ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

ВІТАЄМО!

На третьому Всеукраїнському рейтинговому конкурсі засобів масової інформації «Золоте перо» медаль за цикл публікацій про енергетичний розвиток України отримав оглядач «Голосу України» Сергій БОРИСЕНКО *(на знімку праворуч)*.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

ЩОРС — МІСТО ЗАЛІЗНИЧНИКІВ

Щорс — унікальне на півночі Чернігівщини містечко. Тут навіть у люті морози зеленіють пальми, плодоносить лимонне дерево. А ще — на околиці просто неба розташувався, по суті, єдиний в Україні своєрідний музей старих паровозів, які, до речі, добре доглянуті й готові в будь-який момент вирушити в дорогу. Не помилюся, коли зауважу: всі ці «родзинки» Щорса — гордість і заслуга працівників найпрестижнішої професії в містечку — залізничників.

(Закінчення на 16—17-й стор.).

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Члени деповської династії Ткаченків (зліва направо) котельники Віктор, Михайло та слюсар Олег ремонтують котел паровоза

ОФІЦІЙНО

Про Державний гімн та українську мову

Цього пленарного тижня Верховна Рада визначатиметься з Державним гімном, пільгами з квартплати та комунальних послуг, боротиметься з порнографією і тероризмом.

Розмаїтий порядок денний сесії на 4—7 березня передбачає розгляд понад 80 питань, які охоплюють 100 законодавчих актів. З них сім внесено Президентом України як невідкладні, а п'ять уряд просить розглянути в першочерговому порядку.

(Закінчення на 2-й стор.).

Крок до співробітництва з НАТО

Сьогодні завершується візит офіційної делегації Верховної Ради України на чолі із заступником Голови українського парламенту Олександром Зінченком до Брюсселя. Програмою заплановано участь членів делегації у засіданні Спільної моніторингової групи Верховної Ради та Парламентської асамблеї НАТО. До складу делегації увійшли голова Комітету ВР з питань європейської інтеграції Борис Тарасюк, голова Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Георгій Крючков, перший заступник голови Комітету ВР з питань європейської інтеграції Олег Зарубінський, перший заступник голови Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Олег Грачев, член Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Олександр Кузьмук.

РЕАЛІЇ

Газетою по боржниках

Своєрідне «таврування» городян змушена застосувати міська влада Херсона.

Друкований орган міськради «Херсонський вісник» оприлюднить затятих неплатників за комунальні послуги. Так, Міськводоканал надасть газеті списки боржників, які разом завинили йому понад 14 мільйонів гривень. Протягом лише минулого року з 2,6 до 6,3 мільйона гривень зросла заборгованість населення «Херсонтеплокомуненерго». А окремі споживачі за тепло мають сплатити понад три тисячі гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Алла БРУСИЛОВА.**

КАРДИНАЛЬНО

Десятиденний мораторій

Минулого четверга після 22.00 у Рівному було припинено трансляцію передач Першого Українського національного та каналів «1+1», «Інтер». У такий спосіб ВАТ «Ей-і-ес Рівнеенерго» зреагувало на борги Рівненського обласного телевізійного передавального центру (РОТПЦ) за використану електроенергію, які сягнули 376 тисяч гривень.

Щоправда, вже наступного дня трансляція відновилася, бо РОТПЦ одержав від електропостачальників десятиденну відстрочку. Керівники центру вишукують кошти для погашення боргу. Досі вдалося виплатити лише його сьому частину, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

У НОМЕР

Знайдено нове родовище

Нове газове родовище неподалік древнього міста Володимира-Волинського відкрили розвідувачі підприємства «Львівгазвидобування».

Прогнозовані ресурси родовища — від трьох до чотирьох мільярдів кубометрів блакитного палива. Вже пробурено першу експериментальну свердловину. Якщо передбачення геологів підтвердяться, буде зроблено ще шість розвідувальних свердловин, **повідомляє наш власний кореспондент Роман ЖИЖАРА.**

Даєш чотиризначну зарплату!

До тисячі гривень на місяць зросте до кінця року заробітна плата на металургійному комбінаті «Азовсталь», що в Маріуполі Донецької області. А обсяг виробництва збільшено на 17 відсотків, повідомив генеральний директор комбінату Олексій Бєлий.

«Наші наміри залишаться добрими побажаннями, якщо не займатимемося реконструкцією і технічним переозброєнням», — наголосив керівник. Торік капітально відремонтовано доменну і мартенівську печі. Назріла потреба реконструкції товстолистового цеху. Нині тривають переговори із німецькими банкірами про можливість отримання кредиту під цей проект, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Весняна повінь: усе добре, але рятуйтеся хто може

Майже щороку весняний паводок стає справжнім лихом для мешканців Харкова. Стан гідротехнічних споруд перший заступник голови облдержадміністрації Олександр Колесников називає не інакше, як «жахливим, позбавленим елементарних технічних пристроїв». Погані справи і з плавзасобами. В рятувальних службах житлово-комунального господарства лише 10 моторних і 30 звичайних човнів. Не розв'язано питання й альтернативного постачання питної води та електроенергії.

Втім, за деякими прогнозами, паводок може пройти для міста та області безболісно — у разі повільного танення снігу. В Харківській області рівень снігового покриву на полях становить 15—25 см, у лісах — до 30 см. Грунт промерз до 70 см, а водойми — на 50—60 см. Така само ситуація і в Бєлгородській області Росії, що розташована **вище Харківщини, повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

Постійні київські донори отримали право на безплатний проїзд у метро і тролейбусах

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У політиці головне — вміти чекати

Так прокоментував Голова Верховної Ради надзвичайний з'їзд опозиційних депутатів усіх рівнів, що відбувся у Києві минулих вихідних. «Ми вже звикли до самобичування, але процеси в Україні більш-менш відбуваються штатно, — сказав Володимир Литвин на прес-конференції у парламенті. — Опозиція на те й опозиція, що повинна говорити: ситуація вкрай погана. А влада на те і влада, що повинна аналізувати, що висловлює опозиція, і враховувати це у своїй щоденній діяльності».

На запитання, де глава парламенту проведе 9 березня (на цей день заплановано чергові акції протесту опозиції), Володимир Литвин відповів, що планує поїхати до Канева. Там відбуватиметься нагородження учнів — переможців «Шевченківського конкурсу». Водночас глава парламенту висловив переконання, що в Києві під час акції протесту опозиції жодних надзвичайних подій не станеться.

Рішення РНБОУ та відповідний указ Президента і законопроекти про направлення українського батальйону з радіаційного та хімічного захисту в зону Перської затоки, за словами Голови Верховної Ради, до парламенту ще не надходили. Адже перш ніж звертатися до ВР по надання згоди на направлення спецбатальйону, треба визначитися, до якої країни вирушить цей батальйон, і укласти міждержавну угоду. В. Литвин зазначив, що США нині ведуть активні переговори з цього питання. Глава парламенту спрогнозував: якщо питання про направлення українського батальйону в зону воєнних дій навколо Іраку розглядатимуть у парламенті, дискусія буде дуже гостра.

«Надзвичайно делікатним питанням» назвав Володимир Литвин і конфлікт між колишнім і нинішнім Генеральним прокурором України — Михайлом Потебеньком та Святославом Піскуном. На думку Голови ВР, це «особистісний конфлікт». Під час засідання погоджувальної ради народні депутати вирішили, що немає потреби створювати в парламенті ще одну тимчасову слідчу комісію. Можна доручити розглянути питання, про яке говорив на погоджувальній раді М. Потебенько, скажімо, комісії, яку очолює Григорій Омельченко. Володимир Литвин також сказав: якщо питання про створення тимчасової слідчої комісії буде внесено до парламенту, то ВР має розглянути відповідний проект постанови.

Коментуючи відставку голови Фонду держмайна Олександра Бондаря, Володимир Литвин заявив, що йому ще не відома офіційна реакція Президента України, а також кандидатура нового голови фонду. «Якщо ця кандидатура буде впливава, вона може розраховувати на підтримку в сесійній залі», — вважає Володимир Литвин.

Юліана ШЕВЧУК.

Про Державний гімн та українську мову

(Початок на 1-й стор.).

Сьогодні, 4 березня, депутати обговорять проект закону про Державний гімн України, який уже кілька років готують у комітетах і фракціях та спеціальній комісії. Цього ж дня парламент розгляне проекти законів про впорядкування надання пільг з квартплати, плати за комунальні послуги та паливо; про державний контроль за використанням та охороною земель; про оцінку земель; про державне регулювання діяльності з випуску та проведення лотерей, про затвердження національної програми підтримки молоді на 2003—2008 роки; про захист суспільної моралі від продукції, що пропагує порнографію.

У середу, 5 березня, парламентарії обговорять два альтернативні — урядовий та депутатський — законопроекти про цивільний демократичний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави, а також деякі проекти законів за скороченою процедурою: зміни до законів про державну таємницю, про статус суддів, про оплату праці — про розмір мінімальної зарплати, зміни до деяких законодавчих актів про механізм компенсації доходів громадян та інші.

У день голосування, 6 березня, парламент визначатиметься із попередньо обговорених питань —зокрема, у другому читанні змін до Кримінально-процесуального кодексу України про приведення його положень у відповідність з Конституцією, змін до закону про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей із пропозиціями Президента. В повторному першому читанні — законів про іпотеку, про електрокомунікації, про сільськогосподарську дорадчу діяльність, про амністію тощо.

У п'ятницю, 7 березня, планувалося заслухати звіт Міністр палива та енергетики України Сергія Єрмілова про соціально-економічні наслідки реорганізації вугільної промисловості, однак Мінпаливенерго попросило перенести звіт міністра на 19 березня, після того як відбудеться спеціальне засідання колегії міністерства. Але керівники фракцій і груп не підтримали цю пропозицію, і Верховна Рада заслухає звіт міністра у п'ятницю.

11 березня у парламенті пройде день уряду, на якому депутати заслухають два питання: про професійно-технічну освіту та організацію літнього відпочинку дітей.

12 березня у Верховній Раді відбудуться парламентські слухання про функціонування української мови в Україні.

Не обійшлося на погоджувальній раді і без чергового скандалу. Колишній Генеральний прокурор України, нині народний депутат Михайло Потебенько обурився недавньою публікацією у пресі інтерв'ю нинішнього Генпрокурора Святослава Піскуна, у якому С. Піскун звинуватив М. Потебенька у штучному гальмуванні розслідування справи Георгія Гонгадзе. У відповідь Михайло Потебенько запропонував створити у ВР чергову спеціальну слідчу комісію для з'ясування деяких звинувачень на адресу нинішнього Генпрокурора С. Піскуна — зокрема, коли він очолював слідче управління ДПА.

Погоджувальна рада також ухвалила заслухати на сьогоднішньому вечірньому засіданні інформацію керівників силових відомств про розповсюдження в Україні фальшивих листів до виборців нібито від імені лідера «Нашої України» Віктора Ющенка.

Обговорювали на погоджувальній раді і відставку голови Фонду держмайна України Олександра Бондаря. Керівники комітетів і фракцій запропонували до прийняття відставки О. Бондаря заслухати звіт Фонду держмайна за минулий рік, щоб сформувати у вигляді відповідного рішення позицію парламенту. Голова спеціальної контрольної комісії з питань приватизація Валентина Семенюк в інтерв'ю журналістам після погоджувальної ради зазначила, що відставка голови Фонду держмайна збіглася у часі з парламентськими слуханнями з приватизації. За словами В. Семенюк, слухання були «однією із зачіпок, які дали змогу Кабінету Міністрів порушити питання про звільнення голови Фонду держмайна». «На жаль, змінили лише людину, а програма приватизації залишилася без змін», — наголосила Валентина Семенюк.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Юліана ШЕВЧУК.

Постанова Верховної Ради України

Про проведення розслідування факту поширення фальшивого «відкритого листа» голови фракції «Наша Україна» до виборців

У зв'язку з поширенням тексту фальшивого «відкритого листа» голови фракції «Наша Україна» Віктора Ющенка до виборців, що є порушенням Конституції України, Закону України «Про інформацію», та діями, які можуть містити ознаки злочину, передбачено статтями 170, 296, 344, 351, 356 Кримінального кодексу України, а також можливим використанням для виготовлення фальшивого «відкритого листа» коштів, здобутих злочинним шляхом, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України, Міністерству внутрішніх справ України провести всебічне та неупереджене розслідування факту виготовлення та поширення тексту фальшивого «відкритого листа» з метою встановлення винних у підготовці та розповсюдженні «відкритого листа», а також втручанні у діяльність державного діяча. За наявності у факті підготовки та поширення «відкритого листа» ознак злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України, вирішити у межах чинного законодавства питання щодо порушення кримінальної справи.

2. Генеральній прокуратурі України здійснити перевірку Українського державного підприємства поштового зв'язку (УДППЗ) «Укрпошта» щодо розповсюдження ним фальшивого «відкритого листа».

3. Голові Державного комітету зв'язку та інформатизації України провести службове розслідування факту розповсюдження фальшивого «відкритого листа» Українського державного підприємства поштового зв'язку (УДППЗ) «Укрпошта».

4. Заслухати на пленарному засіданні 4 березня 2003 року інформацію Генерального прокурора України, Голови Служби безпеки України, Міністра внутрішніх справ України, Голови Державного комітету зв'язку та інформатизації України про хід розслідування факту випуску та поширення фальшивого «відкритого листа».

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
20 лютого 2003 року,
№ 569-IV.

ІНІЦІАТИВА

Зв'язкові з парламентом

Міністерство юстиції України підготувало проекти указів Президента про запровадження в структурах Кабінету Міністрів та міністерств посади парламентського секретаря, а в державних комітетах — перших заступників голів із зв'язків з Верховною Радою. Про це заявив Прем'єр-міністр України Віктор Янукович, відкриваючи в суботу засідання уряду за участю Голови Верховної Ради Володимира Литвина і народних депутатів.

«Фактично в жодному центральному органі виконавчої влади не відпрацьовано систему ефективної взаємодії з Верховною Радою, жоден керівник цих органів особисто не відстежує такі питання на належному рівні», — підкреслив він.

За словами В. Януковича, Кабінет Міністрів також сприятиме тому, щоб народні депутати брали активну участь в ухваленні урядових рішень, **повідомляє «Інтерфакс—Україна».**

Математика по Козловському

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Протягом тижня народний депутат України від Миколаївщини Анатолій Козловський проводив численні зустрічі з виборцями 133-го виборчого округу.

Найефективнішою стала зустріч з депутатським корпусом Первомайської міськради, під час якої народний депутат надав конкретні рекомендації щодо поліпшення життєдіяльності міста, реформування житлово-комунального господарства. В містах Первомайськ, Южноукраїнськ, Братському, Арбузинському та Первомайському районах Анатолій Михайлович вислуховував людей на особистих прийомах. Понад 200 звернулися до нього з питань водопостачання, газифікації населених пунктів, телефонізації житла, ремонту та будівництва храмів. Звісно, «допомогти матеріально» всім неможливо, адже більшість звернень стосуються саме надання матеріальної допомоги. Анатолій Козловський пропонує «пропорційний» шлях вирішення соціальних проблем — 50 відсотків питань вирішує місцева влада, а 50 — народний депутат.

Олена ІВАШКО.

«Повстаньукраїнці» всіх партій — єднайтеся,

або Чи стануть позолочені граблі символом опозиції

2 березня у приміщенні столичного Палацу культури і мистецтв відбувся Всеукраїнський надзвичайний з'їзд депутатів усіх рівнів від об'єднаної опозиції «Повстань, Україно!». Його організатори — Комуністична та Соціалістична партії, Блок Юлії Тимошенко. У роботі форуму, як повідомили в його оргкомітеті, взяли участь дві тисячі делегатів з усіх регіонів України. З них 1405 — депутати всіх рівнів та 273 — представники громадських організацій. За перебігом подій спостерігали понад 190 вітчизняних та закордонних журналістів, 15 представників іноземних посольств і диппредставництв.

Як і обіцяли напередодні лідери БЮТ, КПУ, СПУ, з'їзд не розглядав «тактичного» питання: висунення єдиного кандидата від опозиції на президентські вибори. Йшлося про стратегію «повсталих українців»: демократизацію усіх сфер життя, єдність сил, координацію дій у «поваленні режиму». Цьому і були присвячені «програмні» виступи О. Мороза, Ю. Тимошенко, П. Симоненка, А. Матвієнка, В. Ющенка.

«Наша опозиційність до влади сьогодні є проявом волі абсолютної більшості народу, — наголосив голова СПУ. І змалював перспективу: або ми доб'ємося зміни системи влади, або, імітуючи єдність, допоможемо кланам зберегти владу. Головне завдання опозиції — не персональна боротьба з Президентом України Леонідом Кучмою, а зміна системи влади, уточнив О. Мороз.

«Від сьогодні не лише у цьому залі, а в усьому суспільстві починається процес об'єднання», — заявила лідер БЮТ, хоча й припустила, що влада будь-що намагатиметься роз'єднати опозиційні сили. Аналізуючи уроки минулого, Юлія Тимошенко додала, що не хотіла б, «аби атрибутом опозиції проголосили золочені граблі, на які ми наступаємо кожні чотири роки».

Юлія Володимирівна закликала опозиційні сили створити штаби опору в усіх містах та районах України і запропонувала 12 базових пунктів для об'єднаної опозиції. Серед них, зокрема: справжніми реформами утвердити незалежність України і єдність народу; роз'єднання влади і капіталу (як суть політичної реформи), становлення верховенства права та незалежних ЗМІ.

На думку головного комуніста Петра Симоненка, сьогодні український народ зрозумів: потрібно робити все для того, щоб «усунути від влади політичний траст на чолі з Кучмою». Зрозумів і те, що «правда і справедливість повинні бути з кулаками». Цікаво, що ці «кулаки» мають знадобитися не лише правим, а й лівим для збереження суверенітету України, «зневаженого режимом Кучми». Як запевнив П. Симоненко, об`єднана опозиція виробила першочергові кроки в політичній та економічній сфері.

До консолідації «за будь-яку ціну» закликав «повстаньукраїнців» «нашоукраїнець» Віктор Ющенко (делегація «НУ» мала на форумі «надзвичайний статус»). Погодившись із загальними оцінками політичної ситуації, він конкретизував: «У нашій країні всі суперечності створюються владою», вона навмисно намагається роз`єднати політичні сили, підкидаючи «спекулятивні» питання.

Те, що єднання — не «примха» лідерів, а невідворотна потреба «низів», підтвердили виступи депутатів місцевих рад від різних політичних сил. Найпринциповіша теза — спершу треба зберегти суверенну державу, а тоді дискутувати на ідеологічні теми. Промовці вимагали консолідації зусиль — від Верховної до сільських рад — задля дострокової відставки Президента і проведення демократичних президентських виборів та обрання представницької влади всіх рівнів на пропорційній основі.

З'їзд ухвалив декларацію єдності опозиційних сил. «Ми в опозиції до влади тому, що вона в опозиції до власного народу, отже, ми маємо всі підстави не визнавати легітимність чинної влади, як не довіряє їй, не поважає її український народ», — підкреслюється в декларації. У ній ідеться про утворення спільних штабів опозиції на місцях з депутатів місцевих рад та представників партій від опозиції, про «мобілізацію» спільного кадрового резерву для вирішення головної мети акції «Повстань, Україно!», про створення міжфракційних об`єднань у місцевих радах із представників партій, які входять до опозиції.

Черговим випробуванням об'єднавчих декларацій опозиційних сил мають стати березневі акції протесту «Повстань, Україно!», до яких закликав народ України з'їзд «надзвичайників». Перша з них має відбутися 9 березня — в день народження Кобзаря. Заповіт Тараса «Поховайте і вставайте...» актуальний і сьогодні.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
Анатолій БЕНЬ,
Сергій ЛАВРЕНЮК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

БАЛАНС МІСЯЦЯ

Інерція покарання

Здається, ще вчора в нічне небо над столицею злітали новорічні феєрверки, а за вікном уже весна. Час лине нестримно, а очікування світлого капіталістичного завтра, яке політики воліють називати соціально орієнтованою ринковою економікою, очікуваннями й залишаються. І лютий, що минув, істотних зрушень у цьому сенсі не приніс.

Щоправда, аналізуючи статистичні звіти, деякі аналітики висловлюють певний оптимізм. У тому сенсі, що реальні доходи населення і середня заробітна плата зросли майже на 20 відсотків. Як на мене, то зовсім не зрозуміло, звідки береться така цифра. Адже та сама статистика свідчить про повзуче зростання цін на харчові продукти, товари та послуги, про темпи інфляції, котрі набагато вищі за прогнозовані.

З іншого боку, лютий-2003, мабуть, уперше за 12 років незалежності нашої держави продемонстрував здатність усіх гілок вищої влади до оперативного, а головне — погодженого ухвалення рішень, спроможних, врешті-решт, вивести країну з тривалої системної кризи. І не за статзвітами, а в реальності.

Я маю на увазі ухвалення в першій декаді лютого законодавчих актів, які забезпечили правове поле для боротьби з відмиванням «брудних грошей». Тим самим Україна довела, що за бажання можновладців вона все-таки може стати цілком цивілізованою державою. Принаймні, FATF — міжнародна організація з протидії відмиванню «брудних грошей» — 14 лютого опублікувала прес-реліз, яким скасувала свої рекомендації проти нашої країни. І хоча, доки FATF не переконається в тому, що ухвалені законодавчі акти у нас працюють, Україна ще залишатиметься в так званому «чорному списку» пособників незаконного бізнесу — разом з островами Кука, Сент-Вінсент та ще з сімома більш відомими, але аж ніяк не європейськими країнами, такими, як, наприклад, Індонезія та Гватемала, — факт залишається фактом: чинна влада, а разом з нею всі ми, отримали кредит довіри.

Безумовно, в житті пересічного українця санкції FATF, навіть якби їх застосовували сповна, мало б що змінили. Надто вже далекі міжнародні фінансові операції від сімейних бюджетів цілковитої більшості з нас. І ретельніша перевірка офіцерами безпеки провідних світових банків платників і отримувачів грошей із України і в Україні (а це, власне, і є санкції FATF) навряд чи позначилася б на добробуті наших родин. Але, погодьтеся, авторитет твоєї держави — це аж ніяк не порожній звук.

Тим паче в нашій з вами ситуації. Коли і ті крихти економічного не зростання, а стабілізації, які шалені оптимісти називають чи не найвидатнішими досягненнями останніх двох-трьох років, отримані на індустріальній базі навіть не вчорашнього, а позавчорашнього дня. І без інноваційних технологій у нашій індустрії та сільському господарстві з економічної відсталості та всенародної бідності нам не вибратися.

Що й озвучив у лютому наш Президент на науково-практичній конференції, присвяченій інноваційній моделі розвитку країни. А інновації — це величезні гроші, яких у країні немає. В нашій ситуації потрібні зарубіжні інвестиції, але держава з підмоченим авторитетом їх навряд чи отримає. Такий от зв'язок між «чорним списком» FATF і майбутнім кожного з нас.

І ще один дуже важливий момент. FATF — організація громадська. Може, тому до неї прислухалися наші керманичі, що вона міжнародна? Але ж і всередині країни є громадські організації, які хоч і не можуть погрожувати цій країні санкціями, але здатні висувати і висувають владі цілком слушні вимоги і пропозиції. От тільки влада наша їх зазвичай ігнорує.

Так, у лютому уряд порушив меморандум між ним і нафтовими компаніями, який забезпечував цінову стабільність на паливному ринку. Незрозуміло, з якого дива в односторонньому порядку адміністративно силовим рішенням Кабмін одразу на 100 відсотків (до 30 євро за тонну) збільшив акциз на змішувальні (екологічно чисті) бензини. Як наслідок, наші нафтопереробні заводи фактично припинили їх випускати.

Так само в односторонньому порядку — знову-таки порушуючи названий вище меморандум — Нацкомісія з регулювання електроенергетики України (НКРЕ) на початку лютого оголосила про 60-відсоткове зростання тарифів на транспортування нафти українськими трубопроводами. І якщо Лисичанський нафтопереробний комплекс на кожній тоні сировини тепер втрачатиме 20 гривень, то Кременчуцький — уже 60—80, а Одеський та Херсонський — до 120 гривень. Якщо додати до цього січневе майже тридцятивідсоткове підвищення тарифів на перевезення нафти та світлих нафтопродуктів, оголошене «Укрзалізницею», то стає зрозуміло, що всі цінові домовленості між державою і суб'єктами господарчої діяльності не варті й щербатої копійки.

(Закінчення на 4-й стор.).

ПАРТІЙНІ РЯДКИ

Зелені проти війни

Партія зелених України закликає Президента України Леоніда Кучму і Верховну Раду відмовитися від участі в антиіракській воєнній операції «в будь-яких формах і за будь-яких умов». Про це йдеться в резолюції, ухваленій на Х позачерговому з'їзді ПЗУ, який відбувся в суботу в Києві.

Основним питанням порядку денного було ухвалення нової редакції статуту партії. Новим заступником голови з економічних питань замість вибулого Василя Хмельницького обрано одного з керівників телекомпанії «Тоніс» Володимира Костеріна.

З'їзд ухвалив низку політичних резолюцій, зокрема стосовно використання і розповсюдження генетично модифікованих матеріалів у країні, про вступ України до Світової організації торгівлі. Ще в одній резолюції з'їзд підтримав проведення політичної реформи, а також висловив протест проти добудови ядерних реакторів на Рівненській і Хмельницькій АЕС.

Лідер зелених Віталій Кононов відзначив, що нині в партії має місце полеміка навколо форми участі ПЗУ в майбутніх президентських виборах. «Найімовірніше, ми підтримаємо кандидатури, які відстоюватимуть реформування політичної влади», — заявив В. Кононов.

ВІДСТАВКА

Не відповідав фіскальним цілям...

Голова Фонду держмайна України Олександр Бондар, який перебував на цій посаді з жовтня 1998 року, подав заяву про звільнення. Про це повідомив перший віце-прем'єр, Міністр фінансів України Микола Азаров.

Він підкреслив, що уряд дав незадовільну оцінку діяльності ФДМ. За його словами, за всі роки приватизації фонд не став «інструментом прискорення економіки й не відповідав фіскальним цілям», давши бюджетові лише шість мільярдів гривень.

Перший віце-прем'єр відзначив, що Кабінет Міністрів запропонує кандидатуру нового глави ФДМ, виходячи з принципів професіоналізму, відданості справі і інтересам України.

ФОТОФАКТ

Минуло більше місяця, як сів на мілину біля села Любимівка, за п'ять миль від Севастополя, танкер «Южный». Як уже повідомляв «ГУ», спроби зняти судно з мілини за допомогою військових рятувальних буксирів і аварійно-рятувального судна не дали жодного результату. Танкер, що плаває під прапором Белізу, належить Одеському муніципальному морському пароплавству.

Фото Сергія СВЕТЛИЦЬКОГО.

БАЛАНС МІСЯЦЯ

Інерція покарання

(Початок на 3-й стор.).

Я, звичайно, далекий від думки, що знайдуться міжнародні громадські організації, здатні дати по руках нашим керманичам у цьому і сотнях схожих випадків. От тільки невміння керувати країною в режимі діалогу з її громадянами, насамперед виробниками матеріальних благ і цінностей, авторитету нашій любязній Вітчизні в світовому співтоваристві не додає. Хіба тій-таки НКРЕ більше немає чого робити, як адміністративно силовим методом підвищувати тарифи? То про всяк випадок нагадаю, що вже весь світ сміється над 40-відсотковими втратами виробленої електроенергії в мережах електропередачі, які ця сама структура офіційно допускає. У середньому, згідно зі статистикою, по Україні в мережах втрачається 20—22 відсотки електричного струму. Це означає, що п'ята частина спалених у топках електростанцій енергоносіїв — головно вугілля і природного газу — зникає в невідомому напрямі. А ми, громадяни незалежної демократичної держави, за ці втрати сплачуємо. Мовчки.

А даремно мовчимо. Адже домоглися мешканці Одеси скасування ухваленого на початку лютого міськвиконкомом південного міста (і, між іншим, визнаного Кабміном обгрунтованим) рішення про підвищення більш як удвічі тарифів на квартплату. Це я до того, що оскільки наша влада не може чи не бажає сама перейти на діалогову зі своїми громадянами форму управління державою, то, може, їм у цьому допомогти? Цивілізованими формами громадянської самоорганізації.

Взяти, приміром, ту-таки податкову чехарду. Зарубіжний інвестор, який волів би прийти з інноваціями в нашу індустрію чи сільгоспвиробництво, ознайомившися з вітчизняним податковим законодавством, здебільшого обминає Україну десятою дорогою. То про яку інноваційну модель розвитку ведуть мову Президент і його сподвижники? Задля красного слівця?

Весняні акції протесту, з масовим виходом на вулицю, до яких у лютому готувала наш народ опозиція, як доводить минула практика, навряд чи стануть масовими і вже точно не приведуть ні до економічного зростання, ні до політичних змін. Селяни, незважаючи на 30—40-відсоткове підвищення цін на бензин і солярку, що його у відповідь на односторонні дії уряду пообіцяли (якраз перед весняною посівною!) нафтові компанії, все одно вийдуть у поле. Шахтарі, незважаючи на те, що продовжують гинути їхні колеги, спустяться в забої, а всі ми разом покірливо платитимемо прямі й непрямі, як у випадках з оплатою електроенергії, податки.

А тепер, любий читачу, давайте помріємо. Уявімо собі, що опозиція чи якась інша громадянська суспільна організація сподобилася на справді масову акцію. Ну, скажімо, зібрала мільйони підписів під вимогою до Президента, Верховної Ради і Кабміну провести податкову реформу. Так само оперативно і погоджено, як було внесено на вимогу FATF зміни до законодавства, спрямовані на боротьбу з відмиванням «брудних грошей». Та ще й з обіцянням санкцій стосовно держави. Приміром, якщо реформу фіскальної системи будуть, як уже багато років, лише декларувати, а не здійснювати, то одного чудового призначеного дня ні суб'єкти підприємницької діяльності, ні працюючі громадяни країни державі ці податки не сплатять. Або, скажімо, затримають їх перерахування...

Наївно? Нерозумно? Але ж подіяла одна лише загроза покарання з боку FATF! І вища система влади в Україні продемонструвала і своїм громадянам, і всьому світовому співтовариству свою конкретну дієздатність!

До слова, як мені здається, саме інерція покарання спонукала одеську владу до скасування свого антинародного рішення про підвищення тарифів на квартплату. Не залишився осторонь і НБУ, дозволивши в лютому нам, українцям, без будь-яких декларацій провозити до трьох тисяч вільно конвертованої валюти через державний кордон. Дрібничка, але приємно. І хоча не так багато наших співгромадян можуть вільно дозволити собі зарубіжні вояжі, але для наших човників таке послаблення вельми й дуже доречне. Адже вони, човники, своєю працею вдягли і продовжують одягати практично 98 відсотків наших співгромадян.

Сподобилася і Верховна Рада в лютому майже одностайно подолати одразу два президентські вето, що безпосередньо стосувалися наших гаманців. На закони про пільги українським книговидавцям і про безкоштовні вхідні дзвінки в телефонії, насамперед мобільній. Дивись, і українська книжка посяде належне їй у країні місце, і сучасний зв'язок стане доступнішим для населення. Отже, можуть народні обранці, коли захочуть, піклуватися про благо свого народу, а не лише демонструвати йому свої політичні амбіції!

Чи таку одностайність наших законотворців теж накаже зарахувати до інерції від побоювання покарання?

Ігор НАУМЕНКО.

ФОТОФАКТ

Дитячий клуб «Дозвілля» Шевченківської райради організував у парку імені Т. Шевченка веселі конкурси і розваги в день святкування Масляної. Участь у них охоче брали і дітлахи, й дорослі. А переможців нагороджували запашними млинцями.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

АМКУ — за партнерство

КОНКУРЕНЦІЯ

Підбиваючи підсумки діяльності Антимонопольного комітету України за минулий рік, Олексій Костусєв відзначив благотворний вплив нового конкуренційного законодавства на ефективність діяльності відомства. АМКУ усунув 2010 порушень, а позаторік — 1650.

До порушників застосовано адміністративних стягнень майже на 5 мільйонів гривень проти 2,5 мільйона у 2001 році. Ще 57 мільйонів гривень вони вже повернули чи повернуть споживачам у вигляді компенсацій за збитки. Найпоказовіше те, що комітет практикує здійснення перерахунків за неякісні комунальні послуги, сума яких уже перевищує 800 мільйонів гривень. Утім, присутність АМКУ вже помітна і на інших соціально важливих ринках, де права та інтереси простих людей потребують державного захисту. Мова — про ринки харчових продуктів та комунальних послуг, телекомунікацій, тощо. Тим часом третина всіх обмежень конкуренції відбувається внаслідок антиконкурентних дій органів влади. Уникненню зловживань, як вважають в АМКУ, сприятиме більш прозорий порядок формування тарифів на послуги природних монополій у житлово-комунальному господарстві. Проблема комунальних тарифів, яка набула широкого розголосу, може і повинна вирішуватися на місцевому рівні. Це підтверджує недавнє рішення Одеської міської влади про скасування запланованого раніше підвищення квартплати і заяви представників мерії про готовність до конкретних кроків у напрямі комунальної реформи. Така позиція доводить правильність усіх попередніх вимог АМКУ про недопущення підвищення тарифів в Одесі без економічного та соціального підгрунтя.

Впритул підійшов комітет і до розв'язання проблеми регулювання діяльності у сферах транспорту та зв'язку. Радикальним і найдієвішим засобом є створення національних комісій з регулювання зв'язку і транспорту, що передбачає Закон України «Про природні монополії». Очевидно, крига вже скресла. Кабінет Міністрів схвалив і передав до адміністрації Президента проекти відповідних указів Президента «Про Національну комісію з регулювання зв'язку» і «Про Національну комісію з регулювання транспорту».

За словами Олексія Костусєва, АМКУ прагне до того, щоб зажити слави не лише карального органу у сфері конкуренції, а й партнера підприємців, які дотримують чесних правил, громадян, які часто потребують допомоги, залишившися сам-на-сам зі свавіллям монополістів. Добросовісне економічне суперництво АМКУ розглядає як одну з головних цінностей демократичного суспільства, що забезпечує загальне процвітання народу й країни.

Олег ЗУБЧИК,
провідний спеціаліст прес-служби АМКУ.

ФОТОФАКТ

Фюзеляж нового реактивного літака Ан-148, призначеного для регіональних та магістральних авіаліній, викотили зі стапеля у складальному цеху АНТК імені Антонова в Києві. Закінчити складання першого літака Ан-148 планowано на кінець 2003 року.

Фото УНІАН.

Обережно, грип!

Завтра закінчується карантин у школах Тернополя. Закриття шкіл, вважають медики, допомогло зменшити захворюваність серед дітей. У деяких районах, де показники захворюваності й не були високі, також закривали школи. Схоже, там, прикриваючись грипом, просто заощаджували кошти на обігрівання приміщень.

Хоч епідемія грипу триває, але пік її минув. За даними обласної санепідемстанції, намітилася чітка тенденція до зниження захворюваності, **повідомляє наш власний кореспондент Марта ЛИТИНСЬКА.**

***

А карантин у харківських школах продовжено ще на тиждень — щонайменше до 10 березня. Таке рішення ухвалила міська комісія з надзвичайних ситуацій. За даними санепідемстанції, інтенсивність захворюваності не знизилася. Щодня по медичну допомогу звертаються майже півтори тисячі осіб, третина з них — діти. Вимушені канікули, однак, не внесуть корективів у навчальний рік. Він завершиться у встановлені терміни. Пропущений матеріал школярі засвоюватимуть на додаткових уроках, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

Майно за борги

Виконавчі органи Івано-Франківської місцевої влади, втомившись нагадувати населенню про те, що за використані послуги потрібно платити, вирішили вдатися до більш радикальних заходів.

Спеціальні комісії в складі представників житлово-комунального, водопровідного, каналізаційного, газового господарств, «Теплокомуненерго», енергонагляду, міліції і державної виконавчої служби юстиції проводять в Івано-Франківську рейди по квартирах, власники яких мають великі борги за комунальні послуги. У боржників описують і конфіскують майно. В рахунок боргів забирають телевізори, меблі, холодильники та ін. Рейди тривають майже три тижні, але комунальники їх результатами вже задоволені. Адже проплату боргів удалося збільшити із 30 до 60 відсотків. І якщо загальний борг населення міста за житлово-комунальні послуги на початок цих заходів становив 30 млн. грн., то наразі комунальники вже отримали 7,5 тис. грн. За цей час виявлено 250 квартир, в яких ніхто не проживає, але на яких висить 750 тисяч гривень боргів, та 191 квартиру, де живуть квартиранти. За помешкання вони власникам платять вчасно, а ті з комунальниками не розраховуються, боргуючи їм 550 тисяч гривень.

Як зазначив заступник міського голови Василь Мельничук, такі рейди — крайній захід, але іншого виходу немає. Тому вони триматимуть і надалі, аж доти, доки населення не почне вчасно розраховуватись за комунальні послуги.

Наталя АНДРУСЕЧКО.

САНКЦІЇ

Буде газ, та не в нас

Ужгород уже цього тижня може залишитися без тепла.

Виділених для «Ужгородкомуненерго» 800 тисяч кубометрів газу вистачить лише на дві з половиною доби. Схоже, газопостачальники, яким заборгували 3,5 мільйона гривень, уже не панькатимуться з неплатниками. Тому міський голова Віктор Погорєлов ще раз звернувся до ужгородців з проханням розрахуватися за спожитий блакитний вогник.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 2, ст. 2; 2002 р., № 26, ст. 174), виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ Про індексацію грошових доходів населення

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні основи підтримання купівельної спроможності населення України в умовах зростання цін з метою дотримання встановлених Конституцією України гарантій щодо забезпечення достатнього життєвого рівня населення України.

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону терміни вживаються в такому значенні:

індексація грошових доходів населення — встановлений законами та іншими нормативно-правовими актами України механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодовувати подорожчання споживчих товарів і послуг;

індекс споживчих цін — показник, що характеризує динаміку загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання;

поріг індексації — величина індексу споживчих цін, яка надає підстави для проведення індексації грошових доходів населення.

Стаття 2. Об'єкти індексації грошових доходів населення

Індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру:

пенсії;

стипендії;

оплата праці (грошове забезпечення);

суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

суми відшкодування шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також суми, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди в разі втрати годувальника.

Кабінет Міністрів України може встановлювати інші об'єкти індексації, що не передбачені частиною першою цієї статті.

Підтримання купівельної спроможності встановлених законодавством України соціальних виплат, що мають цільовий і разовий характер (одноразова допомога при народженні дитини, допомога на поховання, матеріальна допомога, одноразова допомога при виході на пенсію тощо), здійснюється шляхом підвищення державних соціальних гарантій та інших виплат, виходячи з яких визначаються розміри соціальних виплат, які є об'єктами індексації.

Індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

Стаття 3. Обчислення індексу споживчих цін

Індекс споживчих цін обчислюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі статистики і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

Стаття 4. Підстави для проведення індексації

Індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який установлюється в розмірі 101 відсотка.

Обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця введення в дію цього Закону.

Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений у частині першій цієї статті.

Підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

Стаття 5. Джерела коштів на проведення індексації грошових доходів населення

Підприємства, установи та організації підвищують розміри оплати праці у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів.

Підприємства, установи та організації, що фінансуються чи дотуються з Державного бюджету України, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів і коштів Державного бюджету України.

Об'єднання громадян підвищують розміри оплати праці за рахунок власних коштів.

Індексація пенсій, інших виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, інших видів соціальної допомоги проводиться відповідно за рахунок Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, за рахунок коштів Державного бюджету України.

Індексація стипендій особам, які навчаються, проводиться за рахунок джерел, з яких вони сплачуються.

Стаття 6. Державні гарантії підвищення грошових доходів населення у зв'язку із зростанням цін

У разі виникнення обставин, передбачених статтею 4 цього Закону, у встановленому законом порядку здійснюється перегляд розмірів:

заробітної плати;

пенсій;

державної соціальної допомоги;

стипендій, що виплачуються студентам державних та комунальних вищих навчальних закладів.

Перегляд зазначених у частині першій цієї статті гарантій здійснюється у розмірах, що визначаються як результат добутку розміру доходу, що підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення, та величини індексу споживчих цін.

Стаття 7. Індексація грошових доходів населення за рішенням органів місцевого самоврядування

За рішенням органів місцевого самоврядування за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету може здійснюватися індексація грошових доходів населення з урахуванням регіонального індексу споживчих цін, якщо він не нижчий, ніж у цілому по Україні, та в межах регіонального прожиткового мінімуму для працездатної особи, затвердженого в розмірі, не нижчому від встановленого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум».

Стаття 8. Порядок перегляду розмірів державних соціальних гарантій та гарантій оплати праці

Перегляд розмірів державних соціальних гарантій та гарантій оплати праці відповідно до умов, визначених цим Законом, здійснюється уповноваженими на це органами протягом місяця, у якому виникли підстави для перегляду.

За наявності підстав, визначених цим Законом, право населення на реалізацію зазначених гарантій не залежить від прийняття рішень відповідними органами.

Стаття 9. Порядок фінансування здійснення індексації грошових доходів населення

Індексація грошових доходів населення здійснюється за місцем їх отримання за рахунок відповідних коштів.

У разі коли дохід, що виплачується одним підприємством, установою, організацією, формується з різних джерел, сума додаткового доходу від індексації виплачується за рахунок кожного джерела пропорційно його частці в загальному доході.

Стаття 10. Порядок врахування об'єктів індексації

Індексація доходів працюючого населення проводиться за основним місцем роботи. Доходи від роботи за сумісництвом, на умовах погодинної оплати поза основним місцем роботи індексуються в розмірі, що з урахуванням оплати праці за основним місцем роботи не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Оплата праці студентів та учнів денних відділень навчальних закладів індексується в розмірі, що з урахуванням стипендії не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Пенсія працюючих пенсіонерів індексується в розмірі, що з урахуванням оплати праці не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Державна соціальна допомога індексується незалежно від розміру інших одержуваних доходів.

Стаття 11. Участь громадськості в роботі по підготовці проведення індексації грошових доходів населення

Представники професійних спілок та їх об'єднань, жіночих, молодіжних, ветеранських громадських організацій та громадських організацій споживачів беруть участь у спостереженнях за зміною цін і тарифів на товари та послуги, що реалізуються населенню, та у спостереженнях за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей народного господарства.

Порядок участі представників громадських організацій у зазначених спостереженнях визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Громадські експертні ради з питань індексації

При Кабінеті Міністрів України, при обласних державних адміністраціях, при виконавчих органах міських рад міст Києва та Севастополя за участю однакової кількості представників відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування і громадських організацій, зазначених у статті 11 цього Закону, створюються громадські експертні ради з питань індексації із статусом дорадчих органів.

Члени громадських експертних рад з питань індексації працюють на громадських засадах.

Матеріальне та організаційно-технічне забезпечення експертних рад з питань індексації здійснюється за рахунок того органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, при якому вони створені.

Громадські експертні ради з питань індексації розглядають:

щомісячні звіти органів виконавчої влади в галузі статистики про результати спостережень за зміною цін і тарифів на товари та послуги та за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей народного господарства;

інформації про результати участі представників громадських організацій у спостереженнях за зміною цін і тарифів на товари та послуги та у спостереженнях за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей народного господарства.

Громадські експертні ради з питань індексації мають право отримувати в органах виконавчої влади інформацію щодо рівнів цін і заробітної плати. На вимогу представників громадськості громадськими експертними радами проводиться експертиза результатів спостережень за зміною цін і тарифів на товари та послуги і проведення додаткових обстежень із залученням незалежних фахівців. Висновки такої експертизи є обов'язковими для розгляду спеціально уповноваженим органом виконавчої влади в галузі статистики під час визначення індексу споживчих цін.

Стаття 13. Гласність у роботі по встановленню індексу споживчих цін

Щомісячні звіти спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі статистики про результати спостережень за зміною цін і тарифів на товари та послуги, що реалізуються населенню, та про результати спостережень за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей народного господарства, а також рішення громадської експертної ради з питань індексації при Кабінеті Міністрів України публікуються в газеті «Урядовий кур'єр».

Щомісячні звіти місцевих органів виконавчої влади в галузі статистики про результати спостережень за зміною цін і тарифів на товари та послуги, що реалізуються населенню, та про результати спостережень за зміною рівнів заробітної плати працівників галузей народного господарства, а також рішення місцевих громадських експертних рад з питань індексації публікуються в друкованих засобах масової інформації того органу, при якому створені ці експертні ради, і за його рахунок.

Стаття 14. Контроль за додержанням законодавства про індексацію грошових доходів населення

Контроль за додержанням законодавства про індексацію грошових доходів населення здійснюється відповідними органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

Стаття 15. Відповідальність за порушення законодавства про індексацію грошових доходів населення

За порушення законодавства про індексацію грошових доходів населення винні особи притягаються до відповідальності відповідно до закону.

Стаття 16. Порядок вирішення спорів з питань індексації грошових доходів населення

Спори, що виникають з питань індексації грошових доходів населення, вирішуються у судовому порядку.

Стаття 17. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2003 року.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

привести свої рішення у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом».

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 491-IV.

ОФІЦІЙНО

Постанова Верховної Ради України

Про призначення Лебедєвої Т. Я. членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення

Розглянувши внесені згідно із статтею 6 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» Головою Верховної Ради України пропозиції щодо кандидатур на посаду члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та відповідно до пункту 20 статті 85 Конституції України, Верховна Рада України постановляє:

Призначити ЛЕБЕДЄВУ Тетяну Яківну членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
20 лютого 2003 року.
№ 571-IV.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Хашимітського Королівства Йорданія про торговельно-економічне співробітництво

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Урядом України та Урядом Хашимітського Королівства Йорданія про торговельно-економічне співробітництво, підписану 23 квітня 2002 року у м. Амман, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 507-IV.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сирійської Арабської Республіки про торговельне, економічне і технічне співробітництво

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Урядом України та Урядом Сирійської Арабської Республіки про торговельне, економічне і технічне співробітництво, підписану 21 квітня 2002 року у м. Дамаску, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 508-IV.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сирійської Арабської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Урядом України та Урядом Сирійської Арабської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій, підписану 21 квітня 2002 року у м. Дамаску, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 509-IV.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Держави Кувейт про сприяння та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Урядом України та Урядом Держави Кувейт про сприяння та взаємний захист інвестицій, підписану 12 січня 2002 року у м. Ель-Кувейті, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 510-IV.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести до Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 4, ст. 18) такі зміни:

1) статтю 8 після слів «Герої Соціалістичної Праці» доповнити словами «Герої України»;

2) у статті 9:

пункт 7 після слів «Героїв Соціалістичної Праці» доповнити словами «Героїв України»;

пункт 13 після слів «Герою Соціалістичної Праці» доповнити словами «Герою України»;

пункт 23 після слів «Героя Соціалістичної Праці» доповнити словами «Героя України».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 524-IV.

А онуки? Їм байдуже,
Панам жито сіють.

Тарас Шевченко
«Гайдамаки».

«И знаю я, погибель ждет
Того, кто первый восстает,
На притеснителей народа,
Но где, скажи, когда была,
Без жертв искуплена свобода?!»

Кіндрат Рилєєв
«Наливайко».

Право народу

У конституційному праві, основоположній галузі будь-якої правової системи, у переліку політичних прав і свобод громадян привертає увагу право народу на опір гнобленню. Йдеться не про зовнішнє гноблення завойовників, а про гноблення з боку влади своєї країни. В історії становлення, формування та розвитку прав людини і громадянина право на опір гноблення було сформульовано одним із перших. Так, у Французькій Декларації прав людини і громадянина від 26 серпня 1789 року в ст. 2 говориться: «Мета всякого політичного Союзу — забезпечення природних і невідчужуваних прав людини. Цими правами є свобода, власність, безпека та опір гнобленню».

Ще рішучіше 13 роками раніше в Декларації незалежності США 1776 року право на опір гнобленню прямо пов'язувалося с поведінкою власного для народу уряду. Там сказано: «Ми вважаємо очевидними такі істини: Всі люди створені рівними, і вони всі наділені Твоїм Творцем деякими невідчужуваними правами, до яких належить життя, свобода та прагнення щастя. Для забезпечення цих прав засновано серед людей уряди, які запозичують свою справедливу владу зі згоди тих, котрими правлять. Якщо така форма уряду стає згубною для цієї мети, то народ має право змінити чи знищити його та сформувати новий уряд, заснований на таких засадах і з такою організацією влади, які, на думку цього народу, найбільше можуть сприяти його безпеці та щастю. Певна річ, обережність радить не міняти урядів, що існують здавна, через маловажливі чи тимчасові причини ...Але коли довга низка зловживань і узурпацій, що незмінно переслідують одну й ту саму мету, виявляє намір зрадити цей народ до влади необмеженого деспотизму, то він не тільки має право, а й зобов'язаний повалити такий уряд і на майбутнє довірити свою безпеку іншій охороні». Як бачимо, в цій декларації чітко визначено залежність, сторонами якої виступають діяльність уряду та право народу і навіть обов'язок повалення уряду, що зловживає довірою народу.

До того ж народ має право скинути уряд у разі виявлення наміру віддати його до влади необмеженого деспотизму. Тобто народ не чекає, коли деспот демонструватиме зловживання та узурпацію, а сам намір віддати народ пригнобленням дає право повалити уряд. В історичному аспекті народ завжди мав природне безумовне, беззастережне право на опір гнобленню. Про це свідчить безкінечна кількість повстань і навіть тривалих війн між правителями і народом. Однак питання завжди стояло про легалізацію, визнання цього права на конституційному та міжнародному рівні. В наші дні таке визнання вже є. Крім зазначених декларацій Франції та США, воно зафіксовано в багатьох міжнародних документах і конституціях окремих держав. Так, Загальна Декларація прав людини, прийнята 10 грудня 1948 року Генеральною Асамблеєю ООН, у своїй преамбулі проголосила: «Зважаючи на те, що необхідно, щоб права людини охоронялися владою закону в цілях забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися, як до останнього засобу, до повстання проти тиранії та гноблення». Як бачимо, Декларація прав людини підтверджує право не тільки народу, а й окремої людини на повстання проти тиранії та гноблення. Це дуже істотно. Адже можновладці намагаються розглядати кожну людину чи групу осіб, які виступають проти тиранії та гноблення, як звичайних кримінальних злочинців чи екстремістів, зважаючи на той загальний інтерес, який захищають ці люди.

Варто зазначити, що право народу на опір гнобленню в чинних конституціях сучасних держав прямо не знаходить місця. І це можна пояснити. Адже конституції пишуть не народи, а представники різних класів і політичних сил сучасного суспільства. Причина тут проста: будь-яка влада не підводитиме законну базу під можливість чинити їй опір, а тим паче, повалення.

З другого боку, юридично важко сформулювати таку норму, яка в кожному конкретному випадку давала б змогу чітко розрізняти узаконений дозволений опір народу гнобленню и насильницьку спробу групи осіб усунути законну владу. Однак у багатьох конституціях узаконено право на опір насильницькому поваленню демократії. Це дуже істотно, бо гноблення практично завжди супроводжується порушеннями прав і свобод громадян, демократичних вимог і процедур. Розглянемо кілька прикладів конституційного узаконення права на опір гнобленню в аспекті захисту демократії.

У ст. 32 Конституції Словаччини сказано: «Громадяни мають право чинити опір кожному, хто посягає на здійснення демократичних прав і свобод людини та громадянина, передбачених справжньою Конституцією, якщо діяльність конституційних органів і дієве використання засобів, передбачених законом, виявляються неможливими».

Конституція Греції в ст. 120 ч. 4 встановила: «Дотримання Конституції ввіряється патріотизму греків, які правомірні та зобов'язані чинити опір усіма засобами будь-якій спробі скасувати її шляхом насилля».

У ст. 21 Конституції Португалії йдеться: «Кожний користується правом чинити опір будь-якому наказу, котрий завдає шкоди його правам і свободам і їх гарантіям».

Політична конституція Перу закріпила в ст. 46, що ніхто не зобов'язаний підкорятися узурпаторському уряду чи тому, хто взяв на себе публічні функції на порушення Конституції та законів. Громадяни мають право на повстання на захист конституційного ладу. Рішення та правові акти тих, хто узурпував публічні функції, нікчемні.

Як бачимо, світова практика в багатьох конституціях прямо зміцнює право народу вживати силу проти власного уряду та будь-якого іншого суб'єкта для захисту своїх прав і свобод, демократії та конституційного ладу. Отож право на опір гнобленню набуло в новітній час не лише декларативного, а й законодавчого характеру.

У цьому плані і Конституція України не є винятком. У цілій низці статей, хоча вони й мають конкретний характер, по суті, йдеться про право громадянина на опір гнобленню. Так, у ст. 27 сказано: «Кожний має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань». Ст. 44 говорить про те, що «ті, хто працюють, мають право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів». А ст. 55 прямо вказує: «Кожний має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права та свободи від порушень і протиправних посягань».

Враховуючи, що практично немає такого порушення конституційних прав і свобод громадян, які не супроводжувалися б гнобленням особистості, групи людей, соціальних верств, класу чи більшості народу, можна зробити висновок: Конституція України через конкретні положення окремих статей закріпила право народу на опір гнобленню. Однак, щоб мати щонайбільше уявлення про це право, необхідно розглянути дві його складові: що є гноблення народу і що є опір народу гнобленню.

Що таке гноблення народу?! Тлумачні словники розкривають поняття «гнобити» як обмежувати чиїсь права, інтереси, обмежувати чиюсь свободу, утискувати, експлуатувати; викликати хмурі, важкі думки, спричиняти пригнічений стан, обтяжувати, гальмувати, гнітити, приголомшувати, давити (розвиток, ріст, життєдіяльність чого-небудь). «Пригнічений» — означає той, що зазнає соціального, класового, національного, релігійного або іншого гніту, гноблення; пригнічений, ослаблений у рості, розвитку, стримуваний, придушений у своїй життєдіяльності.

Чи можна застосувати викладені тлумачення поняття «гноблення» до переважної більшості народу сьогоднішньої України? Гадаю, що так. І ось чому. Першим чинником, який визначає стан гноблення, є матеріальне і духовне, культурне становище громадян у суспільстві. Йдеться про великі групи людей, які різняться за їх місцем у системі суспільного виробництва, за їх ставленням до засобів виробництва, за їх роллю в громадській організації праці та за способами і розмірами тієї частки суспільного багатства, які вони мають у своєму розпорядженні. В класовому суспільстві так заведено, що завдяки відмінностям у соціальному становищі груп людей в певному устрою суспільного господарства одна група людей (буржуазія) присвоює собі працю іншої групи людей (найманих працівників). І коли ми говоримо про гноблення народу, то передусім маємо на увазі гноблення найманих працівників з боку буржуазії та буржуазної влади. В чому це виявляється? Передовсім у бідності, в якій живуть 85% народу України. В мене немає потреби давати наукові чи популістські характеристики бідності в Україні. Такі характеристики вже дано в Посланні Президента України до Верховної Ради «Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2000 році». Я лише процитую окремі фрагменти з цього послання, і читачу стане зрозуміло, в якому пригнобленому становищі живе більшість населення України з точки зору бідності.

Президент зазначає: «Бідність визначається як неможливість унаслідок нестачі коштів підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству в конкретний період часу. До бідних верств населення належать ті, хто не з власної волі позбавлений найнеобхіднішого: належного житла, їжі, одягу, здоров'я. Бідність — це ще і страх перед майбутнім, зумовлений невпевненістю людини у своїх можливостях захистити себе і своїх близьких. Крайнім проявом бідності є злиденність... Україна належить до країн не лише з високим, а й зростаючим рівнем бідності».

Серед причин росту бідності Президент називає «Значний спад виробництва за умов економічної кризи, інфляцію, зниження продуктивності праці ... зростання рівня та тривалості безробіття...». «До цього додався процес поляризації колишнього елітарного суспільства, який характеризується, з одного боку, стрімкою концентрацією коштів та майна в руках нечисленних груп населення, з другого — прогресуючим збільшенням масштабів бідності та знедоленості широких верств».

«...Бідність ... перетворилася на один із найважливіших чинників формування соціальної напруги і соціальної нестабільності в суспільстві, стрімкого зниження народжуваності, зростання обсягів еміграції, включаючи нелегальну, погіршення стану здоров'я та зростання смертності, посилення процесів депопуляції. В Україні формуються передумови так званої хронічної «спадкоємної» бідності — діти бідних сімей приречені на таке саме бідування у дорослому житті; вони не мають можливості належним чином задовольнити необхідні потреби своїх нащадків, і ті теж будуть бідними. Отже, сьогоднішня бідність загрожує перетворитися і на проблему майбутнього».

Я думаю, що культурна громадськість України має подякувати авторам, які готували президентське послання, за відверту і чесну характеристику бідності в Україні.

Зверніть увагу, чесно зізнається, що в Україні спостерігається значне зниження народжуваності, погіршення здоров'я населення, зростання смертності, посилення процесів депопуляції. Такі явища можна безпомилково називати винищенням народу або, по-науковому, геноцидом. До речі, за нормами ООН погодинна оплата праці має бути еквівалентною трьом доларам на годину, якщо вона нижча, вважається, що в країні здійснюється геноцид народу і розвал його економіки. В Україні, якщо рахувати середню зарплату 400 гривень і розділити її на 170 годин на місяць, виходить 2 грн. 36 коп. в годину, що дорівнює 45 центам. Це рівень не оплати праці, а геноциду народу України. Народ, загнаний в такі матеріальні умови, має право на будь-які форми і методи боротьби з гнобленням. А що вже казати про прості протестні акції.

Таким чином, бідність, організована реформаторами в Україні, найважливіший засіб, форма і метод гноблення народу. А якщо врахувати, що діти із бідних родин будуть бідними і в дорослому житті та відтворять на світ наступне покоління бідних, то це вже постійно відтворене соціальним ладом явище, котре неможливо назвати інакше, як перманентним гнобленням народу урядом і панівною елітою власної країни.

З-поміж засобів і форм гноблення народу треба назвати і таке явище як маніпуляція свідомістю. Російський вчений С. Г. Кара-Мурза визначає маніпуляцію як спосіб панування шляхом духовного впливу на людей через програмування їхньої поведінки. Цей вплив спрямовано на психічні структури людини, що здійснюються приховано, і ставить своїм завданням зміну думок, мотивів та цілей людей в потрібному владі напрямі. Досить важлива ознака маніпуляції свідомістю — потайність впливу та нав'язування людині бажань, які свідомо суперечать його головним цінностям і інтересам. Сенс маніпуляції не в тому, щоб прямо примушувати, силувати, а в тому, що ми тебе не змушуватимемо, ми влеземо тобі в душу, в підсвідомість, і зробимо так, що ти сам захочеш робити угодне нам. Маніпуляція — головна технологія панування сучасної буржуазії. Ось чому буржуа швидше дадуть можливість народу розгромити президентський палац, ніж допустять зайняти телевізійний чи радіоцентр.

Маніпуляція свідомістю, що робиться завжди приховано, позбавляє громадянина свободи у значно більшій мірі, ніж пряме примушення. Жертва маніпуляції, громадянин, цілком втрачає здатність раціонального вибору, бо бажання жертви програмується ззовні. Фактично в умовах маніпуляції ліквідуються конституційні права громадян, основи демократії. На місці демократії виникає новий вид тоталітаризму, що замінив батіг, пряме насилля, значно ефективнішим й антигуманнішим інструментом — «індустрією масової культури», «виборними технологіями», постійною напівправдою з телеекранів та ін. Усе це перетворює людину на програмуючого робота, що є найгіршою формою гноблення.

Не менш очевидною та відкритою формою гноблення народу в Україні стала повсюдна, яка пронизує всі пори державного механізму, корупція. Корупція стала нормою, а не винятком серед політичної, правлячої та економічної еліти, перетворилася на системоутворювальний чинник. Практично ні в держапараті, ні в суді, ні в органах місцевої влади громадянин не може законно розв'язати питання без корупційної поведінки чиновників. Навпаки, чесність чиновника являє велику небезпеку для його кар'єри, а інколи й життя. Наявність корупції у вищих верствах влади вказує на невикоріненість цього явища за нинішнього правлячого режиму. Корупція стала безвихідною формою гноблення для громадян України. Практично всі розмови про права людини зведено до того, що реалізація навіть конституційних прав прямо залежить від платоспроможності громадянина. Бідна людина не може і не повинна, виходячи з існуючого режиму, захищати свої права. Це найсильніший стан гноблення, бо беззахисна людина завжди уражена, ображена, пригнічена, обмежена в свободі.

Не менш сильною формою гноблення є тотальний розгул злочинності. Країну охопили побутові крадіжки и грабування, розбої, гвалтування, казнокрадство та вбивства — всі види злочинності. Влада не тільки не може

на опір гнобленню!

впоратися з валом злочинності, а й сама часто стає співучасницею або прямим виконавцем злочинних дій. Якщо податкова інспекція і міліція довела до розорення фірму, а потім у суді з'ясувалося, що податківці неправі, то хіба це не злочинні дії?

Зі скасуванням смертної кари злочинці отримали стимул, заохочення в своїх діях, по суті, утвердилася цілковита неадекватність злочину і покарання. Населення живе в постійному страху перед свавіллям злочинців, і ця форма гноблення використовується владою для утримання народу в покорі і мовчазній згоді з владою. Вбивство журналістів, депутатів, підприємців, банкірів, не кажучи вже про пересічних громадян, стало щоденним явищем в Україні.

Гноблення народу йде і по лінії обмеження якості життя. Підірвано здоров'я населення і демографічне благополуччя нації, що оцінюється рівнем народжуваності та тривалістю життя, природного відтворення, працездатності. Смертність різко перевищила народжуваність. Більш як 80% населення забули, що таке матеріальний достаток, покращання житлових умов, повноцінність харчування, відсутність безробіття, справедливість влади, доступність освіти і охорони здоров'я, безпека існування, впевненість у майбутньому. Вся оточуюча обстановка нинішнього життя принижує і гнобить людину. И невиплачена зарплата, і її низький, далекий від прожиткового, рівень і комунальні платежі, що перевищують дві третини чи всю зарплату, і неможливість навчати і лікувати дітей, і безробіття, і ситі задоволені пики багатіїв на екранах телевізорів, і багато-багато іншого гнобить людину, викликає в ньому шаленство протесту, незадоволення, бажання чинити опір гнобленню влади.

Але що таке опір гнобленню влади? Взагалі, опиратися — означає протистояти насильницьким діям, нападу, натиску, впливу кого-небудь. Це означає — не піддаватися, не підкорятися, протидіяти будь-кому. Опір — це властивість, здатність протистояти якимось впливам, змінам. З огляду на ці визначення слід визнати, що наш народ виявляє дуже слабку здатність до опору гнобленню. За більш як десятиріччя ліберальних реформ практично розорено, розгромлено указами Президента Л. Кучми колись потужну організацію виробництва на селі, промисловість відкинуто на 30 років назад, базові галузі разом з енергетикою, прибутковими горілкою та тютюном передано за безцінь олігархам, спаплюжено культуру, принижено науку, освіту та охорону здоров'я, які замість джерела добробуту народу стали джерелом доходу приватних осіб. І все це на очах у кожного громадянина, але з якихось причин не викликає потужної протидії. Народ перебуває в заціпенінні, в гіпнозі, в шоці, в стані неспроможності осмислити те, що відбувається в країні, в селі, в місті, селищі, установі. Базові галузі промисловості, доходи від яких годували все населення України (низькі ціни на комунальні послуги, електроенергію, житло, хліб), тепер збагачують кілька сотень олігархів, а мільйони зубожілих людей сторопіло дивляться на цю сваволю, як діти на циркову виставу, не знаходячи в собі сил грізно й вимогливо крикнути: «Віддай награбоване! Зароби працею, а не кучмівською приватизацією. Віддай назад або відберу силою!».

Ні, таке не кричать. У народу нема сил осмислити, що вимагати повернути борги у зарплаті — це паліатив, напівзахід, який докорінно нічого не вирішує. І шахтарі, які грюкають касками об асфальт, і працівники науки та освіти, котрі дзеленчать у шкільний дзвоник біля Кабміну, схожі на маленьких дітей, які вимагають віддати, але не знають, де і як узяти. Проте кожному має бути зрозуміло: всі основні багатства України вкрадено в народу невеликою жменькою приватних осіб. Вони володіють, користуються і розпоряджаються цими багатствами, тому нема коштів ні на село, ні на промисловість, ні на культуру, науку, освіту, охорону здоров'я. Вимагаючи тільки зарплати, громадяни погоджуються з тим, що вкрадене у них залишається в грабіжників-олігархів.

Така реальність. А суть справи в тому, щоб вимагати рішення головного, спільного, докорінного питання: переглянути підсумки приватизації, повернути народові базові галузі промисловості. Тільки тоді будуть робота і зарплати, тепло в домівках і повні холодильники, доступність для кожного громадянина цінностей культури, освіти, науки, охорони здоров'я. Поки що, на жаль, народ слабо розуміє зв'язок між загальними і приватними вимогами. Лише повернувши в державне управління базову власність, можна вимагати в держави зарплат, пенсій, стипендій, військового забезпечення тощо. Сьогодні в цьому коріння народного опору гнобленню влади та олігархічних власників. Проте слід визнати, що активність народу, його опір гнобленню, з одного боку, впирається в пасивність окремого громадянина, який сповідує принцип «а може, воно й без мене відбудеться», а з другого боку, впирається в пасивність і в'ялість лівої опозиції та інтелігенції.

Після контрреволюційного перевороту 1991 року сформована ліва опозиція виявилася непідготовленою ні теоретично, ні практично до організації справжнього опору народу тим докорінним змінам соціального ладу, що тепер відбулися. Захопивши владу, жменька зрадників-номенклатурників, керована агентами впливу зі США, Ізраїлю та Ватикану, не спитавшися народ, круто змінила соціальний лад, не тільки практично не зустрівши опору, а й навіть отримавши підтримку і від інтелігенції, і від апаратників-комуністів. І інтелігенція, і апаратники перебігли до табору контрреволюції, залишивши народ наодинці з капіталістичною реальністю виживання в умовах ринку і практично цілковитого позбавлення власності, а отже, джерел життя.

Але з інтелігенцією все зрозуміло. Її ще в XIX ст. недарма називали «гнилою» і «сволочною». Вона здебільшого завжди шукала ситого шматка. І тепер з лакейською улесливістю пішла служити новим хазяям, ставши об'єктивно класово ворожою власному народові. Але тут ще можливі зміни. Прогресивно мислячі представники інтелігенції вже відходять від дурману контрреволюції і вливаються до лав лівого руху. Вже починають усвідомлювати, що без опору владі олігархів і криміналу народ чекає повільна, але неминуча загибель.

А ось зрадники-номенклатурники не перестають дивувати. Адже в історії людства немає прикладу, щоб партійна, державна та військова еліта країни разом зрадила і зруйнувала власну державу. Щоб керівний апарат враз став великим приватним власником і, по суті, класовим ворогом народу. Так, такого не було. Але сталося. І тепер народ змушений боротися з цією новою владою своїх колишніх керівників задля власного виживання. Проте і народ грішний. Мовчазна його згода на повалення Радянської влади жменькою номенклатурних пройдисвітів — великий історичний гріх. Бо за Радянської влади народ мав можливості для розвитку, а за влади «демократів» має можливості тільки для вимирання. Воістину, що маємо, не бережемо, а втративши, плачемо. Кажуть, шляхи Господні незбагненні. І нам треба випити цю чашу, щоб іти далі в історію розумнішими, ніж були.

Це соціальні пружини та причини опору гнобленню народу. Але коли розглядається питання про право народу на опір гнобленню, потрібно вказати на правові форми, засоби та методи опору. Гадаю, що таке політичне право як право народу на опір гнобленню реалізується в конституційному аспекті через різні правові форми, найголовнішими серед яких є захист конституційних прав і свобод, демократичних цінностей та ідеалів. Треба особливо підкреслити, що одним із основних державних обов'язків, з яких випливають усі інші, є обов'язок забезпечення та захисту прав і свобод людини і громадянина. Це передбачає створення належних умов для реалізації прав і свобод людини і громадянина та механізму їх захисту. Зміст зазначених обов'язків становить функції всіх державних органів та органів місцевого самоврядування.

У сучасних умовах держава вочевидь не може впоратися з виконанням своїх прямих обов'язків і, головне, не несе за це жодної відповідальності. Тому й громадяни чинять адекватно: не платять податки, не оплачують комунальні послуги тощо. Безвідповідальна держава сама формує умови для вчинення тиску на владу і політичними, і силовими методами.

У цьому питанні Конституція України надає чимало можливостей. Найважливіша з них та, що норми Конституції — це норми прямої дії, і звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини безпосередньо на підставі Конституції України гарантовано. Одним із найважливіших конституційних засобів опору народу є конституційне право кожної людини на життя. В Конституції України сказано: «Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань» (ст. 27); «Кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло» (ст. 48). А хіба невиплата зарплати, мінімальна зарплата і пенсія нижче прожиткового мінімуму, недоступність лікування і медикаментів, божевільні ціни на житло, одяг, повноцінне харчування, освіту та ін., не є протиправним посяганням на життя людини з боку державної влади? Безумовно, є. І опір цьому посяганню має бути адекватно активний і законний.

Із правових форм опору тут можна використати такі як політична змова, страйк, мітинг, пікет, наметові містечка, демонстрації, петиція, референдум, маніфестації, судові позови, громадянська непокора, інтифада, бойкот виборів, листівки, заклики, фронти опору, постійно діючі штаби опору та багато інших форм. Практично всі ці організаційні форми опору дозволено чинною Конституцією України. Ст. 39 Конституції закріпила право громадян збиратися мирно без зброї і проводити збори, мітинги, походи та демонстрації. Реалізація цього права має не дозвільний, а повідомний характер. Суд може обмежити реалізацію цього права тільки в інтересах національної безпеки та громадського порядку. До того ж загроза національній безпеці та громадському порядку має бути реальна, а не уявна. Влада і суди не повинні лицемірити і під виглядом загрози громадському порядку забороняти громадянам реалізовувати конституційне право на збори та маніфестації.

Гадаю, що і посадовців, і суддів слід притягати до юридичної відповідальності за умисне перешкоджання громадянам реалізувати свої конституційні права.

Ст. 40 Конституції України закріплює право на петиції, ст. 34 — на свободу розповсюдження інформації, ст. 44 — право на страйк, ст. 55 закріплює право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань. Отже, в Конституції України є достатньо норм, що забезпечують реалізацію права народу на опір гнобленню.

Інша річ, як тлумачаться ці норми виконавчою владою і судом. Проте, коли на вулицю виходять мільйони або бодай сотні тисяч людей, їх навряд чи можна стримати судовим рішенням чи заборонами місцевої влади. Від організаторів протестних акцій вимагається лише вчасно відповідно до закону повідомити місцеву владу про проведення заходів. Треба пам'ятати, що вулиці, майдани, будинки перебувають у користуванні місцевої влади, але належать народові. Ця обставина виправдовує дії протестуючих за умови, що не порушується національна безпека та громадський порядок, а також дотримано вимог Конституції про сповіщення влади про проведення акцій.

А як бути з повстаннями, бунтами, переворотами, революціями, які займають почесне місце в історії, але факт їх здійснення завжди суперечить чинному законодавству. Загалом, право народу на опір гнобленню, виходячи з Американської і Французької декларацій XVIII ст., а також із Загальної Декларації прав людини ООН 1948 року, включають у себе і такі засоби, як повстання та інші насильницькі дії. Однак, як каже поет: «Мятеж не может кончиться удачей: ведь в этом случае его зовут иначе».

Одне слово, насильницькі дії перебувають за межами припустимих — з точки зору конституційного регулювання. Вони завжди протиправні стосовно чинного права, але народ завжди правий і має право й на такі дії, коли міра гноблення загрожує його існуванню. Бо життя народу незрівнянно вище за будь-які конституції та закони. Не можна погодитися з думкою: «нехай загине світ, аби торжествував закон». Кому потрібен закон, якщо нема світу, нема людей? Народ, який відвоював собі життя, створить і закон. А закон, який знищує народ, — зброя гноблення. Проти такого закону і влади, що його встановила, народ завжди має право на опір.

Але тут постає питання про взаємозв'язок права народу на опір гнобленню та сучасних проблем тероризму. Треба сказати, що серйозні революціонери, які вели народ до революційних перемог, завжди були проти тероризму. В резолюції до II з'їзду РСДРП, підготовленою В. І. Леніним, було записано: «З'їзд рішуче відкидає терор, тобто систему поодиноких політичних вбивств, як спосіб політичної боротьби...» (В. І. Ленін. ПЗТ, т. 7, с. 251). Необхідність терору В. І. Ленін визнавав тільки як захід у відповідь у захисту революції. Для справжніх, відповідальних, серйозних організаторів опору проти матеріального і духовного поневолення та гноблення народу найважливіше за все організаторська, агітаційна, роз'яснювальна робота в масах. Політика там, де мільйони людей зливаються в єдиний потік з єдиними гаслами та єдиними вимогами. Не там, де тисячі, а там, де мільйони.

І якщо сьогодні за остогидлого всім політичного режиму Кучми—Медведчука мільйони людей не виходять на демонстрації з єдиними вимогами проти цього режиму, то в цьому винна передусім ліва опозиція. Народові досі зі знанням справи, просто й доходливо не пояснили суть, мету і наслідки підлого контрреволюційного перевороту 1991 року. Не пояснили суть протиріччя між народженою з радянської номенклатури після 1991 року буржуазією та найманими працівниками, інші соціальні протиріччя. Не пояснили і не навчили народ нових форм боротьби проти гноблення в нових історичних умовах. Відтак і апатія, і пасивність, і байдужість народу, і сліпе захоплення буржуазними лідерами на кшталт Ющенка, Тимошенко, Медведчука, Януковича та ін. І несвідоме голосування за «грошових мішків» на виборах, і цілковита неорганізованість, і дурна, фальшива, керована оскаженілою буржуазією недовіра до комуністів перед загрозою катастрофи національного виродження.

Якщо порівняти умови життя в західних країнах і масовість, упертість протестного руху в Італії, Франції, Іспанії, Німеччині, Англії та ін., то не можна не здивуватися тій покірності, лакейській нерозбірливості та пригніченості колись гордого народу України. Цілковиту відповідальність за цей психічний стан народу несуть інтелігенція та політична опозиція.

Не можна серйозно поставитися до заяв декотрих політиків про те, що Україна або Росія вичерпали ліміт на революції. Пригноблений народ задля порятунку своєї життєдіяльності зобов'язаний протестувати. І якщо в 1991 році контрреволюція в колишньому СРСР через цинічний обман народу повалила Радянську владу практично без насильства, то чому нинішня кримінально-олігархічна влада не може бути скинута тими самими способами мітингів і протестів без відкритого й очевидного насильства?

Кілька днів загального політичного багатомільйонного страйку достатньо, щоб змести будь-який олігархічний режим і повернути владу народові. Тож рішучим чинником реалізації права народу на опір гнобленню є теоретична, організаційна та духовна готовність опозиції та інтелігенції очолити опір народу гнобленню влади в сучасній Україні.

Реалізація права народу на опір гнобленню залежить від самого народу. Правові та конституційні передумови для цього є. Залишилося проявити волю, активність, організованість, політичну свідомість і рішучість у захисті демократичних прав і свобод заради порятунку вимираючої України.

Василь СІРЕНКО,
доктор юридичних наук, професор, народний депутат України, фракція комуністів, безпартійний.

Повстань? Проти кого і заради кого?

Або чому в дядьків чуби тріщать

Ситуація, в якій перебуває нині Україна, на жаль, не вселяє в нас жодного оптимізму. Десять років незалежності не принесли їй очікуваного процвітання. Навпаки, на суверенному марші до омріяного майбутнього вона навіть втратила багато чого з того, що вже мала в минулому.

Простіше за все наші історичні невдачі перекласти на когось. Мовляв, не поталанило з вождями, не простягнув щедрої руки світ, не люблять нас сусіди і навіть природа і та, часто-густо, проти нас. Насправді причини цього явища значно глибші. Як на мене, вони в нашому українському характері, або, як тепер модно висловлюватися, в нашій українській ментальності.

Претендуючи на роль давнього і мудрого народу, ми чомусь не виявляємо ні бажання, ні вміння мудрішати і далі. Принаймні за роки незалежності якісних змін тут не відбулося. Ми не навчилися толерантності й великодушності. Не зуміли сконсолідувати українське суспільство в громаду, в монолітну політичну націю, без чого марно сподіватися на достойне місце у світі. Таке враження, що суверенність свою ми отримали надто пізно, і як розпорядитися нею в нинішніх умовах, не цілком розуміємо.

Світ дедалі владніше входить у глобалізаційну стадію, а ми — українці — лишилися в епосі етно-національного романтизму. Замість того, щоб, засукавши рукава, взятися за реалізацію фундаментальних завдань, перейнялися проблемами власної ідентичності й окремішності, поринули в спогади про колишню велич, заходилися творити абсолютно нереалістичні міфи про самих себе. До того ж так і не визначили, що для нас має бути головним, що другорядним, а що й зовсім не вартим уваги.

Ні з того ні з цього вирішили, що маємо поганий правопис української мови і заходилися його реформувати. Несподівано виявилося, що мова, якою ми говорили досі, не дуже то й українська. Ось якщо поміняти у «совітському» правописі двадцять граматичних правил, тоді ми отримаємо справжню українську мову. Одним ця ідея подобається, іншим — ні. Дискутують науковці. Вирують пристрасті на сторінках періодичної преси. Розколюється суспільство. І маємо роботу, і ніколи нам зосередитися на важливіших проблемах нашого поступу в майбутнє.

■ ■ ■

Претендуючи на роль давнього і мудрого народу, ми чомусь не виявляємо ні бажання, ні вміння мудрішати і далі.

■

Здається, що українська інтелігенція і досі не може зрозуміти своєї ролі в новій Україні. Замість того, щоб усіма можливими засобами консолідувати українське суспільство, вона постійно чіпляється за так звані гострі кути історії, плачеться над своєю лихою долею, шукає винних, засуджує їх, проклинає, ревізує давнє і недавнє минуле, відрікається від сподіяного пращурами. І ніяк не може збагнути, що це безнадійно тупиковий шлях. Досягти злагоди в суспільстві шляхом соціального, ідеологічного чи й регіонального реваншу не вдасться. Тільки взаємне прощення наших дійсних і уявних гріхів, тільки взаємна терпимість і великодушність можуть об'єднати українське суспільство. І, звичайно, спільна мета.

Сьогодні певна частина наших інтелектуалів, яких прийнято чомусь називати «свідомими», марить входженням України до цивілізованої Європи. Звичайно, нічого поганого в цьому немає. Кожному хотілося б, щоб Україна стала такою як, скажімо, Франція чи Німеччина. Але давайте робити це з гідністю. Заживемо як слід, а потім вже й інтегруємося. Нам же хочеться, щоб послідовність цих процесів була зворотною, що скидається на шлюб за розрахунком. А цивілізуватися за чужий рахунок — не надто морально.

Ще менш моральним є наше намагання поріднитися з «новими друзями» за рахунок відмови від «старих». Щоб виправдати таку зрадливість, деякі ідеологи ладні не просто забути історію, а й переінакшити її. Чого лише варті розумування щодо одвічної європейськості українців, котрі власне не мають нічого спільного з росіянами. Державні мужі, заперечуючи приєднання України до Євразійської спільності, заявляють, що вона двох інтеграцій не витримає. В результаті не маємо жодної, коли не вважати входження України до напіввіртуального об'єднання ГУУАМ. Враховуючи, що наша економіка зорієнтована переважно на Росію та інші країни, що утворилися в результаті розпаду Радянського Союзу, така політика не може вважатися далекоглядною. Це все одно, що плювати в колодязь, із якого п'єш воду.

Якщо не вистачає власного розуму, то хоч би позичили в тієї-таки Європи. Вона не тільки не втрачає економічні (політичні й культурні також) зв'язки з Росією, а намагається ще більше розширити їх. Досить згадати лише зацікавленість Європи в євразійських шляхо- і трубопроводах, котрі проходять територією Росії і, на жаль, дедалі частіше обминають Україну.

Нормальній людині важко зрозуміти, чому Україна б'ється в альтернативних конвульсіях. Хіба не природно бути там, де це диктують національні інтереси. Отже, на Сході і на Заході водночас. Бажано і на Півдні також. До того ж, коли б західний її вектор, як тепер модно говорити, здійснювався не на шкоду східному, а в прийнятній гармонії з ним, позиції України на цивілізованому Заході були б набагато міцніші. Сьогодні не складається враження, що Захід бачить нас рівноправним партнером і чекає не дочекається, щоб ми нарешті прилучилися до нього. Нас повчають, карають санкціями, вказують на наше місце. Щоправда, це нас, начебто, нітрохи і не бентежить. На Сході ми горді та суверенні, а на Заході ладні бути і на становищі бідного родича.

Мусимо бути свідомі того, що нам не вдасться увійти до європейсько-атлантичної цивілізації й зберегти свою політико-економічну та етно-культурну цнотливість. Немає і найменшого сумніву в тому, що цей процес супроводжуватиметься значними втратами українського суверенітету в економіці, політиці, культурі. Про самодостатність у нових умовах доведеться просто забути. Напевно, матимемо компенсацію у вигляді піднесення життєвого рівня. Можливо, вона виявиться для нас достатньою. Але не треба обманюватися. Сьогодні ми ще сперечаємося стосовно пріоритетності в Україні української чи російської мов, а завтра ці пристрасті здадуться дитячими забавами, усім нам доведеться віддати пріоритет мові англійській. Глобалізація відбувається не по-українськи, а по-американськи.

На жаль, не маємо єдності й в політичному істеблішменті України. Кажучи це, я маю на увазі не саме по собі загострення протиборства різних політичних сил на владному олімпі, а те, заради чого ведеться ця боротьба, як вона ведеться і ким стимулюється. Нічого демократичного і цивілізованого, а ще морального у цій сфері ми не демонструємо. Вдаємося, переважно, до силових методів вирішення спірних питань. Навіть у Верховній Раді. До того ж конфігурація парламентських протистоянь незбагненно українська. У 2000 році до складу так званих «силовиків» входили депутати пропрезидентських фракцій. «Жертвами» стали ліві — комуністи і соціалісти. У 2002 році альянс «силовиків» склали колишні «жертви» і їхні непримиренні ідейні противники (рухівці й реформісти), а новими «жертвами» стали так звані пропрезидентські фракції.

■ ■ ■

На жаль, не маємо єдності й в політичному істеблішменті України. Кажучи це, я маю на увазі не саме по собі загострення протиборства різних політичних сил на владному олімпі, а те, заради чого ведеться ця боротьба, як вона ведеться і ким стимулюється.

■

Давній літописець у таких випадках казав: «Дивні діла твої, Господи». І справді, за два роки в Україні нічого такого не відбулося, щоб зумовити появу такого неприродного опозиційного об'єднання. Рухівці не стали комуністами, останні, начебто, також не заявляли про відмову від вічно живого вчення. Соціалісти як були ідейно аморфними, так ними і залишилися. Президент також той самий, а його політика не змінилася порівняно з 2000 роком.

«Нашеукраїнці» мотивують різку зміну своєї поведінки тим, що вони найбільша фракція і мусять складати парламентську більшість. Адже як можна зрадити виборців, які вручили їм мандат на політичне лідерство в країні. Оскільки через «підступність президентської адміністрації» реалізувати свої права вони не зуміли, то і вдалися до силового методу. «А що нам лишалося робити?» — заявляють «нашеукраїнські» лідери.

■ ■ ■

Сумно також і від того, що декому із нинішніх політичних поводирів бракує елементарної людської щирості.

■

А те, що робили у схожій ситуації 2000 року ліві фракції. У Верховній Раді третього скликання саме вони склали найбільшу політичну силу і саме їх уповноважив народ на політичне лідерство. Нинішні союзники лівих не тільки не порахувалися тоді з волевиявленням народу, а й взагалі позбавили комуністів і соціалістів будь-яких посад у парламенті. І хоч зроблено це було з порушенням юридичних і моральних норм, ліві, щоб не збурювати обстановку в країні, змирилися з тим, що скоїлося.

Прикро, що для реалізації своїх владних амбіцій опозиція намагається залучити «вулицю». Звичайно, обездолених у нашій країні чимало, але грати на їхніх почуттях і бідності непорядно. Ми всі ще не забули марксистського вчення про революційну ситуацію і мусили б давати собі звіт, що такої сьогодні в Україні немає. Спричинити її штучно, зокрема і через «демонстраційне благодійництво», аморально. Максимум, чого можна домогтися, це створення ще більшої напруженості й хаосу в Україні, пониження її міжнародного авторитету.

Та й мета цих акцій мізерна: змусити Президента достроково піти у відставку. Ми маємо претензії до Президента, але коли високі державні особи на Заході роблять публічні заяви, що вони не ототожнюють народ України з її Президентом, нас це мусить образити. Як і візити «вождів» опозиції до європейських і заокеанських столиць з «кольчужними» та іншими викриттями. Дивно, що до європейських та міжнародних структур стали апелювати навіть комуністи, котрі ще вчора вважали їхнє наставництво і спонсорство принизливим і руйнівним для України.

За час перебування в політичному житті я дійшов невтішного висновку: переважною більшістю наших «вождів» рухає, на жаль, не суспільний, а особистий інтерес. Навіть союзники не можуть домовитися про довгострокові спільні дії. Не було б їхніх амбіцій, Верховна Рада четвертого скликання мала б стабільну більшість ще з початку своєї роботи. Адже між блоками «За єдину Україну», «БЮТ» і «Наша Україна» принципової ідеологічної різниці немає. І соціально вони практично тотожні.

Єдине, що не дало їм знайти спільну мову — комплекс гетьманства. І ніщо не свідчить, що в майбутньому ми його позбудемося. Від одного із чільних лідерів опозиції я почув таке: «Разом доможемося відставки Л. Кучми, а далі — кожний сам по собі». Чи не правда, нічого, крім суму, така опозиційність не може викликати? Адже це означає, що нинішні союзники після появи президентської вакансії перетворяться на непримиренних опонентів (щоправда, цього може і не статися, якщо заокеанські наставники наших опозиційних лідерів, до яких вони зачастили на оглядини, визначаться з тим, кого б вони воліли бачити кандидатом у президенти України).

Сумно також і від того, що декому із нинішніх політичних поводирів бракує елементарної людської щирості. На вівтар боротьби за щастя народне вони охоче кладуть найкращі слова і нічого істотнішого. Коли я чую їхні емоційні запевнення, що у разі приходу до влади вони не пошкодують сил і розуму для докорінного поліпшення добробуту співгромадян, мені постійно спадає на думку відомий афоризм: «Краще хоч раз у житті запалити свічку, ніж все життя проклинати темряву». Наскільки б розсіявся морок нашої бідності, коли б вони наважилися запалити свої свічки. Йдеться про легалізацію капіталів, повернення їх в Україну.

...Свого часу опозиція пояснювала перехід до силових методів боротьби непоступливістю Президента, його небажанням змінювати систему влади в Україні. Після заяви Л. Кучми у серпні 2002 р., в якій викладена концепція державного правління в Україні, практично тотожна тій, заради якої опозиція ладна йти на барикади, переконливих аргументів для збурення спокою співгромадян не стало. Вносьте законопроекти і змінюйте систему влади. Тим часом жодної активності опозиції на цьому полі не спостерігається. Натомість гарячково шукаються нові виправдання для так званого весняного наступу під гаслом «Повстань, Україно!».

Чи не досить нам цих наступів? І проти кого має повстати Україна? Проти нинішньої влади? Але ж це означає, що й проти опозиції також. Адже нинішні опозиціонери були вчорашньою владою, і мають відповідати за невтішний стан України нарівні з нинішньою. Проти олігархічної та корумпованої правлячої еліти? Але вона достойно представлена в обох таборах, пропрезидентському і опозиційному, і у співгромадян немає і найменших підстав бачити в ній своїх благодійників.

Отже, краще домовляйтеся, панове. Бо коли ви сваритеся і без правил боретеся за владу, у «мужиків чуби тріщать».

Петро ТОЛОЧКО,
народний депутат України,
група «Народовладдя».

САМОВРЯДУВАННЯ

Уроки вальсу в кожному класі

Хоча в Україні лише нинішній рік офіційно оголошено роком культури, в Сватівському районі на Луганщині повернулися обличчям до культури набагато раніше. Оголосивши ще 1998-й «роком культури», сесія райради ухвалила рішення збільшити фінансування закладів цієї сфери, що, в свою чергу, дало можливість збільшити зарплату працівникам культури і утримання дванадцяти народних самодіяльних творчих колективів. Сесія райради також заснувала звання «Народний артист Слобожанщини», яке присвоюють кращим діячам мистецтва. А два роки тому глава райдержадміністрації Володимир Просін підписав розпорядження, згідно з яким у кожному класі шкіл району стали обов'язкові уроки... вальсу. Торік у всіх навчальних закладах відбулися конкурси на кращу танцювальну пару, а останнім акордом цього танцювального фестивалю став великий гала-концерт у селі Милуватка. Спеціально для цього шоу було заасфальтовано сільську площу, де свою танцювальну майстерність демонстрували дві тисячі дівчат і юнаків. 250 кращих виконавців було нагороджено путівками до оздоровчих таборів.

А нині сватівське районне радіо своє мовлення в ефірі закінчує рубрикою «Пісня, народжена в рідному краю»: щоразу звучить новий твір місцевих авторів.

І депутати райради, і її голова переконані: розвиваючи духовні потреби земляків, закладається основа й майбутнього економічного благополуччя краю.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

На перехресті «мого» і «нашого»

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Про події і дійства, від частини яких вочевидь відгонило криміналом, наша газета повідомляла у двох попередніх публікаціях («Маяк» у морі реструктуризації. Штормить...» за 14 серпня та «Хто замовляє музику?» за 4 жовтня 2002 року). На сьогодні ця досить показова для нашого часу ситуативна колізія нарешті добігла свого кінця. Хоча, напевне, ніхто не міг передбачити, що боротьба за збереження медико-санітарної частини «Маяк», саме як лікувально-профілактичного закладу, буде така тривала (майже рік) й сповнена гострих зіткнень, підступностей та маніпулювання законністю. Але так сталося. Бо надто ласим шматком є семиповерхова будівля в одному із бізнесово привабливих районів міста Києва. Ось хронікально зафіксований перебіг тих подій.

7 серпня 2002 року. Видано спільний наказ за № 1415/310 Фонду держмайна та Міністерства охорони здоров'я. Припис його категоричний: у місячний термін здійснити передачу майна поліклініки (будівля та обладнання) з балансу ВАТ «Завод «Маяк» до сфери оперативного управління МОЗ. **Наказ став визначальним документом у вирішенні доленосного питання: буде поліклініка і далі лікувально-профілактичним закладом, а чи стане в руках «прихватизаторів» об'єктом бізнесово-спекулятивних менжувань.**

12 серпня. Фонд наказом за № 1437 створює комісію з приймання-передачі будівлі та обладнання поліклініки на баланс управління адмінбудинками МОЗ.

19 серпня. Відбулося перше робоче засідання повноважної комісії. Ухвалили: до 1 вересня підготувати проект акта приймання-передачі.

11 вересня. Фонд держмайна видає розпорядження, **яким зобов'язує керівництво заводу «Маяк» у триденний термін підготувати все необхідне для передачі майна поліклініки.** «В іншому разі Фонд, як власник 100 відсотків акцій товариства, буде вимушений вжити заходів щодо розірвання контракту з головою правління ВАТ «Завод «Маяк».

4 жовтня. Підписано акт приймання-передачі будівлі та обладнання поліклініки на баланс управління адмінбудинками МОЗ. **Цим було поставлено велику юридично-правову крапку у вирішенні питання про майновий статус поліклініки як об'єкта «прихватизаторських» домагань — спільне «наше» перетворити на приватне «моє». Перехрестя цих антагоністичних інтересів у державі всіяне сотнями тисяч зламаних людських доль. А тут маємо щасливий виняток, коли верх узяв здоровий глузд і прийнято єдино правильне рішення. Тобто державне має належати державі! Все інше — від лукавого...**

Не секрет, що у практиці нинішніх «міжсобойчиків» і повалення велетів, й усунення конкурентів дрібнішого калібру частогусто діється із застосуванням компромату. **Цей засіб був активно задіяний і у змаганнях щодо того, кому фактично належатиме майно (найперше — будівля) поліклініки. Затята боротьба тривала майже рік!** І весь цей час вона супроводжувалася «наїздами» з боку фіскальних, контролюючих органів і служб.

Якихось зачіпок для «вжиття заходів» вони не дали. Нарешті у грудні за справу взялося КРУ. Але у підсумку акт перевірки ряснів висновками: «розходжень не встановлено», «нестач та залишків (дорогоцінних металів. — **І. Д.**) не виявлено», «завданих збитків не рахується», «порушень у підрахунках не встановлено» і далі у тому само дусі...

Випадковим збігом таку кількість цілеспрямованих перевірок не назвеш. Отже, вони мали замовний характер? Тоді хто замовник? З певних міркувань імен називати не будемо. Скажемо так: координатором усіх «наїздів» була все та ж «рука» із тіньового бізнесу, яка не полишала сподівань одержати у своє розпорядження будівлю поліклініки. Саме будівлю.

Перевірки синхронізувалися з письмовими заявами у різні урядові та відомчі інстанції. Вони йшли з держадміністрації Оболонського району. Зміст їх зводився в основному до двох тез: у роботі поліклініки є порушення фінансово-економічної діяльності; поверніть поліклініку в наше підпорядкування.

Чи були оті «порушення» насправді, видно з акта КРУ. А щодо домагань повернути поліклініку, то слід запитати: звідки такий сплеск уваги? Варто нагадати, що **півтора року поліклініка вольовим рішенням районної держадміністрації була повністю позбавлена бюджетного фінансування. Чи не для того, щоб довести цей медичний заклад до фінансового краху, а потім «прихватизувати» за вже добре відпрацьованою схемою?** Коли це не вдалося, заговорили про можливість повного фінансування. З яких джерел? Адже **в районі вже є три поліклініки, які, за словами народного депутата Юрія Оробця, «перебувають у жалюгідному стані». Ой, вочевидь не про інтереси району дбали зацікавлені особи...**

Справжні інтереси трудівників багатьох промислових підприємств району висловлено в їхньому листі до Міністерства охорони здоров'я. У ньому вони наполягали, щоб поліклініка була саме в підпорядкуванні міністерства і в цьому вбачали гарантію того, що її буде збережено як ефективно діючий лікувально-профілактичний заклад, відкритий для надання лікарняних послуг трудівникам промислових підприємств міста і мешканцям району.

Але зацікавлені особи до останнього бомбардували урядові інстанції заявами, в яких у свідомо викривленому світлі подавали суть справи. Зокрема й передусім «забуваючи» вказати, якими були з цього приводу рішення Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради з питань приватизації, Фонду держмайна, роз'яснення Мін'юсту та інших установ.

Зрештою, можна сказати, що ця надзвичайно конфліктна справа одержала своє логічне завершення. До честі нового керівництва Міністерства охорони здоров'я, воно, розібравшись у суті справи, видало наказ від 17 січня 2003 року про створення на базі поліклініки спеціалізованої медико-санітарної частини № 18. На неї покладено «здійснення лікувально-профілактичних та санітарно-гігієнічних заходів на промислових підприємствах», а також попередження професійної та загальної захворюваності, промислового і побутового травматизму, інвалідності, поліпшення умов праці та здійснення оздоровчих заходів на закріплених об'єктах. Отже, **район одержує унікальний медико-санітарний заклад, який має стати базовим для створення мережі схожих у Києві та інших регіонах України.** Початок зроблено. І хоча такий розклад декому зруйнував заманливі плани і сподівання, все-таки варто сказати: в добру путь!

Розслідування провів
Іван ДМИТРЕНКО.

P. S. Коли цей матеріал було підготовлено до друку, стало відомо, що Оболонська райдержадміністрація відмовила Міністерству охорони здоров'я України в реєстрації статуту створеного міністерством спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу — СМСЧ-18.

Відтак сподівання, що здоровий глузд, зрештою, візьме гору, не справдилися. Що тепер? Без судового розгляду вочевидь не обійтися. Ми і надалі триматимемо перебіг подій під контролем і в разі остаточного вирішення питання поінформуємо про це наших читачів.

Теористе, не зівай, має армія Клондайк

Боєприпаси загальною вартістю понад два мільйони гривень без відповідної охорони та обліку виявила військова прокуратура Хмельницького гарнізону на території колишньої понтонно-мостової бригади в Кам'янці-Подільському. Скільки часу пролежали учбові гранати УРГ та УРГ-8 бездоглядно і чи хтось скористався дармовим армійським арсеналом, поки що невідомо. Прокуратура зробила висновок про те, що таке ставлення створює передумови до втрат та розкрадання державного майна. Учора учбово-імітаційні боєприпаси, що могли б стати цінною знахідкою для терористів і навіть деяких підлітків, передано на зберігання в діючу військову частину на території Хмельницької області.

Віра ШПИЛЬОВА.
Хмельницька область.

ФОТОФАКТ

«Голос України» повідомляв про вибух на Ясиновському коксохімічному заводі в Макіївці Донецької області. За останніми даними, внаслідок аварії загинули дві людини. Ще десять перебувають у лікарнях, стан п'ятьох потерпілих критичний.

На знімку: пожежники ліквідують наслідки аварії.

Фото надано агентству УНІАН прес-службою МНС.

ОФІЦІЙНО

Спеціальні економічні зони — не для людей, а для олігархів

Заява фракції Соціалістичної партії України з приводу функціонування вільних економічних зон у нашій державі

Кризова ситуація в економіці, політичній і соціальній сфері в Україні особливо виявскравлює кримінальні зони, які фактично діють під патронатом найвищої влади. Хоч як парадоксально це звучить, саме такими стали спеціальні економічні зони. Сьогодні в Україні їх створено 11, а також 9 територій пріоритетного розвитку, найвідоміші серед яких «Закарпаття», «Славутич», «Сиваш», «Курортополіс Трускавець», «Донецьк», «Азов», «Яворів». Створені під інвестиційні проекти, які передбачали залучення, зокрема, іноземного капіталу для економічного розвитку територій, вони, проте, стали зонами, де діють найбільш криміналізовані угруповання, які під прикриттям закону вимивають з бюджету державні кошти. Окремі з них, по суті, стали лазівками для нелегального імпорту харчових продуктів, годівничками для правоохоронців і митників, осередками тінізації аграрного ринку, контрабанди товарів. Зони служать не інтересам народу, а інтересам олігархів. Не виправдали себе і розраховані на наш транзитний потенціал вільні економічні зони «Порт Крим» та «Інтерпорт Ковель».

Соціалісти, починаючи з 1998 року, не раз виступали у Верховній Раді проти непродуманого створення вільних економічних зон, викривали їх згубний вплив на формування державного і місцевих бюджетів. Як відомо, надмірні пільги на їхній території критикували міжнародні організації, Європейський союз. За пропозицією, зокрема і депутатів-соціалістів, скасовано пільговий режим оподаткування підакцизних товарів і продовольства, які продаються в рамках СЕЗ або ввозяться з їхніх територій. Саме соціалісти були співавторами закону про безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини, який поставив заслін безконтрольному завезенню неякісної сировини і модифікованих харчових продуктів, особливо дитячого харчування з біодобавками.

Тривалий час створення вільних економічних зон в Україні лобіювали пропрезидентські політичні сили у Верховній Раді, які використовували їх як механізм збагачення регіональних кланів. Тепер, коли серйозні деформації економіки і бюджету стали очевидними, до критиків спеціальних зон долучився і Президент Леонід Кучма, який підписував закони про створення СЕЗ. Як кажуть, краще пізно, аніж ніколи. Але хто відшкодує ті мільярди гривень, які втратила Україна, давши змогу кримінальним кланам жирувати і відмивати кошти через недосконале законодавство і створення спеціального режиму сприяння всіляким пройдисвітам, міжнародним злочинним угрупованням на території нашої держави!

Фракція Соціалістичної партії у Верховній Раді України, розуміючи всю відповідальність найвищого законодавчого органу держави, наполягає на тому, що діяльність усіх спеціальних економічних зон в Україні має бути припинено. Для з'ясування і вирішення всіх питань, пов'язаних з розслідуванням діяльності і ліквідацією цих зон, має бути створено міжвідомчу комісію. Люди повинні знати, що дало створення СЕЗ для розвитку економіки — будівництва підприємств, створення нових робочих місць тощо. Треба максимально зберегти режим сприяння тим інвесторам, котрі вклали інвестиції у виробництво, а не в проїдання або ж завезення нікому не потрібної залежаної продукції. Необхідно запровадити мораторій на діяльність вільних економічних зон на найближче десятиріччя.

Ми вважаємо, що згаданій міжвідомчій комісії разом з Генеральною прокуратурою необхідно провести моніторинг економічних втрат держави, місцевих бюджетів, соціальної інфраструктури та вітчизняного товаровиробника від діяльності СЕЗ та впливу їх на ціноутворення на внутрішньому ринку на ті товари, які виробляються в достатній кількості в Україні, проаналізувати «вплив СЕЗ на розвиток АПК, підприємств легкої промисловості, які нищаться неякісною сировиною, завезеною через «дірки» в зонах.

Усе це потрібно зробити для того, щоб убезпечити Україну від серйозних прорахунків і втрат у здійсненні державної економічної політики, не дати можливості кримінальним кланам і далі наживатися на народному добрі.

Іван БОКИЙ,
заступник голови фракції.

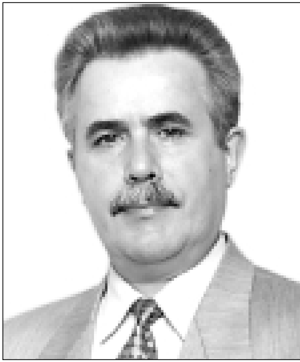
ПОЛІТИКА

Чому в нас «немає» корупціонерів

Мабуть, нема сенсу заперечувати той факт, що корупція в наші дні стала однією з найпопулярніших тем. Адже практично всі ланки державного механізму та сфери громадського життя вражені цим вірусом. Очевидно, що без мінімізації і подальшого подолання корупції неможливе створення ефективної соціально орієнтованої економіки, а отже, і поліпшення життя людей. Одним із чинників, покликаних впливати на процес боротьби з корупцією, є громадські об'єднання громадян, серед яких видне місце посідає Всеукраїнська громадська організація «Антикорупційний форум» (АКФ). Створений у грудні 2001 року, АКФ на ділі довів: корупції цілком можливо протистояти, якщо опорою держави стануть здорові сили суспільства.

На це націлює і підписаний нещодавно Президентом України Леонідом Кучмою Указ «Про невідкладні додаткові заходи посилення боротьби з організованою злочинністю та корупцією», де дано справедливу оцінку роботі, зокрема, і правоохоронних органів з викорінення цього зла.

На запитання нашого кореспондента відповідає голова ВГО «Антикорупційний форум», народний депутат України Геннадій САМОФАЛОВ, уповноважений представник депутатської групи «Європейський вибір».

— Геннадію Григоровичу, спеціалісти, мабуть, недарма стверджують, що корупція — це не інфекція, яка несподівано вразила суспільство. Найпевніше, це — певні наслідки явищ і тенденцій у політиці, економіці та, без сумніву, моралі. Відтак запитання: які критерії діяльності «Антикорупційного форуму»? Що для вас головне?

— Ми виходимо з того, що державний апарат, створений в умовах перехідної економіки та усталеної бюрократичної системи, не в змозі самостійно реалізувати процес самоочищення й оновлення. Як заведено в усьому цивілізованому світі, важлива роль в антикорупційній діяльності має належати організованому громадському сектору, неурядовим організаціям, що спираються на широкі верстви громадськості. Тому головна мета діяльності АКФ полягає у створенні багатомірної системи для виявлення, профілактики і цілковитого викорінення корупції. Ми намагаємося розбудити громадську свідомість, допомогти людям розібратися в суті такого непростого й укоріненого явища як корупція, організувати громадськість на активну боротьбу з нею.

— Кажуть, ви почали з «телефону довіри», за яким можна повідомляти про факти корупції...

— Не тільки. Звернулися по допомогу до засобів масової інформації з проханням опублікувати матеріали на антикорупційну тематику. Більшість регіональних видань, а також деякі центральні газети пішли нам назустріч. І — спрацювало! Спочатку були телефонні дзвінки, потім пішли листи. Щомісяця їх кількість зростала. Тепер щоденно отримуємо по 10—15 листів і звернень. Часто по телефону люди побоюються називати себе, хоча конфіденційність звернень гарантовано. Правда, корупція вже так допекла народові, що останнім часом добра половина тих, хто звертається до АКФ, не бояться називати своїх імен і прізвищ.

— Може, це відбувається тому, що форум став, як то кажуть, останньою інстанцією для зневірених у пошуках правди людей?

— Ви маєте рацію, все саме так. Але суть нашої роботи не в тому, щоб зібрати побільше скарг. Далі йде детальне вивчення конкретних фактів, ситуації загалом, у якій опинилася людина або трудовий колектив. За нашими підрахунками, більш як 25 відсотків усіх звернень становлять колективні.

— Як вам вдається впоратися з таким потоком листів?

— У нас для цього немає спеціального відділу. Загалом, листами, заявами, зверненнями до АКФ зайняті практично всі співробітники генеральної дирекції, що є виконавчим органом форуму. До речі, це — штаб нашої організації, яка має регіональні відділення в кожній області. Навколо них осередків і здійснюється, здебільшого, антикорупційний вплив на місцях.

Більшість питань, з якими доводиться працювати, найчастіше потребують розв'язання у вищих державних органах влади — міністерствах, комітетах, комісіях, а також правоохоронних органах, куди й адресуємо офіційні запити.

— І який результат?

— Враження неоднозначне. Не всі відповідають по суті справи. Зокрема, відомства, яким за законом належить боротися з корупцією. Ось, приміром, відповідь з Генеральної прокуратури, підписана начальником управління А. Пришком. Він повідомляє форуму про те, що в Україні правоохоронні органи постійно проводять заходи з виявлення фактів корупції, хабарництва в різних галузях, проте представити потрібні нам статистичні дані немає змоги. Може, через те, що їх просто нема?

Ще одна відповідь, де Головне управління державної служби України роз'яснює форуму, що Головдержслужба є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом і підконтрольна Президентові України. Отож узагальнені щоквартальні звіти про виконання вимог закону про боротьбу з корупцією подають лише Кабінету Міністрів. Якісь інші звіти, мовляв, не передбачені. А як бути, в такому разі, з відомим указом Президента про відкритість влади?

Тричі (листи №№ 87, 141, 206) тільки цього року ВГО «Антикорупційний форум» зверталася до Служби безпеки України з проханням надати матеріали про корупцію в медицині. Інтерес тут не пустий. Форум за підсумками соціологічних досліджень, які показали, що саме ця галузь найкорумпованіша, проводив науково-практичну конференцію «Народ пропонує медицині ліки від корупції». До розмови на цю тему ще повернемося, а тут не можу не сказати про останню відповідь, яку ми отримали від СБУ. Надійшла вона (лист № 14/18928) за підписом заступника голови Служби безпеки Ю. Вандіна, в якій він робить висновок, що корупційні діяння «не мають значного поширення в медичних установах». Але в нас дещо інша інформація. Після оприлюднення повідомлень АКФ про початок громадського моніторингу корупційних проявів у медицині люди завалили АКФ листами з конкретними фактами порушень і зловживань у системі охорони здоров'я.

— Тобто йдеться про певну притерпілість до хабарництва?

— Так, таких прикладів безліч. Цікавого листа отримали з Міністерства юстиції України.

Заступник держсекретаря О. Пасенюк у ній докладно роз'яснює нам окремі положення закону про боротьбу з корупцією, а закінчує «оцінкою» загального стану та особливостей корупції в медицині. На думку автора листа, така оцінка не входить до меж повноважень Мін'юсту. Відтак запитання: а до чиїх меж вона все-таки входить, ця оцінка? Адже щось не пригадується жодної гучної справи, доведеної до суду. І виходить, як у тому анекдоті: корупція в нашій країні є, а корупціонерів — нема!

— А що робите, коли надходить повідомлення або лист про факти корупції?

— Я вже казав про той масив звернень, що надходять до нас від населення країни. До речі, перш ніж звернутися до певної інстанції з проханням розслідувати факти ймовірних зловживань, оцінку їм дають висококваліфіковані юристи генеральної дирекції. Отож задля пустої цікавості нікого не турбуємо. Хочу підкреслити і таку деталь: люди часом до нас звертаються, образно кажучи, з останньою надією. А тому в гендирекції АКФ є «залізне» правило: жодне звернення не залишати без належної уваги.

Візьмемо ту саму медицину. Потік листів про корупцію в цій галузі спонукав нас ініціювати цільове опитування населення: «Корупція в державних медичних установах України», яке на прохання АКФ провели фахівці центру «Соціс-Геллап». З'ясовується, переважна більшість опитаних (71 відсоток) за останні три роки взагалі не перебувала в ситуації, де б медицина була, як то кажуть, цілком безплатна. Більш як половина (55 відсотків) зазначили, що не знають випадків, коли працівники державних медустанов відмовилися б від грошей або подарунка. І характерно, що такі «підношення» стимулювали лікарів на «уважніше ставлення до хворого». Тобто хабара давали тому, хто й так зобов'язаний добре працювати.

— А кому здебільшого дають?

— Три чверті учасників опитування давали гроші, подарунки або надавали послуги безпосередньо лікуючому лікареві. В Києві, що є нібито винятком із правил, 26 відсотків указали на головного лікаря. Найчастіше хабарі дають хірургам (76 відсотків) і гінекологам (50 відсотків). Третина опитаних назвала також анестезіологів. Водночас переважній більшості респондентів (85 відсотків) невідомі факти виявлення хабарництва та корупції в державних медичних установах, які закінчилися б покаранням винних осіб.

Ось чому форум організував і провів всеукраїнську акцію «Народ пропонує медицині ліки від корупції». Акція масштабна, вона передбачає низку серйозних заходів. Серед них — публікації матеріалів у центральних і місцевих друкованих ЗМІ, телевізійні виступи, виїзди співробітників АКФ на місця для журналістських розслідувань, і, нарешті, підсумкова науково-практична конференція з участю авторитетних політичних і громадських діячів, яка й висвітила, скажемо так, непривабливу картину корумпованості системи охорони здоров'я, допомогла розробити конкретні рекомендації для боротьби з цим злом.

Якщо казати коротко, то медицина справді нагадує хвору людину. Вражаюча повільність, інертність, безініціативність і нерішучість — ось основні характеристики стилю роботи керівних ланок системи охорони здоров'я України. Нині в Міноохорони здоров'я прийшов новий міністр. Громадськість покладає великі сподівання на нову команду медиків. Хочеться вірити, що ці люди розпочнуть роботу не з ремонту кабінетів, а відразу займуться наведенням порядку в галузі.

Наш форум готовий, як то кажуть, підставити плече Міністерству охорони здоров'я. Адже очищення і реформування охорони здоров'я без допомоги громадськості — справа нездійсненна. Надто багато нечесних медиків органічно вросло в наявну деформовану систему і не хочуть нічого змінювати. Учасники науково-практичної конференції «Народ пропонує медицині ліки від корупції» висловилися за створення Вищої громадської спостережної ради за роботою охорони здоров'я. Складений із представників авторитетних громадських організацій, незаангажованих фахівців-медиків такий орган міг би зробити чимало, щоб не тільки поставити діагноз медицині, а й прописати відповідні ліки.

— Як відомо, визначення корупції не містить навіть новий Кримінальний кодекс України. На що у своїй діяльності спирається «Антикорупційний форум»?

— За даними служби «Соціс-Геллап», яка провела опитування «Ставлення громадян України до проблем прозорості суспільства та корупції», це ганебне явище справді досягло рівня, який загрожує безпеці держави. Ось цифри: 92 відсотки опитаних вважають корупцію найпоширенішим явищем, а 65 — дуже поширеним. Понад 70 відсотків переконані, що за останні п'ять років масштаби зла значно зросли, а 46 відсотків певні, що корупція — найсерйозніша проблема сучасної України. 62 відсотки опитаних дали негативну оцінку стану боротьби з корупційними діяннями, а кожен п'ятий переконаний, що її зовсім не ведуть. Який з цього висновок?

По-перше, за законом боротьбу з корупцією зобов'язані вести такі правоохоронні органи: міліція, податкова міліція, СБУ і прокуратура. Наявна для цього законодавча база вже не відповідає ступеню корупційної загрози і потребує вдосконалення. Проте це не може бути виправданням малорезультативної роботи правоохоронців.

По-друге, ситуація, що склалася, потребує негайного створення широкої мережі ефективного громадського контролю за діяльністю органів державної влади (чим нині впритул і займається наша організація), зробивши її тим самим відкритою народові, а дії керівників і чиновників — максимально прозорими. Лише такий підхід дасть змогу піднести боротьбу з корупцією на рівень, адекватний масштабам тієї загрози, яку несе в собі це руйнівне явище.

Розмову вів **Віталій ЄРМОЛЕНКО.**

ПЕРСПЕКТИВА

Доживи до ста — розбагатієш на 600 гривень

З 1 січня по 31 грудня 2003 року встановлено щоквартальну адресну матеріальну допомогу в розмірі 150 грн. кожному мешканцеві столиці, якому виповнилося 100 років і котрий перебуває на обліку в органах Пенсійного фонду України. Відповідне розпорядження підписав Київський міський голова Олександр Омельченко.

Документом також установлено, що допомогу, яку довгожитель не одержав вчасно з причин, що не залежать від нього, доручено платити після його смерті члену родини, котрий мешкав з ним і (або) доглядав за ним у період, коли виникла заборгованість. У цьому разі платитимуть на підставі письмового звернення і відповідних документів, поданих не пізніше ніж за шість місяців від дня смерті одержувача допомоги.

ФОТОФАКТ

Виставка творів народних майстрів із села Новосілки, що в Гайсинському районі на Вінниччині, «Новосілківські скарби» відбулася в столичній Спілці майстрів народного мистецтва в рамках всеукраїнської акції «Мистецтво одного села».

Фото Олега ДИКАНЯ (Укрінформ).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування органів і установ виконання покарань

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кримінально-процесуальному кодексі України:

1) у частині п'ятій статті 155 слова «Положенням про попереднє ув'язнення під варту» замінити словами «Законом України «Про попереднє ув'язнення»;

2) у статті 162 слово «двох» замінити словом «чотирьох».

2. У Законі України «Про попереднє ув'язнення» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360; 1999 р., № 4, ст. 35):

1) у частині першій статті 4 слова «і Служби безпеки України» виключити;

2) у статті 8:

а) у частині другій:

в абзаці третьому слово «тяжкими» замінити словами «тяжкими та особливо тяжкими»;

в абзаці сьомому слово «тяжких» замінити словами «тяжких та особливо тяжких»;

в абзаці восьмому слова «особливо небезпечних злочинів проти держави» замінити словами «злочинів проти основ національної безпеки України»;

абзац дев'ятий виключити;

в абзаці одинадцятому слова «в тому числі засуджених, яким за судовим вироком визначено інший вид режиму виправно-трудової колонії» виключити;

б) у частині п'ятій слова «Службою безпеки України» виключити;

3) у статті 9:

а) в абзаці п'ятому частини першої слова «вагою до восьми кілограмів» і «без обмежень» виключити;

б) у частині другій слово «двох» замінити словом «трьох»;

в) у частині четвертій слова «за вироком, ухвалою або постановою суду» замінити словами «Державним департаментом України з питань виконання покарань»;

г) у частині п'ятій слова «і Службою безпеки України» виключити;

4) у частині п'ятій статті 11 слова «Службою безпеки України» виключити;

5) у частині першій статті 12 слово «двох» замінити словом «чотирьох»;

6) у статті 13:

а) у частині першій слова «без обмежень» замінити словами «відповідно до закону»;

б) частину другу після слів «Скарги, заяви і листи, адресовані» доповнити словами «Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини та»;

7) частину п'яту статті 18 викласти у такій редакції:

«Дозвіл на проведення спеціальних операцій з використанням світло-звукових пристроїв відволікаючої дії, водометів, бронемашин та інших технічних засобів, застосування яких пов'язане з ризиком заподіяння шкоди здоров'ю оточуючих, дають начальники управлінь (відділів) Державного департаменту України з питань виконання покарань в Автономній Республіці Крим, областях, містi Києві та Київській області або особи, які їх замінюють, голова Державного департаменту України з питань виконання покарань або його заступник»;

8) у частині першій статті 19:

слово «директора» замінити словом «голови»;

слова «Голови Служби безпеки України» та «начальника Головного управління Служби безпеки України в Криму, начальника управління Служби безпеки України в області, місті Києві та Київській області, місті Севастополі» виключити;

після слів «в Автономній Республіці Крим, області» доповнити словами «місті Києві та Київській області»;

9) у статті 20:

третє речення абзацу четвертого частини першої виключити;

частину другу викласти у такій редакції:

«Звільнення осіб з-під варти провадить начальник місця попереднього ув'язнення на підставі постанови особи, яка проводить дізнання, слідчого, судді, прокурора, у провадженні яких перебуває справа, судді або вироку чи ухвали суду. У випадку, передбаченому абзацом четвертим частини першої цієї статті, особи, взяті під варту, звільняються у перший день після закінчення цього строку. При цьому начальник місця попереднього ув'язнення направляє повідомлення особі чи органу, у провадженні яких перебуває справа, та відповідному прокурору, який здійснює нагляд за розслідуванням»;

10) у частині першій статті 21 слова «та військовослужбовці служби безпеки» виключити.

3. Пункт 5 статті 25 Закону України «Про Службу безпеки України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382; 2000 р., № 10, ст. 79; 2002 р., № 17, ст. 117) виключити.

ІІ. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 6 лютого 2003 року.
№ 488-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно відпусток

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до деяких законодавчих актів України такі зміни:

1. У Кодексі законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375; Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 43—44, ст. 268):

1) доповнити статтею 78[1] такого змісту:

«Стаття 78[1]. Неврахування святкових і неробочих днів при визначенні тривалості щорічних відпусток

Святкові і неробочі дні (стаття 73 цього Кодексу) при визначенні тривалості щорічних відпусток не враховуються»;

2) у статті 79:

у частині п'ятій слова «який зобов'язаний повідомити» замінити словами «який зобов'язаний письмово повідомити»;

частину восьму доповнити реченням такого змісту: «У разі відкликання працівника з відпустки його працю оплачують з урахуванням тієї суми, що була нарахована на оплату невикористаної частини відпустки»;

3) пункт 1 частини першої статті 80 після слова «терміну» доповнити словом «письмового»;

4) частину другу статті 81 після слів «повністю або частково не використав щорічні основну та додаткові відпустки» доповнити словами «і не одержав за них грошову компенсацію»;

5) у частині першій статті 82:

у пункті 1 слова «неповного робочого дня» замінити словами «неповного робочого часу»;

у пункті 4 слова і цифри «статтею 25 і частиною другою статті 26» замінити словами і цифрами «статтями 25 і 26»;

6) частину третю статті 84 виключити;

7) у статті 182[1]:

частини першу і другу викласти у такій редакції:

«Жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 7 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (стаття 73 цього Кодексу).

За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 14 календарних днів»;

частину третю доповнити словами «а також понад щорічні відпустки, встановлені іншими законами та нормативно-правовими актами, і переноситься на інший період або продовжується у порядку, визначеному статтею 80 цього Кодексу»;

8) у пункті 3 частини першої статті 211 слова «без урахування вихідних» виключити;

9) у статті 213 слова «протягом року» замінити словами «протягом навчального року»;

10) у статті 216:

у назві слова «у вищих закладах освіти та аспірантурі» замінити словами «у вищих навчальних закладах, навчальних закладах післядипломної освіти та аспірантурі»;

в абзацах другому, третьому та четвертому пункту 1 та в абзацах другому, третьому та четвертому пункту 2 частини першої слово «щорічно» виключити;

після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Тривалість додаткових оплачуваних відпусток працівникам, які здобувають другу (наступну) вищу освіту за заочною (вечірньою) формою навчання у навчальних закладах післядипломної освіти та вищих навчальних закладах, що мають у своєму підпорядкуванні підрозділи післядипломної освіти, визначається як для осіб, які навчаються на третьому і наступних курсах вищого навчального закладу відповідного рівня акредитації».

У зв'язку з цим частини другу, третю і четверту вважати відповідно частинами третьою, четвертою і п'ятою;

доповнити частиною шостою такого змісту:

«Відпустки, передбачені пунктами 1 і 2 частини першої та частиною четвертою цієї статті, надаються впродовж навчального року»;

11) у тексті Кодексу слова «заклад освіти» в усіх відмінках і числах замінити словами «навчальний заклад» у відповідному відмінку і числі.

2. У Законі України «Про відпустки» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 2, ст. 4; 2000 р., № 51—52, ст. 449):

1) друге речення частини першої статті 12 виключити;

2) текст статті 19 викласти у такій редакції:

«Жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 7 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (стаття 73 Кодексу законів про працю України).

За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 14 календарних днів».

ІІ. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 6 лютого 2003 року.
№ 490-IV.

ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус іноземців»

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до Закону України «Про правовий статус іноземців» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 23, ст. 161; 2000 р., № 38, ст. 318; 2001 р., № 13, ст. 66) такі зміни:

1. У назві та тексті Закону слова «іноземці» і «іноземні громадяни» в усіх відмінках замінити відповідно словами «іноземці та особи без громадянства» і «іноземці» у відповідному відмінку.

2. У преамбулі слова «іноземців в Україні» виключити.

3. Статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Визначення термінів

Іноземець — особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав.

Особа без громадянства — особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Паспортний документ — національний паспорт або документ, який його замінює».

4. У статті 3:

частину першу після слів «на постійне проживання або» доповнити словом «прибути»;

частину другу виключити;

частину третю після слів «на постійне проживання або» доповнити словом «прибули»;

у частині четвертій слова «або тимчасове» виключити.

5. У частинах п'ятій і шостій статті 3, частинах першій і другій статті 25, частині першій статті 26 слова «національний паспорт або документ, який його замінює» в усіх відмінках і формах числа замінити словами «паспортний документ» у відповідному відмінку і числі.

6. У частині третій статті 8 слово «іммігрували» замінити словом «прибули».

7. Друге речення частини першої статті 26 виключити.

8. У статті 32:

частину другу після слів «органів внутрішніх справ» доповнити словами «органів охорони державного кордону (стосовно осіб, які затримані у межах контрольованих прикордонних районів)»;

частину третю замінити трьома частинами такого змісту:

«Іноземець та особа без громадянства зобов'язані покинути територію України у строк, зазначений у рішенні про видворення. У разі прийняття рішення про видворення іноземця або особи без громадянства за межі України в її паспортному документі негайно анулюється віза і вилучаються документи на право перебування в Україні.

Іноземцю та особі без громадянства може надаватися строк до 30 днів для виїзду з України після прийняття зазначеного рішення.

За санкцією прокурора підлягають затриманню органами внутрішніх справ та органами охорони державного кордону і адміністративному видворенню у примусовому порядку іноземці та особи без громадянства, які ухиляються від виїзду після прийняття рішення про видворення, або якщо є обгрунтовані підстави вважати, що вони будуть ухилятися від виїзду».

У зв'язку з цим частини четверту — сьому вважати відповідно частинами шостою — дев'ятою;

частину шосту після слів «органів внутрішніх справ» доповнити словами «органів охорони державного кордону»;

частину сьому викласти у такій редакції:

«Видворення іноземців та осіб без громадянства, які затримані у межах контрольованих прикордонних районів, здійснюється органами охорони державного кордону, а в інших випадках — органами внутрішніх справ. Контроль за правильним і своєчасним виконанням рішення про видворення здійснюється органом, який його прийняв».

ІІ. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Кабінету Міністрів України у тримісячний строк після набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Президент України
Л. КУЧМА.**

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 506-IV.

Голос України

Дорадча служба: інтеграція науки і виробництва

Українська академія аграрних наук — це 57 наукових інститутів усіх сфер аграрної наукової діяльності та 16 дослідних станцій. У складі інститутів налічується 49 дослідних станцій та 135 дослідних господарств.

УААН — головний в Україні інформаційно-пропагандистський центр досягнень вітчизняної та зарубіжної сільськогосподарської науки та практики, який має унікальну Центральну наукову сільськогосподарську бібліотеку з філіями, Центр науково-технічної інформації та маркетингу «Інформагропром», книжкове видавництво «Аграрна наука», журнал «Вісник аграрної науки».

Науковий потенціал Української академії аграрних наук становлять майже 5,3 тисячі науковців, серед яких 82 академіки, 102 члени-кореспонденти, 381 доктор наук, 2102 кандидати наук, 1109 докторантів та аспірантів.

Членами УААН є 53 представники світового наукового товариства, 8 її почесних членів — видатні вітчизняні виробничники.

Великий внесок господарчих структур академії у забезпечення населення України продовольством. У господарствах академії, які володіють 487 тис. га сільськогосподарських угідь, вирощують майже 100 тис. тонн елітного насіння сільськогосподарських культур, що становить 90 відсотків загального обсягу його виробництва в Україні, 560 тис. тонн товарного зерна, всі види породистих тварин, птиці, риби та бджіл.

Про проблеми становлення й утвердження в Україні аграрної дорадчої служби йдеться у розмові з народним депутатом України, членом Комітету в закордонних справах та депутатської групи «Демократичні ініціативи», президентом академії, заслуженим діячем науки і техніки України, академіком УААН ***Михайлом Васильовичем ЗУБЦЕМ.***

Михайло ЗУБЕЦЬ:

"Існування дорадчої служби можливе за умови провідної ролі у її розбудові аграрної науки"

— Михайле Васильовичу, ви виступили із законодавчою ініціативою і 5 лютого 2003 року зареєстрували свій варіант проекту закону «Про аграрну дорадчу службу». Яке ваше бачення, як народного депутата України і як президента Української академії аграрних наук, перспективи прийняття і практичної реалізації цього законопроекту через призму участі науковців академії у розбудові аграрної дорадчої служби?

— Існування дорадчої служби можливе за умови провідної ролі в її розбудові аграрної науки — це моє принципове переконання. У зв'язку з цим відзначу такі моменти.

Перше. Становлення і наступна ефективна діяльність справді незалежної, демократичної аграрної дорадчої служби має спиратися на наявну наукову базу та застосування нагромадженого світового досвіду функціонування таких служб у розвинутих країнах світу.

Друге. Такий закон потрібен селянам, політикам, науковцям і заінтересованим господарським структурам. Щоправда, не в такому урізаному варіанті, як було подано урядом до розгляду торік. Тоді з гострою критикою проекту й діловими пропозиціями про участь у дорадчій діяльності науковців-аграрників виступили Катерина Ващук, Степан Хмара і Олександр Ткаченко.

— Як відомо, Головне науково-експертне управління Верховної Ради визнало, що перший варіант урядового законопроекту має декларативний та описовий характер і потребує істотного доопрацювання.

Для широкого загалу читачів і багатьох депутатів цікаво було б знати про переваги одного закону над іншим. Адже, як на мене, який зміст законопроекту, така буде його правова й суспільно корисна віддача.

— Запропонований урядом законопроект — урізаний варіант поданого академією до міністерства ще у вересні 2001 року. То був результат кількарічної роботи науковців, практиків і узагальнення досвіду діяльності проектів технічної допомоги в Україні. Інша річ, що, направляючи до Верховної Ради, його творчо не опрацювали. Тому Головне науково-експертне управління Верховної Ради і дало такий висновок.

Це спонукало нас подати свій варіант законопроекту.

У чому їх відмінність? Насамперед — в обсязі проектів. Перший варіант урядового проекту містив лише п'ять статей, а доопрацьований вісім, і під час їх розгляду поставало більше запитань, ніж у ньому депутати знаходили відповідей. А наш проект закону складається з 8 розділів і 20 статей. Проте це не означає, що ми виграємо тільки за обсягом.

Як наголошував у своєму виступі під час відкриття третьої сесії Голова Верховної Ради Володимир Литвин, головне для авторів законопроектів і комітетів — якість законодавчої продукції.

Власне, якості проекту ми приділили максимум уваги. В ньому, зокрема, чітко виписано термінологію дорадництва, мету та завдання закону. Окремий блок статей подає трактування суті, форм, призначення, принципів, методів, об'єктів та суб'єктів дорадчої діяльності.

Чимало запитань постає під час визначення структури дорадчої служби. Цьому актуальному питанню присвячено другий розділ проекту. Зокрема, чітко визначено загальнодержавну систему та мережу аграрних дорадчих служб, функції та роль координаційних рад. Законодавчо закріплюється статус місцевих, обласних та Центральної аграрної дорадчої служби. Статті 8 та 9 регулюють відносини між науковими установами, закладами аграрної освіти та дорадчими службами, а також розмежування функцій між органами державного управління сільським господарством та мережею дорадчих служб.

Варто відзначити зміст останніх двох розділів. У них відображено питання кадрового забезпечення дорадчої діяльності та її фінансування. І, нарешті, у «Прикінцевих положеннях», за умови схвалення проекту, Кабінету Міністрів України пропоновано забезпечити підготовку і прийняття на розвиток закону 11 нормативно-правових актів. Звичайно, всі проекти цих документів розроблятимемо разом з відповідними державними структурами, із залученням усіх заінтересованих сторін.

Безперечно, і в нашому проекті є певні недоліки, зокрема в систематизації статей. І ми вдячні фахівцям Головного науково-експертного управління, які у своєму висновку до законопроекту дали нам цінні зауваження та пропозиції і рекомендували його до першого читання.

— У загальних рисах ви зазначили, що ваш проект має набагато ширші і глибші навантаження. Розкажіть про це докладніше.

— Безперечно, термін «аграрна дорадча служба та аграрна дорадча діяльність» набагато ширший від поняття «сільськогосподарська дорадча діяльність». Цим самим ми розімкнули коло й розширили поле діяльності з надання дорадчих послуг. Мережа аграрних дорадчих служб — загальнонаціональна система передачі практикоорієнтованих знань: економічних, організаційно-правових, соціальних, технологічних та інших. Адже в сучасних умовах потрібен системний підхід до розв'язання проблем села.

Крім того, дорадчих послуг потребують і мільйони мешканців міст, зайнятих садівництвом та городництвом.

— Як видно з вашого проекту, законодавчо охоплено всі головні моменти життєдіяльності аграрної дорадчої служби. Водночас у багатьох парламентаріїв і читачів може постати питання про особливу статтю чи тезу законопроекту.

— Справді, є така — стаття п'ята. Саме вона викликала супротив у певних структурах і окремих особистостей, які звикли контролювати зарубіжну технічну й фінансову допомогу на розвиток дорадчої діяльності в Україні. Це стаття про загальнонаціональний рівень дорадчої діяльності, в якій зазначено, що Центральна аграрна дорадча служба створюється як окрема юридична особа у складі Української академії аграрних наук.

— Мені здається, що ця стаття викликає сильний супротив з боку деяких депутатів та урядовців. У цьому особисто пересвідчився у процесі підготовки і спроби розгляду вашого проекту на засіданнях аграрного комітету. Досі запропонований вами законопроект не розглядали на засіданні згаданого комітету, тим часом як урядовий не сходить з порядку денного.

В останньому доопрацьованому урядовому проекті у статті 5 зазначено: «Державний реєстр сільськогосподарських дорадчих служб веде центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики». Цей орган також видає дорадчій службі свідоцтва про внесення до Державного реєстру, за його Порядком здійснюється атестація дорадників.

Як ви думаєте, Михайле Васильовичу, розвиток дорадчої діяльності демократизується?

— Я певен, що модель організації дорадчих служб у структурі державних органів управління не позбавлена істотних недоліків.

По-перше. Як зазначає Головне науково-експертне управління у висновку до нашого законопроекту, «... органи державного управління сільським господарством мають керуватися лише інтересами суспільства в цілому, на відміну від дорадчих служб, діяльність яких має бути спрямована на задоволення інтересів конкретного селянина». І в цьому концептуальна суть дорадчої діяльності.

По-друге. Дорадча служба має бути незалежною і не може використовуватися в політичних цілях, бо це неминуче призведе до підриву її авторитету та довіри з боку селян. Адже відомо, що загальнонаціональні (а часто й регіональні) політичні цілі не завжди збігаються з цілями сільських товаровиробників та сільського населення. Не таїна, що держслужбовці не завжди усвідомлюють: дорадча служба може використовуватися як інструмент проведення аграрної політики тільки тоді, коли ці цілі збігаються. А не то потрібно використовувати інші інструменти державного впливу, не дорадчу службу.

По-третє. Формування сучасної системи надання дорадчих послуг обумовлюється переходом до нових умов господарювання. Такий перехід передбачає відмову від адміністративних методів впливу на товаровиробників і так званого впровадження досягнень науково-технічного прогресу й передового досвіду. А система державного управління, заснована на принципах підпорядкованості та вертикальних зв'язках, породжує командно-адміністративні форми здійснення дорадчої діяльності. Це може звести нанівець усі зусилля з формування такого важливого елемента ринкової інфраструктури, як дорадча служба, що не раз у нас було.

— Те, що наукові розробки академії становитимуть основу дорадчої діяльності, не підлягає сумніву. Запитання іншого плану. Яке ваше бачення діяльності дорадчої служби як члена Комітету у закордонних справах та члена депутатської групи «Демократичні ініціативи»?

— Тут я бачу широке поле для дорадчої діяльності.

Насамперед це наші численні наукові зв'язки із зарубіжними сільськогосподарськими академіями. Досить сказати, що дійсними членами Української академії аграрних наук є 53 провідні науковці-іноземці, серед яких, окрім представників близького зарубіжжя, учені із США, Мексики, Швеції, Франції, Німеччини, Австрії, Італії — загалом із 20 країн світу. Кілька десятків учених представляють нашу науку в іноземних аграрних установах. Окремі установи академії є колективними членами багатьох міжнародних організацій.

Тому, на мою думку, цінні надбання світової аграрної науки і наші наукові розробки мають служити людям, сприяти розвиткові аграрного виробництва.

І про діяльність депутатської групи «Демократичні ініціативи».

Як відомо, наша група, крім законотворчої роботи, опікується також проблемами учнівської молоді.

Так, депутати групи в перший день навчального року побували на урочистостях у різних школах України. З ініціативи та під патронатом депутатської групи в Києві з 16 по 19 грудня минулого року до Дня Миколая проходив благодійний фестиваль «Берег надії — крок до зірок». У ньому взяли участь 326 дітей-сиріт — талановитих вихованців 47 шкіл-інтернатів та дитячих будинків з усієї України. В рамках цього заходу в національному палаці «Україна» відбувся святковий концерт, а у приміщенні Верховної Ради пройшли дитячі парламентські слухання «Права дитини: гарантії та реалії».

Тому, на нашу думку, важливе значення має освітня робота фахівців дорадчої служби. Зокрема з проблем екології, інформування про місію ООН в Україні, перспективи розвитку партнерства з НАТО, плюси й мінуси вступу нашої держави до Світової організації торгівлі та багатьох інших напрямів зовнішньоекономічної діяльності.

Власне, йдеться про створення нової системи передавання знань та інформації в аграрному секторі. І цю місію має виконати наша наука спільно з аграрною дорадчою службою.

Інтерв'ю взяв Михайло СВОЯЧЕНКО.

ВЕРДИКТ

Краще їсти картопляники з часником, ніж ту ковбасу

Таку думку висловили про якість продукції багатьох м'ясокомбінатів, що переробляють імпортну продукцію птахівництва, учасники засідання міжвідомчої комісії з питань координації міжгалузевих відносин, яке відбулося у Черкасах.

Народні депутати, урядовці, сільгосптоваровиробники намагалися розв'язати гордіїв вузол м'ясного ринку України. Серед позитивів — за останній рік у країні на 60 тисяч тонн збільшено виробництво пташиного м'яса. Нинішнього року загальний обсяг продукції вітчизняних птахофабрик сягне 200 тисяч тонн.

Отже, птахівництво відроджується. Учасники міжвідомчої комісії обговорили шляхи підтримки вітчизняного сільгосптоваровиробника і переробника та недопущення недобросовісної конкуренції на ринку м'яса.

Гості черкащан ознайомилися з роботою птахофабрики «Перемога-Нова», у реконструкцію і будівництво якої вкладено 140 млн. грн.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Загальнонаціональні (а часто й регіональні) політичні цілі не завжди збігаються з цілями сільських товаровиробників та сільського населення

Біржа — механізм розв'язання актуальних проблем економіки

У 1992 році було прийнято Закон «Про товарну біржу», який відіграв важливу роль у розвитку ринкових відношень. Водночас трансформування економіки потребує подальшого розвитку біржі з урахуванням специфіки перехідного періоду. Товарні біржі, окрім своїх традиційних функцій, повинні:

- забезпечити прозорість процесу приватизації та примусового стягнення;
- сприяти створенню іпотечного ринку;
- створювати ринкові механізми управління товарними потоками.

Розглянемо вплив бірж на стабілізацію роботи аграрного сектору. Відсутність паритетності цін між сільгосппродукцією та сировиною і товарами, що використовують аграрії, призводить до парадоксальної ситуації: великий гарний урожай — погано, бо низькі закупівельні ціни, малий урожай — також погано, бо закупівельні ціни високі, а сумарний обсяг продажу недостатній для прибуткової роботи. Коло замкнулося.

Не можна сказати, що держава не намагається допомогти аграріям вирватися з цього замкненого кола. Але допомога ця традиційно — команда: дайте селу дешеві кредити, адміністративно встановіть високі закупівельні ціни, застосуйте закупки під заставу, створіть інтервенційний фонд і таке інше. Заходи прості, зрозумілі, та, на жаль, украй неефективні через відсутність фінансових засобів та конкуренцію виробників сільгосппродукції країн ближнього зарубіжжя і Східної Європи.

Необхідні технології, які давно використовують у країнах з розвиненою ринковою економікою. Це передусім захист виробника шляхом страхування. У даному разі страхувальником виступає ф'ючерсний контракт. Включити механізми біржових ф'ючерсних торгів —одне із найважливіших завдань, що стоїть перед Кабінетом Міністрів України, воно дасть можливість стабілізувати ціноутворення, створити ціну на сільгосппродукцію актуальну і, головне, прогнозовану.

На жаль, доводиться констатувати, що крім постанов Кабінету Міністрів України, засідань робочих груп і розмов, нічого не зроблено. І не дивно, оскільки потрібні зусилля і координація роботи щонайменше трьох відомств: Міністерства сільського господарства, Комісії з цінних паперів і фондового ринку, і, нарешті, Національного банку. Необхідно на законодавчому рівні розробити вимоги до фінансово-кредитних організацій, які зможуть виконувати функції кредитно-розрахункових палат, що є емітентами ф'ючерсних контрактів, з'ясувати вимоги страхування ф'ючерсних угод, визначити вимоги до товарних бірж, на яких мають обертатися товарні деревативи (ф'ючерси, опціони). І найголовніше — забезпечити навчання роботі на ф'ючерсному ринку спеціалістів різного рівня, починаючи з великих сільгоспвиробників і закінчуючи співробітниками обласних управлінь сільського господарства. Без рішення цих питань говорити про ефективне управління сільським господарством неможливо. Треба від слів переходити до діла: затвердити програму навчання та відпрацювати необхідні нормативні документи.

Окремо зупинюся на продажу землі та об'єктів нерухомості, праві оренди земельних ділянок.

Довготривала битва з приводу заборони укладати на товарних біржах договори цивільно-правового характеру щодо продажу нерухомості призвела в цілому до негативних наслідків. Замість того, щоб з'ясувати особливості роботи на біржах з цією товарною групою, а саме встановити особливий порядок реєстрації, ми взагалі виключили цю

групу з організованого товарного ринку. В результаті — немає достовірної оперативної інформації про ринкові ціни, цілком відсутнє прогнозування ринку, а це є умовами для ажіотажного попиту, тіньового продажу і корупції.

Скільки коштує сьогодні ділянка землі під спорудження заправки в Києві, Одесі, Донецьку та інших великих містах, скільки коштують земельні ділянки під житлову забудову в центрі цих міст — хто може дати відповідь? Нотаріус, Управління земельних ресурсів? Очевидно, що питання зависає в повітрі, а значить, можна грабувати державу. Потрібно було навести лад у реєстрації угод з нерухомістю, а ми знищили сам ринок нерухомості — «разом з водою із купелі вихлюпнули й немовля».

Біржові аукціони зможуть відіграти значну роль і під час закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, і під час створення ринкових механізмів регулювання цін на критичний експорт тощо.

Сьогодні створюють усілякі тендерні комітети, комісії з контролю за тендерними комітетами з метою забезпечення справедливого об'єктивного підходу до ціноутворення на товари, ті або ті види робіт. Однак сама процедура тендера непрозора, а отже, і результат необ'єктивний. Інша річ біржовий аукціон: контроль іде і з боку учасників, і з боку аукціонного комітету. Процедура конкурентна, прозора, результат об'єктивний. Треба сформулювати всі тендерні вимоги в одному документі — і той, хто придбав право на цей документ, і є переможцем аукціону. В цивілізованому світі така практика повсякденна, а документ цей називається оферта — письмова пропозиція на продаж або купівлю товарів, робіт, послуг. Далі все просто: **за єдиними правилами** проводиться аукціон на зниження ціни, якщо держава закуповує, і проводиться аукціон на її збільшення, якщо держава продає. І не потрібні тендерні комітети, заклеєні конверти та інші відомі атрибути тендерів, оскільки в даному разі: дав більшу ціну — переміг, а значить, нема корупції. І нічого організовувати не потрібно, бо в кожній області є біржі, що мають досвід проведення аукціонів та **є єдині правила** їх проведення. Але знову доводиться констатувати, що біржові механізми не використовуються. Хоча можна продавати і право на вивіз металобрухту, і право на видобування нафти, і право на будівництво житлового будинку, і право на вилов риби і таким чином регулювати митні збори і не бути постійно під тиском євроструктур, що звинувачують нас в неринкових механізмах встановлення митних зборів на експорт. Насамкінець, це додаткові надходження до бюджету без будь-яких витрат. Чому цей механізм не працює? Незрозуміло.

Нині фракція аграріїв спільно з провідними спеціалістами-практиками з Української універсальної товарної біржі готує низку законопроектів, що дають можливість розв'язати актуальні проблеми організованого товарного ринку. Вона підготувала законопроекти «Про товарні біржі», «Про продаж землі і права оренди земельних ділянок». Ми сподіваємося, що ці законопроекти швидко прийме парламент і вони сприятимуть розвитку економіки нашої держави.

Михайло СЯТИНЯ,
народний депутат України.

АКТУАЛЬНО

■ *ДПС*

Вартові автошляхів

Підрозділами ДПС проводились оперативно-профілактичні відпрацювання автодоріг Київ—Харків, Київ—Луганськ і Київ—Ковель.

Для патрулювання зазначених автодоріг було задіяно 1317 працівників ДПС.

Під час відпрацювання працівники ДПС безпосередньо розкрили 200 злочинів, у тому числі 15 незаконних заволодінь транспортними засобами. Затримали 61 особу, яка перебувала в розшуку у зв'язку зі скоєнням злочинів. Вилучили 50 кг наркотичної сировини. Наприклад, співробітниками Красноармійської роти ДПС затримано водія В. Стройкова, якого розшукували за скоєння розбійного нападу. Під час огляду його автомобіля було вилучено 67 пакетів з наркотичною сировиною загальною вагою 31 кг.

Вилучено 58 одиниць вогнепальної та 31 — холодної зброї, 202 набої, гранату, дві міни та кулемет. Так, співробітники Слов'янської роти ДПС затримали водія А. Дем'яненка, в якого було вилучено 50 набоїв калібру 5,6 мм. Наряд ДПС Харківської області на дорозі Київ—Харків затримав водія О. Хапрова, в якого вилучено кулемет MG-42 та ракетницю.

Зафіксовано 13,8 тис. порушень правил дорожнього руху, в тому числі керування водіями автотранспортом в нетверезому стані —714. Виявлено 93 факти підробки документів та перебивки номерів агрегатів транспортних засобів. Попереджено 35 фактів самовільного використання водіями спеціальних звукових та світлових приладів. Доставлено за різні порушення на майданчики тимчасового зберігання 800 транспортних засобів.

Сергій КАРАКАЙ,
заступник начальника Департаменту ДАІ МВС України.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

■ *Наміри*

Залізничне таксі не розкіш...

Найближчим часом в Україні може з'явитися ще один вид транспорту, який поки що асоціюється із закордонною розкішшю. Проте начальник Південної залізниці Віктор Остапчук вважає, що так зване залізничне таксі лише зручний й ефективний засіб пересування.

Ідея не нова. Наприклад, у сусідній Росії на залізничних гілках з низьким пасажиропотоком уже починають використовувати вагони, які професійною мовою називають мотрисами. Це не що інше, як залізничний вагон трамвайного типу на власній тязі, обладнаний з обох боків кабінами машиніста. Саме такий залізничний трамвайчик і має замінити збиткові поїзди місцевого сполучення. Отже, збережуться старі і з'являться нові маршрути, а перевезення стануть економічнішими, вважають харківські залізничники.

Проте подібні вагони в Україні поки що не випускають. Пропонується на початковому етапі придбати їх у Росії, а потім, можливо, налагодити власне виробництво. Але, схоже, одному, навіть успішному, відомству самостійно завдання не розв'язати.

До речі, раніше подібні комфортні, а головне не дорогі у використанні вагони вироблялися в Чехословаччині. Призначалися вони здебільшого для службових поїздок залізничного начальства. Є один екземпляр і в Харкові, що активно використовується керівництвом залізниці. Можливо, ця обставина й наштовхнула на думку створити залізничне таксі для народу, а не тільки для його обраних слуг.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Вітчизняний шкільний автобус було представлено на Львівському автобусному заводі. Новинка на 49 пасажирських місць відрізняється підвищеною безпекою салону, кількома незалежними протипожежними установками та наявністю сучасних аудіо- та відеосистем для проведення уроків у дорозі.

Фото УНІАН.

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

З кар'єру на п'єдестал

Саме так можна сказати про трудовий колектив «Нігинського кар'єру», що в Кам'янець-Подільському районі Хмельницької області. За підсумками минулого року це державне підприємство визнано кращим в Українській асоціації з видобутку вапнякового каменю для цукрової промисловості «Укрцукоркамінь». Виробництво продукції за звітний період тут зросло на 36,8 відсотка.

У «Нігинському кар'єрі» працюють переважно селяни з навколишніх сіл Дунаєвецького, Чемеровецького та Кам'янець-Подільського районів. 300 каменярів, які трудяться тут, дорожать своїми робочими місцями, бо з часу приходу сюди керівником Анатолія Ткачука заробітна плата стала стабільною. Виробничники вірять молодому й перспективному директору: саме за нього їм повернули заборговану заробітну плату, відремонтували механізми і техніку.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Книжка мовчки все розкаже

На старом поле
каждый год
Родится новая пшеница;
Из старых книг,
как срок придет,
Познанье новое родится.

Джефрі Чосер,
англійський поет.

Англійський поет-реаліст епохи середньовіччя стосовно того, про що зараз піде мова, немов у воду дивився. Через кілька століть думку англійського дипломата стисло і коротко, по-пролетарськи, без поетичних вихилясів висловив буревісник радянської літератури Максим Горький: «Книга — джерело знань».

Правда, обидва літератори мали на увазі дещо інше і зовсім не допускали, що це стовідсотково може стосуватися підручника із правленими, заклеєними та заретушованими текстами. Але саме ці купюри, саме ці шрами від хірургічного втручання і служать, за словами Д. Чосера, новим пізнанням, новим осмисленням, новим джерелом знань (за М. Горьким), які привносить старий, препарований шкільний підручник.

Не прославиться сокира без рубача

Книга **«Українська мова»** С. Чавдарова і П. Лисенка, підручник для третього класу початкової школи, виданий 1939 року в Харкові 500-тисячним накладом, дісталася мені у спадок від діда-педагога. Пам'ятаю, як, вручаючи книгу, він сказав: «Відкриєш для себе багато нового...» Молодий, самовпевнений, я скептично сприйняв дідові слова, подивувавшись: ну що нового може відкрити для себе в підручнику для початкової школи людина з вищою освітою?.. Але книгу не заникав, тим більше, що невдовзі вона стала пам'яттю про дідуся, а ось тепер заговорила.

У кількох місцях книги дитячим почерком написано: **«Щербакова Алла»**. Напевне, цим підручником користувалася саме ця учениця третього класу. Як кажуть, не прославиться сокира без рубача, тож на початку книги чітким канцелярським почерком зроблено інший запис: **«Перевірено за інструкцією 28.07. Вчителька Біликова»**. Видно, дитина не могла одразу запам'ятати прізвище нової для себе вчительки, тож на палітурці помітила: **«Бєлікова Тит'яна Миколаївна»**. Оце і всі вихідні дані про тих, хто працював з цим підручником.

Виправлений для «народної»

Якщо покласти на шальки терезів фашизм (зокрема його різновид гітлеризм) і сталінізм, то стрілка зупиниться на показнику людиноненависництва, тиранії, маніакальної імперської величі, паранойї і шизофренії обох вождів-фюрерів. А в підсумку боротьби двох майже однакових суттю, але різних забарвленням ідеологій —мільйони ні в чому не винних людських жертв, гори трупів рядових учасників війни. Нема прощення ані гітлеризму, ані сталінізму.

Ще з часів Римської імперії відомий постулат, що будь-яка імперія буде міцною лише тоді, коли вдасться закріпити свої позиції не тільки силою, а й ідеологічно. Безперечно, ази ідеології закладаються у школі. Це — аксіома.

Під час Великої Вітчизняної війни німецько-фашистська окупаційна влада повідкривала в Україні чотирикласні початкові *народні школи* для дітей віком до 11 років.

Як видно з документа, кількість предметів викладання обмежена. Мета — дати дітям елементарні знання. До речі, згідно з даними покійного професора Микити Грищенка, так звані народні школи охоплювали лише один відсоток дітей шкільного віку. Наприклад, **у Києві до окупації було 157 шкіл, де навчалося 96 611 школярів. Під час окупації функціонувало 40 народних шкіл, які відвідувало 6470 учнів. У Харкові відповідні доокупаційні показники — 135 шкіл і 103 387 учнів, окупаційні — 24 і 11000. А, наприклад, у Лохвиці до війни було 5 шкіл, де навчалося 3000 учнів. Під час же окупації до однієї школи ходило десятеро дітей.**

Цікавий факт. У відповідь на бойкотування школи в окремих містах і селах окупанти ввели штрафи за невідвідування шкіл. Так, у Макар'ївському районі нині Луганської області за невідвідування школи було встановлено штраф у розмірі 300 карбованців.

Зрозуміло, що своїх підручників для ненімецьких шкіл в Україні окупанти не надрукували. Тож учителі народних шкіл користувалися препарованими радянськими. Саме такий підручник і подарував мені дід. У Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського я відшукав оригінал. І почав гортати обидві книги.

Перед тим як зіставляти довоєнний підручник з виправленим окупаційним, я хочу застерегти, що не буду давати будь-яких політичних оцінок, а тим більше не проводити ніяких часових аналогій. Для мене гітлеризм і сталінізм — одного поля ягоди.

Перевірено за інструкцією...

Правки рясніють вже на першій сторінці. Завдання № 3 вимагало списати речення і вставити замість крапок узяті з дужок пропущені слова. У неправленому підручнику речення було таке: **«Ми співали пісню про славного піонера...»,** а в дужках — **«Павлика Морозова»**. Суворий цербер частину речення заклеїв і дописав **«українського письменника».** А в дужках, на місці заклеєного Павлика Морозова, написано **«Шевченко».** Тож виходило, що перше речення звучало так: **«Ми співали пісню про українського письменника Шевченка».** Школярі не повинні були знати про **Ленінградський палац піонерів імені Сергія Мироновича Кірова.** І про те, що в селі Березівка раніше було три **колгоспи**, а стало три **млини**.

Текст четвертого завдання замінено майже повністю.

Так було:

«Колгоспниця села Старосілля Марія Демченко обіцяла Йосифу Віссаріоновичу Сталіну зібрати п'ятсот центнерів буряків з гектара. Своє зобов'язання вона виконала. Робітника Стаханова за віддану роботу уряд нагородив орденом Леніна. На березі Каспійського моря стоїть місто Баку. У цьому місті народився Сергій Миронович Кіров. На Кавказі є велика гора Казбек».

А так стало:

«Іван Франко — автор твору «Грицева шкільна наука». В школі я приятелюю з Катрею. Нашого вчителя зовуть Микола Петрович. На березі Каспійського моря стоїть місто Баку. Я народився в селі Буди на Харківщині. На Кавказі є велика гора Казбек».

Коментарі не потрібні.

Не менш цікавими для роздумів є правки тексту у десятому завданні. Перша половина тексту була такою: **«Першого вересня ми святкуємо Міжнародний юнацький день. Ще в юнацькі роки В. В. Куйбишев попав на заслання. Колишній луганський слюсар Климент Єфремович Ворошилов є маршал Радянського Союзу та нарком оборони СРСР. Петро Власенко був делегатом на зльоті піонерів Донецької області».** Після виконання вимог інструкції текст став явно аполітичним: **«Найкраще в житті людини це юнацькі роки. Луганські заводи дають багато продукції. В Донецькій області добувають вугілля»...**

В одинадцятому завданні **комсомольські та піонерські бригади** не могли від'їжджати до **підшефних шкіл.** Замість них **школярські колони** від'їжджали на **польові роботи.**

Однозначно в підручнику **колгоспники** замінені **селянами**, **мати-трактористка** — на **матір-трудівницю**, **загони** на **школи**, **земкомвідділи** — на **управи**, **радгосп** на **державне господарство**, **піонери** — на **учнів** або **дітей**, **червона** (армія) на **героїчну** тощо.

Не знаю, чи знали фашисти, хто і якою ціною споруджував Біломорканал і як більшовики сполучали Волгу з Москвою-рікою, але цей текст, як і текст про Турксиб, вони заклеїли. Явно ідеологічний текст зрозумілого спрямування у завданні № 88 керманичі народної школи поміняли на націонал-патріотичний.

Було: «**Мов непохитна скеля стоїть Радянський Союз. Радянська країна — батьківщина пролетарів усього світу. Трудящі всіх країн дивляться з надією на Радянську країну. Робітники і колгоспники будують соціалізм. З Радянської землі до трудящих усього світу йде заклик до боротьби й перемоги. Ми пишаємося радянською комсомольською молоддю. Ми живемо в Союзі Радянських Соціалістичних Республік».**

Стало: **«Непохитний у своїй боротьбі український народ. Українська земля — моя батьківщина. Сусідні народи поважають українську державу. Заповзято працюють трудящі української землі. З української землі є користь іншим народам. Українці пишаються українською землею. На українських землях одержують багаті врожаї».**

■ ■ ■

Я відкрив для себе багато нового. Хоча це був усього-на-всього підручник для третього класу.

■

Деякі завдання заклеєні повністю, але нічим не замінені. Чи то важко було придумати заміну, чи і так вистачало матеріалів. Повністю заклеєно оповідання **«Прикордонник»** та вірш **«В таборах»** (піонерських, зрозуміло). Оповідання **«Жовтневі свята»**, про Груню, котра з батьком стояла на трибуні, і завдання № 105 — оповідання **«Демонстрація»**, аналогічного плану — також заклеєно. Така ж доля спіткала вірші **«Більшовицькі жнива», «Пісня про Щорса»**, **«Пісня про Червону Армію»** і, звичайно, **«Пісню про Сталіна».**

П'ятдесят друга сторінка, хоча там тільки чотири малюнки, заклеєна повністю. Бо на малюнках Серго Орджонікідзе, який відвідав «Артек».

Привертає увагу завдання № 8, де потрібно було написати в алфавітному порядку чоловічі та жіночі імена. Яка ж уже тут політика? Та четверо імен заретушовано. Скринька відкривалась просто: єврейське питання. Закреслені імена — Соломон, Фаня, Єва, Ціля. На 72 сторінці ім'я Майя у тексті переправлено на Марта.

У завданні № 266 ішлося про боротьбу Сергія Лазо з японцями і про знущання білих та японських генералів з трудящих селян. Після препарації текст географічно повернувся в Україну, та й багнети бійців спрямувалися в інший бік. Оповідку про Лазо замінено на такий текст: **«Ми з захопленням читали оповідання про боротьбу українського народу з польськими панами. Під час читання у класі було тихо. Ми з зацікавленням стежили за боротьбою української Армії з польськими панами. Знущанню панів над трудящими настав кінець. Польському знущанню нарешті покладено кінець».**

Мабуть, цих прикладів уже досить, щоб мати цілісну картину про весь виправлений підручник. Правий був дід. Я відкрив для себе багато нового. Хоча це був усього-на-всього підручник для третього класу.

А що ж узамін?

Перероблениими підручниками користувалися недовго. Закреслені чорнилом чи олівцем окремі слова, заклеєні папером цілі речення чи й завдання, природно, викликали в дітей підвищений інтерес. Це не могло не турбувати окупаційну владу. Тож наприкінці 1942 року до шкіл надійшла директива про повне знищення всіх радянських підручників.

А що ж запропонували взамін? У Харкові видали підручник **«Рідне слово».** У Львові — **«Українську читанку для першого класу народних шкіл»**, **«Українську читанку для другого класу»** і т. д. Згодом радянські автори стверджували, що ці підручники наскрізь просякнуті духом націоналізму.

Леонід БРОВЧЕНКО.

Автор щиро дякує співробітниці НБУ ім. В.Вернадського Наталі Солонській за допомогу в підготовці цієї публікації.

Директива рейхскомісара України всім генерал- і гебітскомісарам про умови відкриття початкових шкіл

12 січня 1942 р.

Навчання в німецьких школах допускається з 1 лютого 1942 р. в початкових чотирьох класах народних шкіл, навчанням охоплюються діти віком до 11 років. Розпочати навчання дозволяється при таких умовах:

1. Наявність необхідного палива після покриття потреб вермахту і цивільних німецьких службових інстанцій.
2. Відсутність небезпеки поширення інфекційних захворювань.
3. Наявність достатньої кількості учительських сил, політично благонадійних і спеціально підготовлених.
4. Відсутність потреби використання шкільних будинків для інших необхідних цілей.

Число учительських сил для проведення скороченого навчання треба обмежувати в безумовно необхідній кількості. Всі запроваджені більшовиками органи шкільного контролю і вчителі старших класів середньої школи звільняються. Для тимчасового заміщення цих посад слід віддавати перевагу особливо тим особам, які потерпіли від більшовицького режиму. Вчителі, що будь-яким чином співробітничали з КП, звільняються. Пенсії не виплачуються.

Застосовувати запроваджені за більшовицького режиму учбові плани, підручники, учнівські і викладацькі бібліотеки, а також політично тенденційні учбові посібники (фільми, карти, картини і т. д.) заборонено, предмети ці необхідно взяти під охорону. Поки не з'являться нові учбові плани і підручники, запроваджується вільне навчання. Воно обмежується читанням, письмом, рахуванням, фізкультурою, іграми, виробничою і ручною працею. Мова навчання українська або, відповідно, польська. Російську мову викладати більше не слід.

У відповідь на бойкотування школи в окремих містах і селах окупанти ввели штрафи за невідвідування шкіл

Від префекта чекають ефекту

САМОВРЯДУВАННЯ: ЕКСПЕРИМЕНТ

Наталя Сопільник ось уже третій місяць не може оговтатися від перемін, що сталися в її житті. Все життя провчителювала, очолювала навчальний заклад в обласному центрі і не думала-не гадала, що раптом може стати... префектом. Не де-небудь, а у древньому Кам'янці-Подільському стала на чолі Центральної префектури міста.

Спочатку навіть назва її посади була трохи незвична. А про всі нюанси префекторської роботи навіть уявлення не мала. Та поступово звикає і вона, і все місто до того, що тепер у кожному районі є ось така префектура і свій префект.

Недаремно кажуть, що все нове — це добре забуте старе. Колись, кілька століть тому, Кам'янець уже мав своїх префектів. Проте і обов'язки в них були інші, і забулися ті часи давно. Ідея відродження префектур виникла у теперішнього мера Олександра Мазурчака та його команди не тому, щоб повторити минувшину, а тому, що місто шукає способи облаштувати своє життя.

Спочатку це була просто бомба: у штат виконавчого комітету було введено ще сім додаткових посад префектів. За таке навряд чи кого могли б похвалити —нічого роздувати адміністративні штати, коли й роботою теперішніх чиновників не всі і не завжди задоволені. А тут за куцого бюджету ще таку команду утримувати? Але Мазурчак був послідовний у своїх діях. Запропонувавши нові посади, він ще й додав нові зарплати до них.

— Ми розуміли, з окладом державного службовця у 115 гривень неможливо розв'язувати проблеми, які ми покладаємо на префекта. За ці гроші займатися тим обсягом робіт не буде ніхто, а просто вдавати, що працюєш, не потрібно. Префект отримав пристойну зарплату і величезні обов'язки.

Якщо говорити масштабно, то найголовніше його завдання — відповідати за все, що діється в його районі, даруйте — префектурі. Якщо простіше — засипати дорожні ями, вивозити сміття, вкручувати лампочки в під'їздах, заспокоювати хуліганів...

Ні, не треба думати, що префект усе це мусить робити сам. Він має зорганізувати всі відповідні служби працювати на його території як годинник. І якщо в квартирі холодні батареї, то господар побіжить не до мера, і не до комунальників. Він просто розкаже про це префектові. А вже той зробить так, щоб було тепло.

Напевно, щось таке повинні були б робити ЖЕКи. Але ж вони давно втратили і свої функції, і владу, і, здається, самих себе. Спробувавши добитися там чогось хоч раз у житті, переважна більшість мешканців мікрорайону вдруге туди ніколи не заявиться.

А вже про те, що наші вулиці, двори, квартали залишилися просто нічийними, навіть говорити не доводиться. Двірник може акуратно підмести лише ті кілька квадратних метрів, що належать його установі, а папірець, який лежить за межами його ділянки, вже не його сміття.

Приватний сектор загалі «захлинувся» в тому смітті. Проблема його наскільки банальна, настільки й нерозв'язна: кому обслуговувати отой приватний сектор, котрий не має ні сміттєпроводу в під'їзді, ні навіть елементарного контейнера у дворі? Не дивно, що весь бруд йшов просто у каньйон Смотрича. І ні штрафами, ні комісіями цього було не припинити. А спробуйте з'ясувати, хто і за чиїм дозволом наліпив на дитячому майданчику у вашому дворі гаражі, фантастичні прибудови, розставив химерні ятки із дрібним товаром?

Йти до мера зі скаргою, що в під'їзді розбита поштова скринька — якось незручно. Потикатися до відділів міськвиконкому — безрезультатно. Давати наказ своєму депутату? Та вже й рукою махнеш на все.

Префекторська контролююча влада така широка, що підпорядкувала навіть роботу дільничних міліціонерів. Вони тепер і сидять разом — префект і дільничний. Це, кажуть у мерії, щоб і людей своїх із префектури знали краще, і працювали разом. Бо оскільки міська влада утримує дільничного зі свого бюджету, то й вимагає від нього справжнього спокою, безпеки й порядку.

Зрозуміло, такий контроль і підпорядкування багато кому не до вподоби. І тим-таки комунальникам, і правоохоронцям. Адже простіше зробити так, як тобі зручніше. Потім і мерові прозвітувати можна, а він до усяких дрібниць просто не докопається.

З префектом складніше. Він кожного дня ось тут, на місці, у дворі, в квартирі, в під'їзді. І вимагатиме зробити так, щоб зручно було не службі, а мешканцям району.

У тому, що префекти старатимуться, в мерії не сумніваються. Кожний із них пройшов зовсім не формальний конкурс, подолавши 5—7 суперників. До уваги брали не так колишню спеціальність (сьогодні серед префектів колишні військові, вчителі, працівники заводів), як уміння працювати з людьми і життєва мудрість. Майже свідомо обирали людей не молодше сорока років. Переконані, з таким буде простіше спілкуватись і пенсіонеру, і безробітному, і домогосподарці — а це основні клієнти префектури. А от Наталії Сопільник доручили найвідповідальнішу префектуру ще й тому, що вона — людина нова у місті. Отож не має ні кумів, ні сватів, яким десь колись треба у чомусь поступитися. Значить, працюватиме чесно і принципово.

Усі новопризначені з азартом взялись до роботи. Але ж зрозуміло і те, що лише на одному ентузіазмі не розв'язати тих проблем, котрі вже роками дошкуляють місту та його мешканцям. Гроші повинні підкріпити усі добрі починання. А як накрити латаною свиткою міського бюджету всіх — одвічна проблема.

Кам'янецька мерія нинішнього року могла б потішитися тим, що бюджет з усіма субвенціями і дотаціями сягнув 50 мільйонів гривень. Це найкращий показник за останніх десять літ. Але 12,7 мільйона — це субвенції на пільги і субсидії, котрі ніколи не надійдуть у місто грошима. А віддавши медицині й освіті по 8 і 13 мільйонів, навіть до кінця не вирішили проблему заробітної плати. Якщо не забути про спорт, культуру, вкрай необхідну реставрацію Старого міста, то стане зрозуміло, що на вуличні проблеми знову нічого не залишається.

Мерія і тут зробила свій хід. Зазвичай кожен депутат, виконуючи накази своїх виборців, просив гроші на той чи інший об'єкт. До того ж найважливіший був саме цей, а не сусідній. І в довгих дебатах важко було відшукати істину. Тепер у розпорядження кожного обранця виділено по п'ять тисяч гривень. Сума хоча і скромна, але реальна — все, що міг собі дозволити бюджет. І ці гроші депутат може витратити на свій розсуд.

— По гривні, по крихті ці кошти могли б розпорошитися непомітно, — розповідає секретар міської ради, палкий прихильник префектур, Сергій Бабій. — Але я, приміром, вирішив передати їх префекту свого району. Переконаний, так зробить і більшість моїх колег. А вже той зможе розпорядитися грошима справді на користь громаді. Чи буде це якась одна велика програма, чи ділитимуть на невеличкі — це вирішуватимуть люди разом із своєю префектурою. Так і користі буде більше, і образ менше.

Про особливості цієї унікальної програми (префектів і схожої структури не має жодне місто в Україні) можна розповідати багато. Важливий найголовніший її принцип: місцева влада сьогодні не боїться жителів свого міста. Вона боїться того, що вони не прийдуть і не поспілкуються з нею, не розкажуть про свої проблеми. Вони хочуть усі разом жити у зручному, гарному і затишному місті.

Ірина КОЗАК.

АКТУАЛЬНО

І в довгобудів буває свято

Автоматизована газорозподільна станція стала до ладу в селищі Золотий Потік, що в Бучацькому районі на Тернопільщині. Торік за її зведення, розпочате десять літ тому, взялася громада. Нині завдяки новобудові газ подаватиметься у 15 сіл. Темпи забезпечення населених пунктів регіону блакитним паливом зростають — лише торік прокладено майже 500 кілометрів газопроводів. А всі села Тернопільщини газифікують протягом десяти років.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

ФОТОФАКТ

Новосілля відсвяткували працівники Вінницької обласної служби зайнятості.

На знімку: в класі комп'ютерної діагностики, профвідбору і тестування проводить заняття головний фахівець Наталя Миронова.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

У НОМЕР

Адмінпогляд на виконавчу владу

Українська наука адміністративного права нині перебуває на етапі радикального оновлення, що зумовлено об'єктивними потребами приведення концептуальних засад регулювання взаємостосунків між владою і людиною у відповідність з європейськими стандартами громадського життя, соціальної стабільності і демократичного розвитку. Водночас і здійснювана в Україні адміністративна реформа потребує дотримання принципу верховенства права, більшого наближення апарату виконавчої влади до інтересів і очікувань суспільства, кожного громадянина. Не випадково, що саме під таким кутом зору багатоманітні організаційно-правові проблеми виконавчої влади грунтовно висвітлюються у новій книзі «Виконавча влада і адміністративне право», підготовленій ученими-адміністративістами з Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Академії правових наук України, провідних навчальних закладів країни.

Приваблює передусім загальна орієнтація дослідників на утвердження в адміністративному правозумінні дуже важливої і перспективної тези про необхідність безумовного впровадження в державному управлінні — замість колишньої ідеології «панування» держави над людиною — принципово нової ідеології «служіння» держави інтересам людини. В книзі переконливо доводиться, що завдання структурно-функціональної раціоналізації системи управління, зрештою, мають бути підпорядковані завданням її всеохопної демократизації і гуманізації. На сьогодні це — справжній «виклик часу», на який має належним чином відповісти реформоване адміністративне право, всі основні інститути якого, зокрема: правосуб'єктність учасників управлінських відносин, компетенція, форми і методи діяльності органів виконавчої влади, державна служба, правовий захист прав громадян, державний контроль, адміністративний процес і адміністративна відповідальність — докладно проаналізовані саме в аспекті їх сьогоднішньої динаміки і перетворення.

Ще однією надзвичайно позитивною стрижневою рисою рецензованої монографії є та значна увага, що приділена авторами узагальненню сучасного європейського досвіду організації виконавчої влади і адміністративного законотворення. З особливим інтересом сприймається цей підхід під час висвітлення таких актуальних для нашої країни проблем, як врегулювання адміністративних процедур, управлінських послуг, статусу державних секретарів міністерств, проходження державної служби, організації державного контролю і адміністративної юстиції тощо.

Безперечною перевагою рецензованої праці є представлення в ній найновіших наукових здобутків фахівців, що взяли участь у її підготовці. Це дало можливість сконцентрувати в одній монографічній роботі нетривіальні результати досліджень різних авторів, які працюють над розробкою багатоаспектної проблематики виконавчої влади, що надзвичайно важливо, адже саме багатоаспектності у підходах сьогодні не вистачає для серйозного прискорення адміністративної реформи. Запропоновані в книзі матеріали дають змогу оцінити та зрозуміти найбільш складні та дискусійні проблеми, запрошуючи у такий спосіб до їх ширшого обговорення з метою винайдення обгрунтованіших шляхів їх розв'язання. Такий підхід треба визнати не тільки досить плідним, а й перспективним для вітчизняної юридичної науки.

Розширення авторського колективу за рахунок залучення молодих учених внесло новий відтінок у подачу матеріалу, особливо щодо сутності призначення та вдосконалення державного контролю в системі виконавчої влади.

Навіть стисла характеристика рецензованої книги була б неповною, якщо не звернути увагу на насиченість її змісту глибоким аналізом чинного адміністративного законодавства та численними пропозиціями з підготовки нових законодавчих актів. З особливою увагою треба поставитися до аргументації авторів стосовно питань, що мають бути врегульовані в законах про Кабінет Міністрів, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, про надання управлінських послуг, а також у кодексах про адміністративні провини, загальні адміністративні процедури, адміністративне судочинство тощо.

Звісно, не з усіма положеннями книги можна беззастережно погодитись, але їх практична спрямованість і конструктивізм не можуть не заслуговувати на увагу і підтримку.

Віталій ОПРИШКО,
доктор юридичних наук,
професор,
член-кореспондент НАН України.

Щорс — місто залізничників

СТАЛЕВІ МАГІСТРАЛІ

(Початок на 1-й стор.).

Трошки історії

Чернігівське містечко Щорс, яке до 1935 року називалося Сновськом, народилося завдяки... залізниці. 130 років тому поблизу хутора Коржівки постали локомотивне депо і станція Сновська на щойно збудованій залізничній дорозі Бахмач—Гомель. Невдовзі по обидва боки колій з'явилися бараки, хатини для машиністів, слюсарів, колійників. Минуло небагато часу, й залізничне містечко розрослося. У ньому можна було знайти надійну, добре оплачувану роботу, стати «паном». У цьому переконуєшся, коли заходиш у дореволюційне помешкання, де пройшло дитинство відомого командира дивізії Миколи Щорса. Воно велике, просторе, гарно вмебльоване, має кілька кімнат. Батько Щорса не бідував — він був... машиністом паровозного депо.

Хоч минуло відтоді не одне десятиліття, але ситуація в залізничному містечку змінилася мало: численні працівники локомотивного депо, станції Щорс, Щорської дистанції колії — головні фігури в житті прикордонного райцентру. Навіть голова райдержадміністрації Віталій Зайончковський, який уже три роки очолює виконавчу владу в районі, вісім років перед тим керував локомотивним депо Щорс. Він —заслужений працівник транспорту України. Та і його перший заступник Олександр Грабовський теж працював у депо.

Голова Щорської райдержадміністрації, заслужений працівник транспорту України Віталій Зайончковський.

— Підприємства залізничного вузла,— сказав керівник району,— нині головні наповнювачі бюджету району. Ми задоволені тим, що, незважаючи на труднощі, вони нарощують обсяги виробництва, виробляють багато продукції, яка потрібна селянам, лісозаготівельникам, будівельникам.

За покликом мрії

У Щорсі вже виросло не одне покоління залізничників. Помічник начальника депо по кадрах Віра Невмовенко назвала прізвища, вийшло майже 12 династій. Скажімо, Іван Ткаченко працював монтером на залізниці, його син Федір до пенсії ремонтував котли. Стежкою Федора Івановича пішли і три сини — Олег, Віктор, Михайло. Віктор і Михайло за роки роботи у депо освоїли рідкісну професію в Україні — котельників. Тільки вони ремонтують котли паровозів, які ще застосовуються для обігріву приміщень на залізниці.

Хоча щорсівці мріють про працю залізничника з прозаїчних міркувань, бо в депо, дистанції колії, станції Щорс заробітні плати «зашкалюють» за 400, а то й 1000 гривень, все-таки більшість прийшла на залізницю за романтичним покликом. Як нинішній начальник локомотивного депо Щорс Віктор Перваков.

— Мій батько був колійником, — розповів він.— А двоюрідна сестра Раїса Капітан — черговою по станції. Рух поїздів кудись у далечінь — це така була для мене захоплююча картинка дитинства! Одного разу, коли йшли з батьком поблизу колій, я сказав йому: «Знаєш, тату, я буду машиністом тепловоза». І справді, незабаром я закінчив у Чернігові залізничне ПТУ і здобув фах помічника машиніста. Моя мрія здійснилася.

До речі, Віктор Миколайович — один з наймолодших керівників провідного підприємства Щорського району та й, схоже, Південно-Західної залізниці. Він закінчив Білоруський інститут інженерів залізничного транспорту, до 2000 року був бригадиром депо, технологом-теплотехніком, головним механіком, заступником начальника й от тепер — начальник. І все це — завдяки особистій відданості справі, неабияким організаторським здібностям.

У локомотивному депо народилася пісня про те, що у Щорсі живуть залізничники, закохані у свою професію:

Ах, синий тепловоз, —
Гудка тревожный бас.
Встречает Конотоп
Зеленым цветом нас.
Ах, синий тепловоз, —
Бегущие столбы.
Уносишь ты меня
До Ворожбы...

42 щорські локомотивні бригади курсують на дільниці Щорс—Гомель, Гомель—Ворожба. За минулий рік вони виконали обсяг перевезень на 107,9 відсотка. Вдалий був і січень цього року — 106,9 відсотка перевезень до відповідного періоду минулого року. Потяги з пасажирами, вантажами завдяки щорсівцям йдуть чітко за графіком.

Професіонали можуть усе

У локомотивному депо Щорс головне — ремонтні роботи рухомого складу. Торік тут капітально відремонтували 48 думпкарів, один снігоочищувач, оновили також 11 думпкарів, 6 платформ, 7 хопер-дозаторів, 5 паровозів. Крім того, здійснено технічний огляд (ТО-2) на 194 вагонні секції більше, ніж торік. Нині розпочато освоєння ремонту пасажирських вагонів електропоїздів. За замовленням депо Фастів та депо Бахмач тут виготовляють електропечі, унітази, багажні полиці, кронштейни, каркаси дверей салону вагона, а також 50 найменувань гайок, контргайок, болтів.

— І це не все,— зазначає Віктор Миколайович Перваков,— останнім часом ми значно розширили номенклатуру продукції. У нас для цього є відповідна технічна база. По суті, виконуємо в районі функції колишньої райсільгосптехніки, тобто виготовляємо для сільгосппідприємств леміші, запчастини. Цікаво, що замовники з сіл приїжджають, навіть з сусідніх районів.

У локомотивному депо відкрили міні-цех з виготовлення бетонних, столярних виробів. Щорсівці замовляють тут бетонні кільця, бетоноблоки, тротуарну плитку, дверні коробки, віконні рами, двері. Якщо в 2000 році залізничне підприємство отримало від підсобно-допоміжної діяльності 88 тисяч гривень прибутку, то в 2002-му — 938 тисяч.

Паровозний гудок ще кличе...

У Щорсі — єдина в Україні база для ремонту паровозів. Здається, вони уже давно відслужили своє і є анахронізмом. Проте їх екзотичність нині стає предметом уваги туристичного бізнесу. В Україні діє центр ділового співробітництва «Джерело», який практикує екскурсії на старих паровозах. Зарубіжні туристи за такі поїздки викладають круглі суми. На замовлення «Джерела» локомотивне депо капітально відремонтувало кілька локомотивів. База відстою резервних паровозів — своєрідний музей під відкритим небом. Тут можна побачити історичні багатотонні експонати, які розповідають про історію паровозного будівництва. 17 могутніх велетнів завмерли на невизначений час. Серед них є справжні красені. Наприклад, П-36. Зберігається тут і американський паровоз серії ЕА.

Застаріла техніка дбайливо доглянута. Вона в будь-який момент, якщо буде така потреба, готова замінити на залізниці електровози та тепловози! Перефразувавши відому пісню, можемо сказати, що «Наш паровоз стоит на запасном пути...»

Є краса — співає душа

Залізничники Щорса вміють не тільки добре працювати, а й відпочивати, займатися спортом. Вони переможці районних змагань з легкої атлетики. Активно займаються волейболом, шахами. А 1977 року в локомотивному депо з'явився великий зимовий сад. Тут ростуть пальми, лимони, виноград, троянди, інші квіти. Залізничники не так ласують тропічними плодами, як люблять тут відпочивати душею — грають у шахи під час обідньої перерви, займаються поряд іншими видами спорту.

— Побачиш цю красу,— каже голова профкому, майстер цеху з ремонту рухомого складу Микола Єрмак,—і є заряд на весь день...

Щодня станція Щорс приймає 11 пасажирських і 8 приміських поїздів. Крім того, за рік вона обслуговує 1195 вантажних поїздів. Чергова по станції Аля Мудрак дає «добро» на відправлення потяга.

Пам'ятний знак паровозу-трудівнику.

На ремонті вагона електрички працюють слюсарі (зліва направо) Олександр Ворошило та Василь Безсмертний.

Творці незабутнього

Через зимовий сад — вхід до історичного музею депо. У ньому зібрано усе пам'ятне, героїчне за 130-річну історію залізничного вузла. Славні сторінки у неї вписали щорські залізничники під час Великої Вітчизняної війни. Адже працювали в екстремальних умовах — німецькі бомбардувальники влаштовували за ними справжнє полювання. Тетяна Фомиченко наприкінці серпня 1941 року як помічник машиніста отримала наказ разом з машиністом терміново доправити військовий ешелон за місцем призначення. Її старий колега, вагаючись (уже чутно було залпи німецьких гармат), пожалів молоду матір:

— У тебе доні тільки рік. Тікай...

Але вона зробила інший вибір: рушила в дорогу. Під Низківкою налетіла ворожа авіація. Виття бомб. Моторошні хвилини. На щастя, ешелон вцілів. Лише десь подівся машиніст... Тетяна самотужки довела паровоз до місця призначення. Аж до кінця війни вона під вибухами мін і снарядів доставляла ешелони з військовими, боєприпасами. Мужню щорсівку було пізніше нагороджено знаком «Почесному залізничнику» — найвищою нагородою залізничного відомства.

У 1941 році ціною власного життя машиніст Микола Кримський відчепив від ешелону з боєприпасами вагони, що запалали під час бомбардування. Завдяки цьому і станція, і будинки та люди в них вціліли. На робочому місці загинули також члени локомотивних бригад помічник машиніста Григорій Семак, кочегар Микола Терехов та інші.

На прифронтових залізницях став Героєм Соціалістичної Праці колишній працівник локомотивного депо Костянтин Мишастий. А слюсар Олександр Плющ, завскладом Ілля Ігнатенко за форсування Дніпра отримали Зірки Героя. Це лише кілька славних сторінок з життя депо. А їх набагато більше. І тепер примножуються трудовими досягненнями колективу, який щороку солідно додає у своїй роботі.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Щорс
Чернігівської області.

Фото автора.

Білетний касир Оксана Кисла працює на залізниці 11 років.

Центр Щорса.

У музеї часто роль екскурсовода виконує помічник начальника депо по кадрах Віра Невмовенко.

Начальник локомотивного депо Щорс Віктор Перваков у зимовому саду.

Загублені у світі

Ці історії у чомусь майже однакові. Люди загубили одне одного і живуть тепер по різні боки океану. А можливо, в сусідній країні чи на сусідній вулиці?

Сергій Лукич Висоцький потрапив у полон 1943 року на Курській дузі. Потім були табір військовополонених на території Франції і втеча. В це важко повірити, але майже рік Сергія Лукича переховувала сім'я француза... Максима Самоукова. Власне, французом він став пізніше, коли після першої світової війни одружився з німкенею (в якої від першого шлюбу був син Рудольф) і оселився неподалік Страсбурга. Сергій Лукич згадує, що було ще двоє синів — Петро та Іван... Через 58 років він вирішив розшукати своїх рятівників. На жаль, ні Самоукова, ні його дружини, ні Петра з Іваном уже немає. А ось Рудольф... Цей чоловік неабияк зрадів, коли до нього надійшла звістка з України. У своєму листі до служби розшуку українського Товариства Червоного Хреста він написав, що його онук уже листується електронною поштою із сином «несподіваного гостя».

Цю справу в службі розшуку закрили дуже швидко — за 17 днів, протягом яких лист ішов до Франції і назад, в Україну. На жаль, таке швидке завершення справи, скоріше виняток, ніж правило. І знову, на жаль, трапляється, що люди, яких розшукує Червоний Хрест, не хочуть бути знайдені. І взагалі дивна ситуація. Ми часто говоримо про втрачені цінності. Проте, як свідчить практика, саме нестарі люди з радістю дізнаються про своїх загублених родичів чи знайомих. А от бабці та дідусі... Хоча це — також не правило.

Борис Шуран після війни опинився в Англії. Там на схилі літ потрапив до будинку престарілих. Певно, мав багато часу і згадав, що в нього в Україні були дружина і син. Їх розшук також тривав недовго. Сім'я нікуди не переїздила. Тож дідусь вирішив залишити багату Англію, перевести пенсію в Україну і добувати віку на Батьківщині. Щоправда, кажуть, його вкрай вразила відсутність гарячої води, телевізору, інших «звичних зручностей». А найбільше — сільський туалет, який за майже 60 років геть не змінився.

(Закінчення. Початок у № 40).

Але заради справедливості слід сказати: рідко буває, коли сім'я справді об'єднується. В географічному розумінні. А географія країн пошуку дуже велика. У службі працюють 10 осіб, які опікуються розшуком зниклих на всіх континентах. З часу створення служби (тобто за десять років) отримано майже 362 тисячі звернень. Завершено — 114 308. 49 тисяч отримали позитивний результат. І щоб закінчити з цифрами, скажу, що 93 відсотки всіх запитів досі пов'язані з другою світовою, 3,5 — із сучасними військовими конфліктами і 3,4 — так званий соціальний розшук.

«Узагалі ми займаємося розшуком членів сім'ї, що втратили зв'язок у результаті військових конфліктів, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, — каже керівник служби розшуку Ірина Царюк. — Але іноді працюємо і з запитами так званого соціального розшуку. Бувають випадки, коли до нас звертається самотня жінка, єдина дочка якої поїхала на заробітки і зникла. Її пошуки традиційними каналами результатів не дали, і на нас — остання надія».

А ще по лінії соціального розшуку багато запитів стосується Росії. «Ось на столі лист з тюрми. Син шукає батька, — розповідає Лариса Харикова, що курирує СНД та країни Балтії. — Щойно був дзвінок із Запорізького обкому. Жінка, яку дитиною здали в білоруський дитбудинок, шукає своїх батьків».

З Росією пов'язаний і розшук дітей із сімей, депортованих до війни в Казахстан, Узбекистан, Сибір (так зване сталінське переселення народів). Ці справи, за словами Лариси, майже ніколи не вдається закрити. Так само майже не приносить результату пошук дітей, яких матері 1933 року у відчаї здавали в дитбудинки, щоб врятувати від голодної смерті. Але був випадок...

Три сестри Словйови — Ганна, Клавдія та Надія — потрапили до дитбудинку під час голодомору. Опинилися в Узбекистані. Дві молодші потім знайшли одна одну вже в Україні. А про долю Ганни нічого відомо не було. І ось зустрічний розшук з Узбекистану... І довгоочікуваний результат.

Узагалі дуже часто людям допомагає зустрітися саме стрічний розшук. Буквально днями вдалося з'єднати ще двох людей, які були разом у Бухенвальді — Івана Закирченка та Сергія Рибальченка. Перший шукав другого. Шукав по всьому світові, а з'ясувалося, що мешкають вони в одній області — Луганській. І стало це відомо саме завдяки тому, що дав про себе знати Сергій Рибальченко. Йому потрібні були документи, які підтверджують його перебування в концтаборі.

До речі, левова частка роботи служби розшуку пов'язана з пошуком документів для колишніх остарбайтерів, ув'язнених, інвалідів і дітей війни... Інколи служба навіть вдається з'ясувати долю тих, хто постраждав під час репресій.

«До нас надійшов лист з Криму від Нікандрової Лідії Степанівни, — каже Лариса. — Їй було 2 роки, коли її батька, Степана Петровича Кортуна, репресували. Все життя вони з матір'ю прожили з тавром «сім'я ворога народу». Тепер жінка хотіла просто дізнатися, де ж її батько похований. З'ясувалося, що його майже одразу реабілітували, він воював, героїчно загинув у Росії. Похований на хуторі Октябрський Краснодарського краю. Там його пам'ятають і вшановують. Здавалося б, погані новини, адже батько загинув. Але жінка нам написала, що в неї з душі впав величезний камінь, бо вона нарешті дізналася правду».

Леонід Павлович Чумак із Кіровоградської області також нічого не знав про свого батька. Пропав безвісти під час війни. Це батько розшукав його через Червоний Хрест.

Запитаєте, чому тільки через 50—60 років люди починають шукати своїх рідних? Причин багато, та головна — страх. Адже всі вони — вихідці з Радянського Союзу 30—40-х років. І, мабуть, саме спогади про те, що може зробити держава з людиною, в якої «є родичі за кордоном», багатьох змушували мовчати. Мабуть, тільки тепер і за кордоном, і в нас насправді повірили, що людина, яка під час війни опинилася в полоні чи таборі, не зрадник і не злочинець. А просто людина, якій пощастило вижити.

«Сім'я Нестеренків до війни мешкала в Полтавській області, — розповідає Людмила Обухова, що опікується запитами, пов'язаними з США. — Батьки і три донечки, наймолодша з яких народилася перед самою війною. В 1941-му старша пішла на фронт. А решта сім'ї опинилася в Німеччині на примусових роботах. Коли війна закінчилася, дві старші сестри Надія та Лідія зустрілися, про долю решти членів сім'ї жодної інформації не було. Здавалося б, на цьому історія завершилася. І ось до нас у Київ приходить лист, написаний українською мовою. Валентина Андріївна Фінко просить знайти двох сестер, двох жінок, що могли вийти заміж, змінити прізвище, просто кудись виїхати.

На жаль, у нас немає централізованого адресного столу, тому з Києва зробити запит (прізвище, дата і місце народження) і отримати інформацію про людину, просто неможливо. Але поступово ми вийшли на слід однієї із сестер: нібито вона виїхала в Крим».

Одне слово, Надія знайшлася (Лідія, на жаль, уже померла). У своєму листі до служби розшуку вона написала, що коли відправлялася на фронт, то молодша сестричка лежала на ваті в коробці з-під взуття. Вона навіть подумати не могла, що ця крихітка виживе і розшукає її».

І окремо про листи подяки. Люди, що працюють у службі, отримують їх регулярно. Правда, хотіли б знати, як складаються долі людей після того, як вони знайшли одне одного. Але зазвичай самі пошуковці дізнаються про це з газет — журналісти люблять сенсації. Звичайно, в цих сенсаційних матеріалах рідко згадуються ті, хто мав би бути їх головними героями. Але, схоже, в Червоному Хресті на це не ображаються. І до журналістів ставляться з повагою, а принагідно просять опублікувати списки тих, кого служба продовжує розшукувати. Часто навіть найменша зачіпка може вивести на слід розшукуваної людини. Тож друкуємо цей список і просимо всіх, хто може допомогти інформацією, звертатися за адресою: **01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 30, Національний Комітет Товариства Червоного Хреста України, тел. 235-10-96.**

Наталя ФІЛІПЧУК.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Співробітники Червоного Хреста є скрізь, де потребують їхньої допомоги.

Пошук триває

6995/15 ПАВЕЛКО ІРИНА (ІРАЇДУ) ВАСИЛІВНА (дівоче прізвище)15.08.1926 р. н, ур. м. Дніпропетровськ. Родина була вивезена до Німеччини. Після війни мешкала в м. Нижньодніпровськ, п. Клочко, вул. Запорізька, 10.

22719/15 ГОЛУБ ГАННА/АННА СТЕПАНІВНА/СТЕФАНІВНА (дівоче прізвище) Прибл. 1926 р. н., ур. м. Київ. Була вивезена з Києва до Німеччини.

№ 50419/15 ОЧКО МАРІАНА АДОЛЬФІВНА Прибл. 1928 р. н., ур. н. п. Боришя, Ботелька Нижня Турківського р-ну Львівської області.

№ 22568/15 ГОЛОТА МАРІЯ ДМИТРІВНА (дів. Удод) Прибл. 1902—1906 р. н., ур. м. Трипілля Київської області. Діти: Голота Леонтій Павлович, 1940 р. н., Голота Тамара Павлівна, 1930 р. н.. Чоловік — Голота Павло, уродженець с. Підгірці Обухівського р-ну Київської області.

№ 22689/15 Мазан Кіра Гаврилівна 1924 р. н., ур. м. Дніпропетровськ, Нова Клочка.

Комарова Ганна Матвіївна, прибл. 1923 р. н., яка в 1950 р. мешкала за адресою: Ворошиловградська обл., Кадіївський р-н, м. Ірміно, вул. Садова, 17. Справа № 20651/13.

Руденко Ганна, 16.12.1924 р. н., до війни мешкала неподалік від Києва. Під час війни перебувала на примусових роботах в м. Цела-Меліс, земля Тюрінгія, Німеччина. Справа № 20786/13.

Родина БОДНАР: Євген, Стефанія, Владислав та Ганна. Їх батьки: Михайло та Марія. Були переселені в Україну із н. п. Люів. Справа № 47400/11.

БАКЛАЧ/БАКЛАЖ/БАКЛАЦ Ігнаца, мешкав в с. Суховоля (біля польського кордону). Справа №56544/11.

ПРОКОПІВ Тарас та його матір Ольга, яка під час другої світової війни мешкала в м. Дрогобич. Справа №56319/11.

Родина ОСІЄКІ / ОСАЙКІ: Едуард, Марія та Станіслав. Справа №56319/11.

Родина ЗАЙДЕН / САЙДЕН: Сімон, Рахміль, Аарон, Хела, Міріам. Мешкали в с. Судова Вишня. Справа №47744/11.

ІВАСЯК / ІВАСЮК Микола Михайлович та Ганна Михайлівна. Мешкали в Луганській обл. Справа №47805/11.

АСЛАНОВ / АМОСОВ Янки, народився та мешкав в Криму або Дніпропетровській обл. Справа №26357/11.

ГРЕН / ГРІНЬ: Ярослава, Марія та Яник. Їх батьки: Францішек та Марія. До другої світової війни мешкали в м. Львові. Справа №26765/11.

Діти СЕРДЮЧЕНКО МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ, 04.11.1980 р. н. та ДОБАН ВАЛЕНТИНА ОЛЕКСАНДРІВНА, 24.09.1981 р. н., які під час чорнобильської катастрофи були направлені до дитячого будинку м. Бендери, розшукують своїх батьків. Справа №54623/10.

Норвегія теж не згодна з США

Прем'єр-міністр Норвегії Х'єль Бунневік виступив з критикою на адресу Вашингтона, який прагне виправдати війну проти Багдада потребою зміни іракського режиму. Він заявив: «Така вимога не є підставою для війни з Іраком. У світі багато режимів, які ми із задоволенням змінили б, але це не дає права міжнародній спільноті починати проти них воєнні дії».

Главу уряду Норвегії підтримав голова зовнішньополітичного комітету парламенту Турб'єрн Ягланд, який представляє опозиційну Робітничу (соціал-демократичну) партію: «Рада Безпеки ООН зажадала роззброєння Іраку, але не зміни режиму в цій країні».

Перші кроки Саддама Хусейна зі знищення ракет «Аль Самауд», за словами Х'еля Бунневіка, є позитивним фактором, що підкреслює необхідність надання інспекторам ООН додаткового часу для роботи. «Я хотів би застерегти США від невиправданої поспішності, оскільки Ірак тепер краще співпрацює з інспекторами», — сказав норвезький прем'єр-міністр.

І Турб'єн Ягланд теж вважає, що знищення Іраком своїх ракет має велике значення незалежно від того, якими мотивами керується влада цієї країни. Важливо, сказав він, іти курсом політики ООН і добиватися мети, поставленої Радою Безпеки.

За весь час існування НАТО Норвегія завжди була лояльною стосовно Вашингтона. Але тепер, як бачимо, вона приєднується до тих держав, котрі проти негайної атаки на Багдад. Додамо до цього, що позиції офіційної влади поділяє більшість норвезців. Останнє опитування громадської думки засвідчило, що кожні сім із десяти жителів Країни фіордів висловлюються за підтримку Франції і Німеччини, які виступають за продовження роботи інспекторів.

Марат ЗУБКО.

Плани наполеонівські. Здобутки скромніші

Київ ще на крок наблизився до Світової організації торгівлі (СОТ). Суперечності з окремими учасниками Робочої групи з розгляду нашої заявки про вступ до СОТ усуватимуть паралельно з підготовкою підсумкового звіту про приєднання до цієї організації. Про це повідомив на прес-конференції Міністр економіки України Валерій Хорошковський.

За словами В. Хорошковського, найпомітніших успіхів Київ досяг саме в двосторонніх переговорах. Щоправда, принаймні з двома ключовими учасниками Робочої групи — США і Австралією — досі не домовилися про доступ до ринків товарів та послуг. Водночас у лютому було підписано відповідний протокол з Угорщиною, а також завершено двосторонні переговори з Бразилією, Чехією, Словаччиною, Болгарією та Євросоюзом. Із Брюсселем, за словами міністра, Київ має намір підписати двосторонній протокол про доступ до ринків товарів та послуг уже в березні.

Загалом у контексті вступу до СОТ перший весняний місяць буде насичений довгоочікуваними подіями. По-перше, Мінекономіки планує (краще пізно, ніж ніколи) почати обговорювати з підприємцями «плюси» та «мінуси» вступу країни до СОТ. Перша така зустріч за участю Валерія Хорошковського відбулася вчора в Харкові. Крім того, незабаром з'явиться спеціальна телефонна лінія, за якою всі зацікавлені зможуть дізнатися про загальні правила СОТ. А тим часом Мінекономіки має намір посилено працювати над планом компенсаційних заходів — підготовки вітчизняної економіки до роботи в умовах жорсткої конкуренції.

І, нарешті, саме в березні в Києві відбудуться перші парламентські слухання щодо процесу вступу до СОТ. Можливо, після цієї акції на розгляд Верховної Ради вже не потраплятимуть документи, які відверто суперечать правилам «всесвітнього торговельного клубу».

Фото АП.

Президент з третьої спроби

Парламент Чехії таки обрав нового президента країни, щоправда, аж з третьої спроби. Ним став 61-річний профессор економіки, колишній прем'єр-міністр і почесний голова опозиційної нині правої Громадянської демократичної партії Вацлав Клаус. Він набрав 142 голоси депутатів обох палат парламенту — на один більше від необхідного для обрання мінімуму. Президентську присягу пан Клаус складатиме 7 березня.

Виступаючи перед депутатами, новообраний глава держави запевнив громадян Чехії: «Я цілком усвідомлюю, що означає ця найважливіша державна посада, і я готовий не підвести нікого з 10 мільйонів наших співгромадян». Клаусові останнім часом нерідко дорікали за критичне ставлення до європейської інтеграції, **повідомляє «Радіо Свобода».**

Важко не поступатися принципами

Уряд Німеччини непохитний у своєму «Ні» війні в Іраку. Хоч через тиск опозиції — християнських і соціальних демократів, які вважають, що диктатор Хусейн не вартий того, щоб псувати власні відносини зі США, йому дедалі важче не поступатися принципами.

Чергова проблема у правлячої коаліції — соціал-демократів і «зелених» виникла через німецькі розвідувальні літаки «Авакс», які нині базуються в Туреччині, захищаючи цю країну — члена Північноатлантичного альянсу. «Авакси» збирають інформацію та передають її до штабу НАТО, що суперечить позиції Німеччини щодо її неучасті у війні проти Багдада. Наївно було б думати, що розвіддані не мають стосунку до Іраку й що їх не використають американці для майбутнього нападу на цю країну. Адже для того й здійснюються вильоти, щоб збирати інформацію для НАТО. А коли так, то це означає, що екіпажі, які обслуговують літаки-розвідники, братимуть безпосередню участь у воєнній інтервенції США в Ірак. Про це в листі до Бундестагу заявив голова Союзу військових, запропонувавши парламентаріям ухвалити щодо цього відповідне рішення. Це потрібно, щоб сили Бундесверу виконували свої обов'язки на конституційній основі. Військовиків підтримала опозиція.

Правляча коаліція проти голосування в Бундестазі. Вона досить стримано ставиться до таких заяв, вважаючи їх не так турботою опозиції про правові підстави для німецьких екіпажів, як її спробою внести розкол у лави «червоно-зелених»: частина лівого крила в цьому питанні підтримує християнських демократів. Соціал-демократи й «зелені» вважають, що в такий спосіб опозиція намагається відволікти увагу від того, як вона сама реагуватиме на війну в Іраку, бо християнські та соціальні демократи поки займають очікувальну позицію. Принаймні вони ще не зробили відповідної заяви. Щоправда, в правлячій коаліції досі теж немає згоди: поки всі її члени зійшлися на тому, що вони довіряють уряду, який заявив, що Німеччина зараз захищає члена НАТО Туреччину й розвідувальна інформація щодо Іраку не буде передана американцям. Якщо війна розпочнеться, то літаки «Авакс» повернуться додому. Однак чимало експертів вважають, що це малоймовірно.

Утім, уряд Німеччини знову відповів твердим «Ні» на прохання НАТО про додаткову військову допомогу Туреччині — цього разу про розміщення на турецькій території оборонних ракет типу «Петріот». Міністр закордонних справ Йошка Фішер і міністр оборони Петер Штрук заявили, що Німеччина вже достатньо зробила для захисту партнера по Північноатлантичному альянсу, надавши розвідувальні літаки.

Проте спостерігачі та фахівці в цій галузі вважають, що Федеративній Республіці, як члену НАТО, не вдасться не надати оборонні ракети «Петріот» Туреччині. Адже, крім неї, їх мають ще три країни: США, Греція, Нідерланди. Греція не бажає розміщувати свої ракети в Туреччині через давні політичні проблеми, Нідерланди вже з самого початку надали їх НАТО, а США вони самим потрібні. Тож Німеччина залишається єдиною країною, якій нічого не загрожує і на яку союзники, само собою зрозуміло, покладають певні надії. Тож, вважають фахівці, їй доведеться добряче поміркувати, щоб знайти вагомішу причину відмови в допомозі, яка не викликала б розчарування у партнерів.

Туреччина, незважаючи на те, що в її казну увіллється чималенька сума, коли вона дозволить розмістити на своїй території 67 тисяч американських вояків, досі не дала дозволу на це. Але США сподіваються, що турецький парламент змінить своє рішення щодо цього, оскільки питання ставитиметься на голосування ще раз. Очевидно, зважитися на такий крок непросто, коли вулицями турецьких міст проходять багатотисячні демонстрації протесту проти війни в Іраку.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Мінськ*

Наш відділ у «Свєтачі»

У рамках міжнародної книжкової виставки-ярмарку розгорнули свою експозицію більш як 15 видавництв із різних міст України. Наші книговидавці не вперше привозять до Мінська свою продукцію, і ні з ініціативи Посольства України в Білорусі в центральному столичному книжковому магазині «Свєтач» відкрито відділ «Книги України». В церемонії його відкриття взяли участь посол України Анатолій Дронь, міністр інформації Білорусі Михайло Підгайний, письменники двох країн. Зокрема, Роман Лубківський і Дмитро Павличко презентували книгу перекладів творів білоруського поета-класика Максима Богдановича «Статим-лебідь». А українським гостям було вручено примірники книги, виданої в Мінську, «Нариси білорусько-українських літературних зв'язків». У подальших планах — розширення мережі книжкових магазинів — українських у Білорусі та білоруських в Україні.

Крім того, Посольство України спільно з українською громадою в Білорусі запросило гостей на літературно-художній вечір, присвячений 105-річчю народження Володимира Сосюри. Звертаючись до присутніх, Анатолій Дронь наголосив на зростанні інтересу білорусів до українського слова та необхідність продовження традицій зустрічей письменників двох народів, яку було закладено Максимом Рильським та Янкою Купалою, Павлом Тичиною та Якубом Коласом.

■ *Львів*

Конфлікт навколо «героїзму»

Польська сторона вирішила погодитися з текстом напису на центральній стіні польського військового меморіалу на Личаківському кладовищі, котрий запропонували депутати Львівської міськради. Раніше поляки пропонували такий текст напису на польських похованнях: «Невідомим польським воїнам, які героїчно загинули за Польщу у 1918—1920 рр.». Львівська міськрада затвердила напис, але без слова «героїчно».

■ *Таллінн*

Хто потрапив до Риігікогу

2 березня в Естонії відбулися вибори до Риігікогу (Державних зборів). За попередніми даними, по 28 місць із 101 в новому парламенті отримають Центристська партія (її представництво після виборів майже не змінилося) та створена трохи більше року тому партія «Res Publica». Успіх останньої значною мірою пояснюється популізмом передвиборних гасел. І справді, хто ж заперечуватиме проти обіцянок скасувати спецпривілеї, оголосити війну корупції та зобов'язати членів Риігікогу регулярно звітувати перед виборцями?

■ *Тирасполь*

Санкції за небажання

Європейський союз і Сполучені Штати запроваджують санкції проти керівників Придністров'я. У заяві ЄС та США йдеться, що придністровські лідери уперто демонструють небажання розв'язати проблему регіону, який відколовся від Молдови, і блокують переговори про політичне врегулювання конфлікту.

■ *Джакарта*

Антивоєнна кампанія триває

В Індонезії тривають антивоєнні демонстрації проти воєнної операції в Іраку. **На знімку:** протестанти тримають портрети американського президента Джорджа Буша та ізраїльського лідера Аріеля Шарона, де зверху написано: «Військові злочинці».

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Солодкі мрії

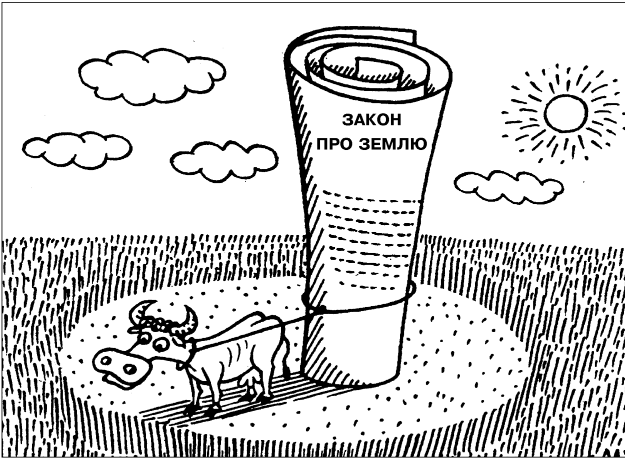
ПІДСУМКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Минулий рік для цукроваріння видався примітним: у поганому сенсі цього слова. Уперше за роки незалежності виробництво в батьківщині білого піску впало нижче критичних півтора мільйона тонн. Не причина, щоб впадати в паніку, але привід для того, щоб замислитися, очевидний. Мінімум, необхідний нашій державі для внутрішнього споживання, — 1,6 мільйона. А коли нижче, то це вже загроза продовольчій безпеці. Провальні підсумки торішньої солодкої кампанії очевидні, якщо враховувати, що політика державного регулювання має на меті «недопущення спаду виробництва цукру і створення умов для нарощування його виробництва».

Чому, власне, так сталося, що могутня ще донедавна галузь втратила свої позиції? Відповідаючи на це запитання, фахівці Інституту цукрового буряка Української академії аграрних наук кажуть, що значне скорочення посівних площ під корінцями, зниження врожайності гектара і настільки мала кількість зварених солодких кристалів — це усього лише вершина кризового стану «цукрового» айсберга. Передумови для обвалення кристалічної піраміди виникли не вчора. Якщо подивитися в корінь проблеми, то в списку причин нинішнього стану галузі — відсутність контролю з боку держави за роботою таких стратегічно важливих об'єктів, які мають безпосереднє відношення до продовольчої безпеки країни, якими є цукрозаводи.

Мало продумана свого часу ваучерна приватизація призвела до переходу їх у другі, треті тощо руки. За рідкісним винятком, людей, що стали господарями підприємств, навряд чи можна назвати ефективними власниками. Хоча приватизацію і проводили заради того, щоб відшукати кожному заводу саме такого господаря. До чого насправді призвели подібні піклування, промовисто свідчить картинка з теперішнього життя переробних підприємств. Чимало заводів їх новоявлені хазяї, купивши за безцінь, просто відправили в металобрухт, вважаючи, що так вигідніше для бізнесу. Втратили роботу сотні тисяч осіб, а соціальна сфера, що «при трубі», втратила захист. Немає в галузі і чіткого плану реструктуризації. Заводи вмирають стихійно. Але якщо галузь старатегічна, то й кількість непрацюючих заводів має визначати держава. Єдине — для цивілізованого їх виведення з обороту потрібні бюджетні кошти, щоб узяти під опіку і людей, що стали безробітними, і «соціалку». Звичайно, політика «виживає найсильніший» дешевше. Наслідок: із 192 цукроварень, що ще донедавна мала держава, позаторік працювали 147, у минулому році — 128. А ті, що залишалися на плаву, переробляли буряк 15—40 діб, замість 90 оптимальних. Чи правильно визначить такий підхід необхідну для країни кількість заводів — ще питання.

Іншою причиною економічного колапсу в галузі фахівці називають непродумане реформування аграрного сектору. В результаті великі сільгоспформування, здебільшого, розпалися. Реформа породила нові, різні за розмірами, у тому числі дрібні, господарсько-виробничі структури, що не сприяють вирощуванню цукрового буряка за індустріальними технологіями. На заході країни 30—60 відсотків площ під солодкими коренями припадає на присадибні ділянки громадян. Це при тому, що значна частина господарств втратила інтерес до вирощування коренеплодів. До того ж відбулася значна деградація матеріально-технічної бази галузі. Зношеність наявних потужностей оцінюють у 60—70 відсотків. Майже всі вони морально застарілі. Звідси — висока собівартість виробленого білого піску, його ціна часто-густо неконкурентоспроможна порівняно з ціною контрабандного, зробленого в сусідніх країнах аналогічного продукту. Технічний голод переживають тепер і багато агроформувань. Давно загублені інтеграційні зв'язки з постачальниками сільгосптехніки, міндобрив. Солодкі корінці врожаю-2002 здебільшого збирали вручну.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Галузь «з'їдають» чимало інших проблем, що, звичайно ж, стануть актуальними в нинішньому сезоні. У країні не сформовані механізми, які регулюють товарний ринок сировини, посівного матеріалу і цукру, немає цивілізованої оптової торгівлі білим піском, вона замінена стихійно-хаотичними торгами. Процес виробництва бурякового солодкого продукту лихоманить від надмірної кількості імпортованого в країну на пільгових умовах цукру-сирцю — законопроект на ввезення 260 тонн такого напівфабрикату незабаром розглянуть у сесійному залі Верховної Ради. Чимало піску просочується через прозорі кордони контрабандними шляхами. Про це і багато чого іншого — в наступних публікаціях.

Галина **КВІТКА**.

Якщо на Місяці дві людини,

Наш маршрут проліг у село Курозвани, що за шість кілометрів від райцентру Гоща. Тут мешкає чимало шанувальників «Голосу України»: газету листоноша приносить у кожну десяту хату, а читають її куди більше людей, бо сусіди часто обмінюються періодикою.

Більша частина будівель облюбувала узвишшя, тож ще здалеку село — як на долоні, так само як і рівні прямокутники чорноземних ділянок, котрі нинішня примхлива і нестійка щодо температур зима то наче ковдрою устеляє, то відкриває перед холодними дощами і пронизливими вітрами.

Суперечливі літописи

Вони й справді не дають курозванцям точних свідчень, кому ж усе-таки належало поселення на зорі його виникнення. Одне достеменно відомо: село старовинне, вперше згадується в акті записів Луцького замку від 1545 року. Хоча й археологи стверджують: поселення — давніше, про що свідчать археологічні знахідки, зокрема римські монети. Але хто б не зачинав це поселення, не помилився: земля тут родюча — тільки ледарів не любить...

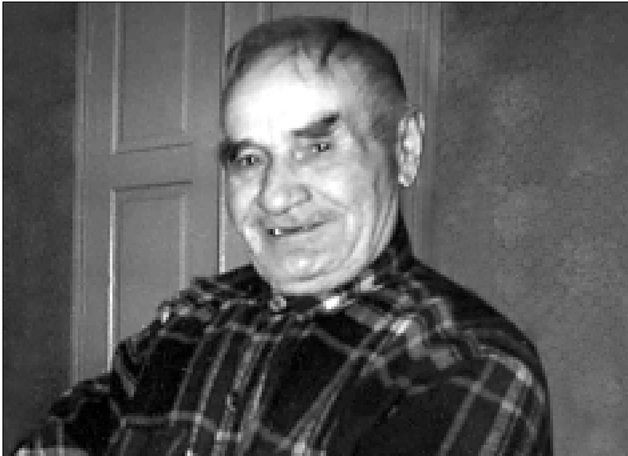
— Збереглися легенди про походження назви села, — розповідає бібліотекар Галина Заїка. — Одна з них — про місцевого жителя на прізвисько Кура, який нібито очолив охорону села від набігів монголо-татар. В іншій легенді розповідається про те, що на місці нинішніх лук були непрохідні болота й ліси, де водилося багато дичини та курей. Звідси й назва.

Схоже, курозванці вірні легенді, бо чого-чого, а в селі й нині на обійстях чимало курей та іншої птиці, якої, звичайно ж, меншає під весну, бо на відміну від американців традиційну запечену індичку тут смакують набагато частіше, особливо в зимові місяці, коли хліборобські руки знаходять хоч трохи спочинок. А лиш завесніє, все село дружно переміститься в поле. І тоді бодай шмат хліба встигнути ухопити. Зате зараз селянин може дозволити собі делікатеси, до яких доклав чимало праці влітку.

«Одноосібник» — слово не лайливе

Курозванський феномен ніхто не зміг пояснити. А річ у тім, що в цьому селі свого часу був економічно сильний колгосп імені Суворова, люди одержували непогану, як для села, заробітну плату, одне слово, не бідували. Але на якомусь етапі все змінилося на гірше. А коли настав період реформування, зі своїми паями з колгоспу вийшло 159 селян, і ще 40 мають намір це зробити найближчим часом. Відтак курозванці в Гощанському районі заробили імідж «одноосібників», який за радянських часів сприймався б як образа.

— А ми його сприймаємо як комплімент чи синонім «господарю», — жартує сільський голова Курозван Іван Кравчук, агроном за фахом. — Бо що в тому поганого, що люди тягнуться до землі? Я і моя сім'я без неї не вижили б. Маю на обійсті ще й чимало живності, трактора, коня. Останнього міг би й продати, про що якось натякнув матері. Але почув від неї: «Який же ти господар без коня?» І справді, майже у кожному з 426 дворів є кінь. Навіть малеча вміє управляти гривастими, влаштовуючи на випасах улітку справжні перегони.

Однак у так званому одноосібництві є й другий бік медалі: якщо колись міцний колгосп підсобляв сільраді в благоустрої населеного пункту, в утриманні в належному порядку клубу, бібліотеки та інших закладів соцкультпобуту, то тепер, коли після реформування залишився сільськогосподарський виробничий кооператив «Курозвани» з одним трактором та сотнею голів ВРХ (для порівняння: в колишньому колгоспі було 4 тисячі голів худоби), сільський голова, який на цій посаді не так давно, може розраховувати лише на власну кмітливість та підприємливість, а ще — на підтримку територіальної громади. Бо коштів, що їх виділяє бюджет, ледве вистачає на зарплату та електроенергію. Нещодавно ледве на ремонт ФАПу 600 гривень назбирали. До речі, сільська рада не має свого приміщення, а орендує кілька кімнат у конторі колишнього колгоспу (той нечисленний штат теперішнього СВК цілком помістився в невеличкій хатинці).

— Проблему з приміщенням для сільради можна було б вирішити, якби власники майнових паїв передали їх на користь сільради, — сказав голова Гощанської районної ради Петро Зубкевич.

Щодо того, чи зможе територіальна громада стати надійним помічником сільської влади, покаже час. Поки що вона дружно відгукувалася на чужу біду: робила посильні пожертви на лікування двох тяжкохворих своїх земляків. Хочеться сподіватися, що коли люди дають лад на власних обійстях, то й і з наведенням порядку в селі впораються. Можливо, господарювати краще, ніж раніше, їх спонукає доля колишнього сільського Будинку культури, який через неправильно зроблену покрівлю протікав, руйнувався, а тепер докірливо зяє порожніми віконними зіницями, виконує роль пам'ятника безгосподарності. Бо свого часу не знайшлося в бюджеті коштів на те, щоб переробити дах. Заощадили копійки — втратили тисячі.

Нинішній сільський голова Іван Кравчук поділився своїми планами: хоче створити при сільраді комунальне підприємство чи кооператив, яке виконувало б посередницькі функції у заготівлі лишків сільгосппродукції. Адже в село часто навідуються заготівельники з інших регіонів, які витрачають багато часу, допоки наміняють у селян за зерно чи інші товари картоплі, овочів.

— Такі заготівельно-збутові та обслуговуючі кооперативи створюємо й при інших сільрадах району, — додає голова Гощанської районної ради Петро Зубкевич. — Адже в деяких селах вже немає господарств, де люди віднаймали техніку чи коней, щоб обробити городи. Тепер ці функції виконуватимуть кооперативи.

— Актуальне для нас і вирішення питання щодо газифікації села, — каже Іван Кравчук. — Щоб прокласти п'ять кілометрів газопроводу від Гощі, потрібно 350 тисяч гривень. А там, упевнений, громада узяла б на себе інші витрати.

А ще курозванці розраховують на те, що районна влада підтримає їх клопотання про бодай ще один вранішній рейс маршрутки. Саме о цій порі люди поспішають у Рівне на ринок, сорок курозванців на роботу в Гощу. Тож вранішні маршрутки вкрай переповнені, що загрожує безпеці руху. А тому більш як двом десяткам людей доводиться пішки долати шість кілометрів до райцентру, щоб не запізнитися на роботу.

Лимони із... секретом

Зимової пори на вулицях села малолюдно: впоравшись на обійсті та нагодувавши худобу, селяни ніжаться в теплих оселях. Вишивають, читають газети, слухають радіо. Як сказав сільський голова Іван Кравчук, майже в кожній хаті слухають прямі трансляції засідань Верховної Ради. Це, так би мовити, звичний розпорядок для тих, хто не поїхав у Рівне торгувати на ринок.

— Якщо на Місяці буде дві людини, то одна з них — курозванець, — жартує сільський голова. — Раніше, за колгоспу, коли люди мали невеликі городи, то вирощували часник і забезпечували ним Прибалтику. Тепер, коли мають більше землі, спеціалізуються на цукрових буряках та городині. Ви запитайте в обласному центрі на ринках, звідки картопля, буряки, морква, капуста, і почуєте, що з Курозван. Облюбували мої земляки навіть столичні ринки. З цього й живуть.

— Загалом у нашому районі немає проблем із збутом сільгосппродукції з особистих господарств, — каже голова Гощанської райдержадміністрації Юрій Благодир. — У села навідуються заготівельники. Інша річ — ціни, які не відповідають праці, затраченій селянином на вирощення сільгоспкультур. Хоча, зрештою, селяни самі вибирають, де вигідніше збути вирощене: заготівельникам чи на ринках.

Головною культурою в селі вважають цибулю. Її самі ж селяни назвали «курозванськими лимонами». Якщо раніше звідси їздили в південні області України до корейців за досвідом, то нині, навпаки, — ті їдуть у село.

— Щойно зійде сніг з поля, курозванці висаджують цибулю на зелень, — розповідає директор місцевої школи Ярослав Трохимчук, який теж має неабиякий досвід роботи на своєму сімейному гектарі, про що свідчать його мозолисті долоні. — А щоб ноги не вгрузали у в'язкому чорноземі, при-

Що не змерзло, те відтане

ВРОЖАЙ-2003

Березень відраховує свої перші дні, й сонце дедалі сміливіше починає плавити сніг та кригу на асфальті. Але цього року селяни Кіровоградщини очікують весну з чималим побоюванням. Коли із засіяних озиминою ланів зійде сніг, їхнім очам, найпевніше, відкриється безрадісна картина.

Ще достеменно невідомо, яка частина посівів пережила люті морози минулого грудня. Там, де на полі лежав сніг, корінці рослин, можливо, і не промерзли наскрізь, та снігу було замало. Особливо це стосується південних районів області — Бобринецького, Устинівського, які на початку грудня не бачили снігу, але мали чимало морозних днів. І з осені там грунт отримав менше вологи, тож паростки не встигли добре розвинутися до відходу в зимовий сон. І навпаки, були в області регіони, де надмірно зволожений напередодні морозів грунт просто порозривав кореневу систему паростків. Найкраще збереглися озимі у західних районах Кіровоградщини.

За інформацією агроуправлінь області, з усіх 460 тисяч гектарів озимини 65 відсотків площ увійшли в зиму добре розвинутими, тож мають значні шанси на виживання. Монолітні зрізи закладених в оптимальні строки посівів показали 85—90 відсотків живих паростків, але уклалися в рекомендовані наукою терміни, звісно, аж ніяк не скрізь, тож серйозних зернових недоборів чекають у більшості агроформувань.

І все-таки є попередній прогноз фахівців облдержадміністрації. Він невтішний — схоже, доведеться пересівати до 100 тисяч гектарів, тобто п'яту частину площ. Враховуючи перспективу втрат по валовому збору зерна і прогнозований скупий на вологу нинішній рік, в сільгоспуправліннях райдержадміністрацій радять господарствам зробити ставку на кукурудзу, яка допоможе врятувати бодай валові показники. Але справжні хлібороби навряд чи задовольняться «королевою полів», тому вишукують насіння ярих ранніх зернових культур для відновлення загиблих площ.

Посівного матеріалу для цього, стверджують на офіційному рівні, вистачить. Закуплено також 66 відсотків потрібної кількості добрив. На жаль, за детального розгляду картина неоднакова: є райони, у середньому забезпечені насінням, добривами і протруювачами менш як наполовину від потреби.

Треба сподіватися, сувора зима стане уроком багатьом новим господарям на селі, які з тих чи інших причин вільно поводяться з агротехнікою. Минулі м'які зими потурали цьому: в які строки не посіяли б озимі, все одно вони зимували успішно і давали більш-менш прийнятний вал. Слід очікувати, що, отримавши від врожаю-2003 певні збитки, частина інвесторів-латифундистів покине аграрний бізнес, зрозумівши, що з наскоку на землі гроші не «збивають». Це природно: відбір відсіє випадкових людей. Скоріше за все, ці площі (тобто паї) заберуть інші, серйозніші й спроможніші, господарі, які вже вимальовуються в наближених до села бізнесових колах. У них і після такої несприятливої зими втрати очікуються мінімальні: великий капітал дає змогу вкладати достатньо коштів у «правильну» агротехнологію. До того ж перспективні інвестори намагаються уникати збитків через нехлюйство виконавців.

А пересічному виробникові зерна хвилюватися навряд чи варто. Що з того, що минулого року хліба в нас вродило більше? Він просто почав коштувати 200—300 грн. за тонну — тільки й усього. Тоді як сезону-2001 він продавався по 500—600 грн. Постраждають хіба що торговці зерном, які скуповують його у селян і потім перепродують великим зернотрейдерам. А селянин також отримає за вирощене свій мінімум — щоб заправити бак комбайна, відремонтувати трактор і купити собі нову спецівку для роботи.

Ігор ШИРОКУН.
Кіровоградська область.

одна з них — курозванець

лаштовують до взуття дощечки, схожі на лижі. В кожного свої секрети вирощення «курозванських лимонів», які оберігаються, наче державна таємниця, від конкурентів.

Показовими в селі вважають обійстя і поля подружжя Анатолія і Марії Куницьких. Тут справді все, як у віночку. А взагалі-то, село працьовите. Інакше чим пояснити, що тут, крім великої кількості коней, корів, птиці, є більше півсотні легковушок, одинадцять вантажівок, сімнадцять тракторів?

— Переважна більшість населення — люди віком до сорока років, — розповідає сільський голова. — Тож є кому господарювати на землі. Тим паче що знайти якусь роботу нині дуже складно. 122 курозванці перебувають на обліку в центрі зайнятості.

До обіду — начальник, опісля — листоноша

Двадцятивосьмирічному Сергію Мацевичу поталанило: він має постійну роботу. До обіду він — начальник сільського відділення зв'язку, пізніше — листоноша. Щоправда, начальником став не так давно, у травні минулого року, коли в Курозванах, де мешкає понад 1200 осіб, відкрили відділення зв'язку (досі Сергій возив пошту з Гощі).

У грубці весело потріскують дрова, наповнюючи теплом скромне, але охайне приміщення. Сергій час від часу підкидає туди поліна, продовжуючи розповідати про шанувальників «Голосу України». Про кожного знаходить добре слово: як же інакше — він звідси родом і знає всіх.

— Уже багато років поспіль передплачує «Голос України» Петро Степанович Зданевич, — каже Сергій. — Щоразу чекає нового номера. І хоча йому 94 роки, читає газету без окулярів. Щоправда, останнім часом чоловік занедужав. Серед щирих шанувальників вашої газети ще й пенсіонери Галина Адамівна Зданевич, Антоніна Харитонівна Лелюх, яка все життя пропрацювала в колгоспі в ланці, інвалід війни Микола Маркович Панчук, а також майстер лозоплетіння Микола Никанорович Мосійчук, який забезпечує все село кошиками, лізками... Хіба всіх назвеш? Проте за вашу газету й агітувати не потрібно: в неї постійні читачі.

Сергій розповів, що з настанням польових робіт йому часто доводиться доставляти газети, листи, пенсії просто на поля, бо вдома нікого застати не можна. Та й сам він із родиною (а мешкає молоде подружжя з батьками) теж гне спину біля землі, виконує найтяжчу роботу. А випаде вільна хвилина, любить посидіти за мольбертом, як і його батько, який пише маслом картини і дарує їх односельчанам.

До відділення зв'язку заходять люди: той листа хоче відправити, інший — цигарок чи щось із крупів прикупити. Віднедавна відділення зв'язку нагадує міні-магазинчик з товарами першої потреби. А тим, хто не в змозі прийти сюди за покупками (є й такі немічні самотні в селі), Сергій занесе товар додому.

Сільська знаменитість

Курозванам «зробив ім'я» Іван Лаврович Мацевич. Він — не лише сільська знаменитість. До нього їдуть по допомогу з усіх кінців Рівненщини, бо дід Мацун, як його ще називають у селі, може вправляти диски, впоратися з вивихами, скласти руку в разі перелому... Лікарям залишається лише накласти гіпс.

— Я не можу пояснити, як це мені вдається, але я ніби «бачу» руками, — каже дід Іван. — Цього навчився від хресного батька і ось уже більше сорока п'яти років допомагаю людям.

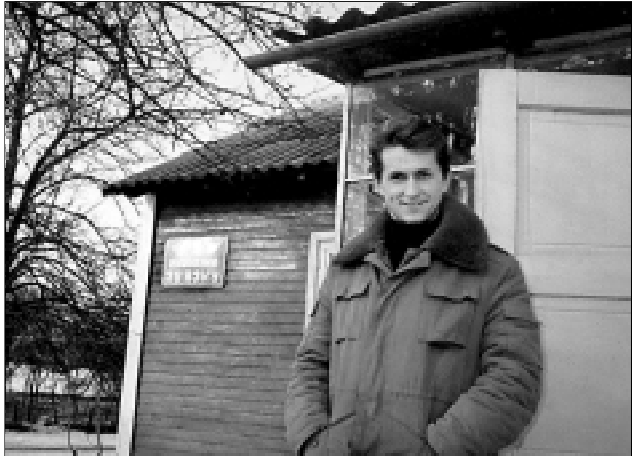
— Якось я сам був свідком того, як із села Невіркова, що в сусідньому Корецькому районі, привезли хлопчика, який не ходив, — розповідає Іван Кравчук. — Дід Мацун початував біля нього, і хлопчик на радість батькам сам пішов. Та хіба тільки йому допоміг Іван Лаврович?

Недарма дід Мацун любить жартувати: мовляв, коли помре, не потрібно замовляти машину до кладовища — нехай кожен із тих, кому він у селі допоміг, пронесе домовину бодай п'ять метрів, і вистачить.

Як розповіла невістка Наталя (з нею та із сином Петром мешкає старенький), дякувати Богу, вісімдесятилітній дід Мацун, як на його роки, дуже рухливий, порається по господарству. Тож коли навідались на його обійстя, набирав воду з колодязя. Цього літа ще сапав городину. Але сили залишають Мацуна, і він бідкається, що нікому так і не передав своє вміння «бачити» руками. Своє довголіття чоловік пояснює тим, що завжди був рухливий, працював, скільки себе пам'ятає, ніколи не пив горілки, а на свята дозволяв хіба що чарочку червоного вина.

Діда Мацуна в Курозванах шанують ще й як учасника війни. Колишній артилерист брав участь у боях за визволення Києва, Кенігсберга. Його чудова, не по літах, пам'ять зберегла всі епізоди тієї страшної війни.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

На знімках: сільська знаменитість Іван Лаврович Мацевич; начальник Курозванського відділення зв'язку Сергій Мацевич.

Фото автора.

Анекдот до теми

— Ольго, чому це ти подряпана? — запитує сільський голова в односельчанки.

— А я що, вдова? — почув у відповідь.

ТЕНДЕНЦІЇ

Хліба більшає, фермер біднішає

Аграрний комплекс Криму завчасно підготувався до проведення весняно-польових робіт, звучало на нараді в уряді автономії. Зважаючи на те, що пересівати доведеться значні площі, більшість господарств поставили техніку на лінійку готовності ще місяць тому, очікуючи лютневих «вікон». Та через те, що їх не було, посівна на півострові почнеться не раніше звичних для південних регіонів держави термінів. А селяни вже думають над тим, кому й за скільки майбутній урожай продаватимуть. Президент Асоціації фермерів і землевласників Криму *Сергій ТУР* наголосив:

— Сьогодні чимало вправних господарів вимушені згортати діяльність, бо не бажають віддавати вирощене за безцінь. За копійки забирають продукцію посередники і зернотрейдери, в яких доводиться вимінювати її на пальне, добрива і засоби захисту рослин. Підраховано: втрати фермерів від того, що до трьох кримських товарних бірж (там ціни на 10—15 відсотків вищі) не дійшла пшениця, вирощена селянами, становлять близько 15 млн. грн. Грошей немає не те що на нову техніку — не вистачає на ремонт старої.

Держава торік виділила фермерам лише дві третини від запланованого — 87 тис. грн., якими в основному погасили витрати на оформлення документів на відведення землі під фермерські господарства. Кримські фермери, яким набридло збувати свою продукцію за мізерними цінами, все настійніше вимагають створити прозорий аграрний ринок, де саме вони, а не посередники, стали б господарями становища. Влада уважніше прислухається до їхнього голосу, бо фермери півострова стали основними виробниками продукції рослинництва: торік виплекали майже 15 відсотків зерна, ледь не 99 — картоплі, за 70 відсотків овочів, більше половини плодово-ягідної продукції.

Фермери сподіваються, що вигідно продати вирощене має допомогти ініційоване Верховною Радою автономії створення районних агроторговельних будинків і постачання бюджетним організаціям та закладам санаторно-курортного комплексу півострова продукції місцевих сільгоспвиробників.

900 тисяч гривень передбачено в цьогорічному бюджеті, щоб господарем на ринку сільгосппродукції став нарешті її виробник.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Коровай потерпає від погоди

Що очікує на сільгоспвиробників Луганщини цього року? Своїми думками поділився начальник головного управління сільського господарства і продовольства облдержадміністрації *Валерій ІВАНОВ:*

— Перезимівля колосових проходить у дуже складних умовах. В результаті грудневих і січневих морозів в області загинуло приблизно 16 тис. га озимини. Нині снігу на ланах уже задосить, і це, безперечно, позитивно позначиться на врожаї-2003. А щодо втрат озимих, то ми їх прогнозували, визначивши цифру в 30 тис. га. Тому запасли посівний матеріал, якого вистачить на 560 тис. га.

Щоправда, у 38 сільгосппідприємствах з посівним матеріалом є проблеми — через безгрошів'я 14 господарств, приміром, ще й досі не розрахувалися з банком за взяті кредити, деякі поміняли власників і переживають період становлення.

Створено достатній запас мінеральних добрив. А одна з нафтових компаній обіцяє постачити на проведення весняно-польових робіт більш як 7,5 тис. тонн дизпалива, 2,5 тис. тонн бензину. При цьому існує домовленість, що все пальне, зарезервоване на березень, аграрники отримають за фіксованою ціною — 1 550 грн. за тонну. Всього в області його запаси 250 тис. тонн.

Алла АНТИПОВА.
Луганська область.

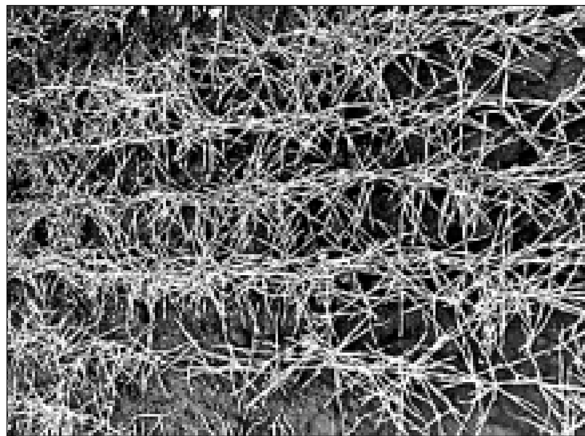

Фото Юрія ВЕНГЕРЕЦЯ.

На знімку: така рясна озимина на полях цього року — рідкість.

Великі тіні маленького бізнесу

ПРОБЛЕМА

Представники семи підприємств легкої промисловості Житомирщини переконані, що нині галузь занепадає. Своє занепокоєння вони висловили у спеціальному зверненні, ініціатором якого став колектив панчішної фабрики Акціонерного товариства закритого типу «Україна» (в минулому — славнозвісної «Комсомолки»). Перелік адресатів чималий: облдержадміністрація та обласні структури податкової інспекції, державні служби боротьби з економічною злочинністю, у справах захисту прав споживачів, стандартизації, метрології та сертифікації, профспілки працівників текстильної та легкої промисловості. Ситуація, що склалася на ринку товарів народного споживання, йдеться в документі, загрожує не лише вітчизняним виробникам, а й соціальній стабільності в цілому.

Якщо вникнути в суть справи, виходить, що панчішники та інші працівники легкої промисловості просять захистити їх від... малого підприємництва. Саме того, за яке нині ратують на всіх рівнях і яке начебто покликане прокласти нам шлях до Європи. Та, схоже, так званий малий бізнес кидає величезну «тінь», проти якої безсилі потужні структури. В цьому переконані керівники й спеціалісти АТЗТ «Україна».

Розмова сліпого з глухим

На перший погляд, на підприємстві все як слід. Приватизувалися чи не перші в Житомирі. Причому акції викупили за власні гроші, ще до того, як з'явилися сертифікати. Стали господарями. І якщо інші фабрики цього профілю «сіли», то «Україна» нині випускає близько 37 відсотків усієї вітчизняної панчішно-шкарпеткової продукції. Уже в 17 регіонах має власні представництва зі складами. В перспективі — відкриття їх в усіх областях. Високою якістю своїх виробів «панчішка» здобула авторитет у покупців. Але саме це зіграло злий жарт.

Є й інший бік медалі. Виробничі потужності підприємства використовуються тільки на 40 відсотків. А тепер задачка для підручника з економіки. «Україна» за рік сплатила п'ять мільйонів гривень податків і зборів. Скільки коштів не надійшло до бюджету через те, що потужності не завантажені повністю? Виникає й проблема працевлаштування, бо реалізацію продукції скорочено на 20 відсотків. Лише через це бюджет втратив мільйон.

Чому? У відповідь начальник відділу маркетингу Ганна Лілік висипала на стіл цілий жмут етикеток. Панчішна фабрика витратила на реєстрацію торгової марки «Легка хода» багато зусиль і часу. А різні фірми і фірмочки діють просто: друкують схожі етикетки і чіпляють на свої вироби. До казусів доходить. На одній з тих етикеток видрукувано: «Чоловікам». А далі ще одне слово: «Жіночі»... Ось теж начебто «Легка хода». Але на звороті — відсотковий склад іноземною мовою. Ще одна етикетка підроблена майже бездоганно. Навіть адресу підприємства вказано. А телефони — неіснуючі. Щоправда, фальсифікатори не надто витрачаються на оформлення упаковки і ті ж таки етикетки кріпляться не так, як це роблять в «Україні». Але покупець на базарі в тонкощі не вникає. Бачить причеплену до шкарпеток знайому торгову марку — от і все. Купить, поносить, а тоді запитує: де ж та хвалена якість?

— Ми тому і вдарили на сполох, що покупці дедалі частіше звертаються зі скаргами: придбали, мовляв, ваші вироби, а це ж брак! Як пояснити кожному, що наша торгова марка служить прикриттям для шахраїв? —обурюється генеральний директор «України» Борис Кузьмінський. — Хоча формально торгова марка захищена законом, за підробку передбачена навіть кримінальна відповідальність. Ми вже не раз зверталися в різні інстанції. Та звідусіль одержували схожі відповіді: ви не вказали, хто виробник, його адресу тощо. Невже ми повинні власний слідчий підрозділ організувати? Якось навіть почули: «Ви приведіть зловмисника до нас, тоді й розберемося». І це від представника державної служби, яка повинна цим займатися, на утримання якої сплачуємо податки! Було й таке: звернулися до силової структури, повідомивши адресу, звідки виходили вироби з підробленою торговою маркою. А через кілька днів ця фірма почала випускати шкарпетки зі своїми етикетками. Схоже, є люди, зацікавлені, щоб такі товари мали «дах»?

Історія з географією

А справжню «Легку ходу» відрізнити не так і складно. Оптова ціна цих шкарпеток — щонайменше 2,52 гривні. Вроздріб, зрозуміло, їх вартість ще вища. «Базарні» ж варіанти обходяться значно дешевше. Але на якості заощадити неможливо. Якось переконався на цьому сам — купив пару «Україна. Житомир» за гривню. Вже з першого дня стало зрозуміло, що з якісним товаром вони й поруч не лежали: верх залишився чорним, частина, яка знаходилася у взутті, посіріла, а наступного дня п'ятки шкарпеток перетворилися на дві великі дірки.

Схоже, Україна стала країною масового накопичення іноземних товарів народного споживання.

— Дешевий товар може навіть становити загрозу для здоров'я, — застерігає Борис Кузьмінський. — Були часи, коли ми, ще не розібравшись із постачальниками, теж потрапляли в халепу. Бо є хімікати та барвники, здатні викликати виразки, екземи. Тоді скаржилися наші в'язальниці: в них свербіли руки. Багато залежить і від волокна. Додавання, приміром, льону, а не синтетики, для шкіри значно корисніше. Звісно, це позначається й на ціні виробів.

Середня зарплата на підприємстві — близько 400 гривень. У розрахунку на одного працівника тут сплачують 450 гривень податків. А що вносять до бюджету ті, хто продає пару шкарпеток за 80 копійок?

Улітку на «Україні» сталася надзвичайна подія. Енергетики на кілька днів вимкнули струм — за несплату. Якщо ж копнути глибше, то не вони рубильника повернули. Погляньте на знімок. Ціна шкарпеток — чотири гривні за п'ять пар. На етикетках назви чужоземні, але в якій країні вироблено, невідомо.

Фото автора.

Схоже, Україна стала країною масового накопичення іноземних товарів народного споживання. Втім, може, ті 80-копійкові шкарпетки виготовили десь у нас. Лише в Житомирі понад тридцять підприємств, на яких в'яжуть панчішні вироби.

Така-от «конкуренція»

В АТЗТ «Україна» не проти конкуренції приватних фірм. Але одразу ж додають: перспективи для їх розвитку малі. Чому? Борис Кузьмінський пояснює:

— Аби сплачувати єдиний податок, дрібні підприємства змушені приховувати свої прибутки. Тому навіть адресу виробника на етикетках не пишуть і під чужі марки «шифруються». А як придбати нове обладнання? Податкова одразу спитає, де взяв гроші. Кредит теж не візьмеш, бо що дати під заставу? А тим часом одна в'язальна машина коштує щонайменше 20 тисяч доларів.

В акціонерному товаристві на високі податки не скаржаться.

— Ми розуміємо: за нинішніх умов вони й не можуть бути менші, — каже заступник голови правління Олена Богатова. — Але як можна говорити про рівноправну конкуренцію, коли суб'єкти середнього (тобто ми) і малого бізнесу працюють у різних системах оподаткування? Несправедливо, коли один фіксує все до копійки, а інший заплатив якихось 170 гривень, а скільки заробляє, невідомо.

Голова профкому фабрики Галина Кучик звернула увагу й на соціальний аспект проблеми. Деякі працівниці через те, що підприємство не завантажене повністю, підробляють у «кооперативах». А там система жорстка: прийшов на роботу, а тебе на 10-12 годин зачиняють на засув. Так господарі дбають про конфіденційність бізнесової інформації. Тож нині, щоб стати «рабсилою», не обов'язково виїжджати за кордон. А де санстанція, де інспектори праці та її охорони, де пожежники, які допікають тим, хто працює прозоро?

Ліквідувати «тінь», переконана Олена Богатова, можна лише одним шляхом — якщо всі будуть у рівних умовах: сплачуватимуть однакові податки, торгуватимуть тільки з касовими апаратами. Звісно, в такому контексті одразу пригадуються численні акції протесту, які влаштовуються за найменшої спроби навести лад на ринках країни. Але це просто доводить припущення, що там крутяться шалені гроші, а дехто зацікавлений, аби вони не потрапляли до бюджету.

Панчішники та інші працівники легкої промисловості просять захистити їх від... малого підприємництва.

Базарна економіка

Борис Кузьмінський фактами підтверджує: наша «тінь» така чорна, що інвесторів просто відлякує.

— Сім років співпрацювали з німецькою фірмою, —розповідає він. — Було розроблено довгострокову програму. Частина нашого обладнання в кооперації працювала на Німеччину, зростали обсяги. Фірма, побачивши наші можливості, запропонувала створити спільну торгову марку «Фальке-Україна». Але коли ці товари почали постачати на внутрішній ринок, німецькі партнери переконалися: в нашій країні працювати відкрито, сплачуючи всі податки, неможливо, бо важко конкурувати з «тіньовим» бізнесом. Тоді співпраця й завершилася.

До речі, про те, що зарубіжні партнери можуть піти, відверто говорилося віддавна ще й з інших причин. Бо обладнання сучасне, добротне, а чомусь із зарубіжної сировини, яку сюди завозили, виходило менше продукції, аніж планувалося. Ніде правди діти: з підприємства цуплять усе, зокрема й сировину. А потім підпільно з неї виготовляють товар. Звідси й беруться «смішні» ціни.

До слова. Від крадіжок у регіоні потерпає не тільки «Україна». На Баранівський фарфоровий завод прийшов новий, уже третій, власник. Та, як і його попередники, також зіткнувся з значними втратами енергоресурсів, сировини. Частина заготовок до заключного циклу просто не доходила. З'ясувалося, «умільці» випалюють їх у саморобних печах. Підтвердила це й податкова міліція: виявлено одну з таких підпільних фарфорових мануфактур, продукція якої збувалася, звичайно ж, на базарах, причому аж у сусідній області.

Така «базарна» економіка не тільки зарубіжного, а й нашого порядного інвестора може до інфаркту довести.

Щоб не тонули кораблі

А як справи на інших шести підприємствах легкої промисловості, керівники яких теж підписалися під зверненням? Виявляється, в них немає тих проблем, що в АТЗТ «Україна», бо на український ринок вони майже не виходять. Працюють за давальницькою схемою. Тож за таких умов важко бути впевненим у завтрашньому дні. Незабаром у ролі прохача, який пропонує зарубіжним фірмам дешеву робочу силу, може опинитися й панчішна фабрика.

У розвинених країнах «тіньовий» бізнес переважно складають наркотики, зброя та проституція. А в нас —виробництво.

Про критичність ситуації у легкій промисловості свідчать і статистичні дані. Питома вага продукції цієї галузі в загальному обсязі промислового виробництва скотилася до мізерних 1,4 відсотка. Половина тих підприємств, котрі ще працюють, збиткові. Хіба це не загроза національній безпеці країни?

А внутрішній ринок заповнений чужоземним ширвжитком. Задумайтесь: якщо кожен з нас, громадян України, купив би за рік вітчизняних товарів легкої промисловості на 200 гривень, це дало б майже 10 мільярдів підприємствам і бюджету.

Так, керівник Житомирського регіонального фонду підтримки підприємництва Олександр Мельник зазначає, що наша держава в економіці пішла своїм шляхом:

— У розвинених країнах «тіньовий» бізнес переважно складають наркотики, зброя та проституція. А в нас —виробництво. Ми існуємо завдяки «тіньовому» бізнесу. Завдяки йому в людей з'являються гроші на машини, квартири тощо.

Наразі фонд змушений обмежувати свою діяльність організаційно-методичним та інформаційно-консультативним напрямами роботи. Про мікрокредитування на конкурсній основі тут тільки мріють. Причому, як наголошує Олександр Ананійович, коли кошти на це нарешті з'являться, кредити надаватимуться переважно під створення робочих місць.

Бо що маємо сьогодні? Серед приватних підприємців Житомира 93 відсотки займаються оптовою і роздрібною торгівлею. А виробництвом — лише 2 відсотки. Серед юридичних осіб на це відважилися 10 відсотків. Отже, малий бізнес — це, в основному, торгівля. До того ж насамперед — імпортом, та ще й, хоч як це парадоксально, собі на збиток.

Приміром, якщо 2000 року рівень рентабельності малих підприємств Житомира становив мінус два відсотки, то наступного — вже два з половиною, теж з мінусом. Цьому ніхто не вірить. А податківці стали особливо прискіпливо придивлятися до всіх, хто звітує про збитки. З іронічною посмішкою зустрічають люди і повідомлення статистики, нібито середня зарплата на малих підприємствах області — 179 гривень. Оце такий навар від торгівлі?!

Олексій КАВУН.

Житомир.

На знімку: «Купуйте шкарпетки: п'ять пар — чотири гривні».

Із живою водою добра

ЕЛІТА НАЦІЇ

У селищі Верхня Хортиця помирає 700-літній запорозький дуб. Лише сухими гілками він нагадує про велич своєї колишньої крони, під якою, як стверджує легенда, запорозькі козаки писали листа турецькому султану.

Сухий дуб, сухі його скелетні гілки... І все-таки одна з них, невелика, жива: знов і знов зеленіє, щедро обдаровуючи восени жолудями. З них уже піднялися дубочки по всій Україні.

Стільки разів Україна була схожа на отой помираючий дуб! Здавалося б, уже немає її... Та спрацьовували козацькі гени, і з'являлися люди, котрі не дали статися катастрофі. Шевченко, Франко, Леся Українка, Василь Стус... Сформовані генетично — попередніми поколіннями — провидці, апостоли, провідники, борці. Ні, я не заперечую ролі виховання й освіти. Але ж... Хіба можна без пам'яті роду виконати своє призначення на землі?

Національна еліта — люди свідомі свого етнічного кореня, охоронці того, що називаємо кодом роду. Як нам сьогодні бракує вас із отією живою водою добра, яке ви повсякчас творите для свого народу, з отими законами буття, що очищують душу; інтелігентів та інтелектуалів у справжньому розумінні цього слова незалежно від свого соціального, економічного чи суспільного щабля.

Фото Укрінформу.

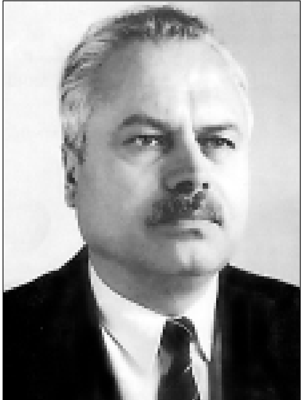
Археолог духовних скарбів

Знову і знову повертаюся до розмови із **доктором філології, професором, завідувачем кафедри загального і слов'янського мовознавства Запорізького державного університету Віктором ЧАБАНЕНКОМ**. Віктор Антонович — автор численних наукових праць (монографій, підручників, словників, низки статей в українських та білоруських енциклопедичних виданнях тощо). Як мовознавець розробляє проблеми лінгвостилістики, соціолінгвістики, топоніміки, української діалектології й діалектної лексикографії, етимології та історії української мови. А ще на Запоріжжі Віктора Антоновича називають археологом духовних скарбів нашого народу. Скільки Чабаненко відшукав їх за роки невтомної подвижницької праці! І не просто відшукав, а й не дав загубитися у повсякденній суєті — обірватися ще одній ниті пам'яті, без якої нема нації.

Знаний Віктор Антонович і як поет. Він — член Національної спілки письменників України, автор чотирьох поетичних збірок. Плідно працює над перекладами творів білоруських та німецьких поетів, а також у галузі літературознавства.

Отож, коли я мав репрезентувати запорізьку еліту, то насамперед подумав про Чабаненка. Ні, його рід ніколи не мав титулів. Хіба що один — хлібороби. І не минали цей рід ні війни, ні репресії, ні голодомори. Зазнали Чабаненки спокою і сталінської колективізації, і гітлерівської окупації, і післявоєнної розрухи.

Вистояли. Не втратили віру в добро і справедливість, зберегли рідне слово. І подарував хліборобський рід Україні вченого і письменника. У передмові до однієї зі своїх книг він потім напише: «Цю книжку я присвятив своїм пращурам. Але то є не просто присвята, а поклик у глибину мого чесного хліборобського роду. Хай їм, моїм дорогим сивочолим страдникам і тихосумним страдницям, добре ведеться на далеких райських островах і хай вони взнають, що я виконав їх духовний заповіт: не забув, не одцурався материнського слова, не осквернив його «ради лакомства нещасного»...

«Бережіть собори наших душ!»

Чи кожний із тих, хто був посланий відстоювати і творити Добро, залишився вірним своєму призначенню? Я звертаюся до вас, бажаючих нині зарахувати себе до еліти нації. Звертаюся не з докором (хто, власне, надав мені таке право?), а осмислюючи многотрудний шлях свідомо обравших його.

«І ніч ховалась
по ярах,
І голубіло поле сонне,
І птиці білі
з-за Дніпра
Летіли на зорю
червону.
І ми виходили
на шлях.
Скресали небеса
над нами.
І грім гримів.
І на губах
Вітри гірчили
полинами...».

60-ті. Хрущовська відлига. І знову зазеленіла надією ота невмируща гілка на зчорнілому в роки листопадів древньому древі Дніпра.

— Ми виходили на той шлях із вірою... — пригадував Віктор Антонович. — І раптом ця чорна сила... По всій Україні розпочалися переслідування, а потім — арешти. Протести Чабаненка проти закриття українських шкіл у Запоріжжі теж тоді не залишилися поза увагою КДБ, де вже достатньо було зібрано «компрометуючих матеріалів» на молодого кандидата філолологічних наук. «Звіти» надходили і після його лекцій, і після приватних розмов. Очікували лише нагоди... Нею став виступ Віктора Чабаненка на захист роману Олеся Гончара «Собор», огульну критику якого організовувала тодішня партноменклатура.

— Вони затіяли провести в нашому пединституті (нині ЗДУ. — **Авт.**) диспут саме за цим твором Олеся Терентійовича. Звісно, знали, що я обов'язково виступлю. Бо інакше не можна...

І він виступив.

У 1968 році кандидата філологічних наук Віктора Чабаненка звільнили з роботи. Переслідування розпочалося. Маховик репресій лише набирав обертів. І цього разу переслідувачі прорахувалися. Долею Чабаненка опікувалися відомі в Україні громадські діячі, вчені, письменники. І серед них — Олесь Гончар.

Через рік В. Чабаненка поновили на роботі. Не знаю, як могли дивитися йому у вічі ті, хто донедавна за вказівкою «зверху» влаштовував судилище над ним.

— Не згадуватимемо про нікчемне, — запропонував Віктор Антонович. — Тоді я познайомився з прекрасними людьми...

— І з Олесем Терентійовичем?

— Це трапилося згодом, в Івано-Франківську. Мене запросили на наукову конференцію, присвячену 100-річчю від дня народження Стефаника. У кабінеті ректора місцевого пединституту Олесь Терентійович підписував книги усім бажаючим. Щойно вийшов його роман «Циклон». Серед тих, хто оточував письменника, були різні люди... Тому я вирішив зачекати, поки вони розійдуться. Стою із «Циклоном», очікую. Ось уже Олесь Терентійович підписує останню книгу. Тут і я — на поріг.

«Товаришу, товаришу!» — зупиняє мене ректор. «Ідіть уже на конференцію. Олесь Терентійович зайнятий».

А Олесь Терентійович (ніколи не забуду його надзвичайно привабливу й добру посмішку): «Та ні, ні, нехай молодий чоловік заходить». Переступаю поріг. «Ідіть, ідіть сюди», — підбадьорює розгубленого мене. «Ви хотіли, щоб я підписав? А кому писати?», — запитує. «Чабаненку...» — кажу. Олесь Терентійович якось аж стрепенувся: «Ви... із Запоріжжя?!.» «Із Запоріжжя...» — відповідаю.

Він підвівся. А на очах... Обійняв мене: «Я зараз підпишу, зараз...». І пише: «Віктору Чабаненку — від душі». Ректор стоїть на порозі й не може зрозуміти, що відбувається. А Олесь Терентійович, проводжаючи мене, запитує: «Ну що, ті цербери від вас одчепилися?». Цербери... Запам'яталося. «Відчепилися, — кажу, —спасибі...».

Потім уже зав'язалося листування, познайомився із дружиною Олеся Терентійовича — Валентиною Данилівною. Тепер їй надсилаю примірник кожної своєї нової книги.

...Перша поетична книжка Віктора Чабаненка починається словами Олеся Гончара «БЕРЕЖІТЬ СОБОРИ НАШИХ ДУШ!». У Віктора Антоновича є на те право.

Олександр АБЛІЦОВ.
Запорізька область.

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

Стрибнув з вікна міськвідділу

Не витримавши міліцейських тортур, 26-річний підозрюваний у зберіганні наркотиків викинувся з четвертого поверху «палацу правопорядку».

Центр громадських зв'язків обласного управління МВС надав місцевим ЗМІ інформацію про виявлення міліцією Кіровограда найбільшої за останні десять років партії макової соломки. Таку шалену кількість отрути — 170 кілограмів — співробітники відділення з боротьби з незаконним обігом наркотиків Кіровоградського міськвідділу внутрішніх справ знайшли у двох гаражах на території гаражного кооперативу «Металург-2», що у приміському селищі Новому. Затримано, як повідомляє ЦГЗ УМВСУ в області, й двох місцевих громадян, яких запідозрено у зберіганні цього добра.

Можна лише порадіти небувалому успіхові кіровоградської міліції та побажати їй швидше встановити канали, вивести на чисту воду учасників злочинної організації, які хотіли заробити гроші (і очевидно, вже встигли чимало заробити) на людському горі.

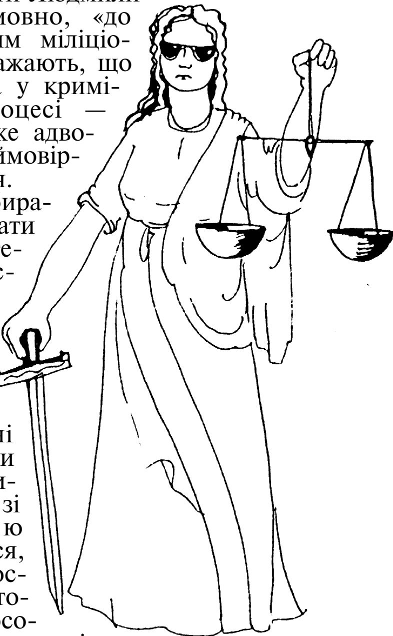
Але схоже на те, що оперативно-слідча діяльність у цьому напрямі найближчим часом проводитиметься не так жваво, як хотілося б. Бо один з підозрюваних у зберіганні наркоотрути переведений з реанімаційного відділення лікарні у травматологічне —тяжкі травми потребують наркозу, і спілкуватися з ним слідчому буде нелегко. У п'ятницю, 21 лютого, близько тринадцятої години він викинувся з вікна четвертого поверху будинку, в якому розташований Кіровоградський міськвідділ внутрішніх справ. Унаслідок падіння переламав хребет і ногу.

Як повідомив підозрюваний своєму захисникові —адвокату Людмилі Сосні, викинутися з вікна його змусив страх не перед покаранням (до суду ще далеко, та й винним він себе не визнає), а перед тортурами, які, на його думку, ще чекали на нього з боку слідчих.

Під тортурами, стверджує Л. Сосна, було й написано її довірителем так зване зізнання. Крім застосування звичного в таких випадках протигаза із закритим клапаном (про нього кажуть багато осіб, які скаржаться на незаконні методи дізнання), підозрюваного катували ще й електрострумом шляхом підключення до вух проводів від магнето (генератора). Характерні сліди на вухах, що залишили зажими-«крокодильчики», вже зафіксовано медекспертом. Л. Сосна розцінює те, що чинили з її клієнтом у міліції, як доведення до самогубства. Про це адвокат із своїм підзахисним вже поінформували органи прокуратури різних рівнів. У скаргах Л. Сосна веде мову й про інші порушення закону, з якими вона зіткнулася, взявши захищати цього клієнта. Так, його заяву про з'явлення з зізнанням у нього відібрав оперативний працівник, хоча на той час підозрюваний вже значився за слідчим. Невідомо звідки у провадженні взявся адвокат (до Л. Сосни), з яким ні затриманий, ні його родичі не укладали договору. Його тактика, стверджує Л. Сосна, суперечила інтересам затриманого. До речі, він викинувся з вікна, перебуваючи наодинці з тим само захисником.

Ці аргументи Людмили Сосни, безумовно, «до лампочки» тим міліціонерам, які вважають, що роль адвоката у кримінальному процесі — шкідлива, адже адвокат захищає ймовірного злочинця.

— Я не збираюсь ані вступати з будь-ким в теоретичні дискусії стосовно ролі адвоката, що визначено Конституцією і законами України, ані спростовувати очевидну істину про те, що зі злочинністю треба боротися, — каже Л. Сосна. — Але методи, які застосовують працівники міліції у боротьбі зі злочинністю, просто наводять на мене жах. Це вже не перший випадок, коли затриманий викинувся з вікна міліцейського будинку. Чому громадяни вдаються до такого кроку? Ось на це запитання я сподіваюся почути відповідь від працівників прокуратури, які здійснюють нагляд за дізнанням і слідством у міліції.

Мал. Бориса РЕВЧУНА.

Не погодитися з Л. Сосною важко. До речі, кілька років тому місцеві ЗМІ повідомляли про аналогічний випадок. Тоді політ одного кіровоградця з вікна тієї ж міліцейської установи, розташованої на вулиці Жовтневої Революції, так і не отримав належної правової оцінки. Добре, що чоловікові хоч не інкримінували втечу...

Віктор КРУПСЬКИЙ, журналіст.
Кіровоград.

Де лежать гроші,

або Небайдужі думки про «зелений туризм»

…Усі шукають гроші: уряд, суспільство, парламент, Президент. І довго шукатимемо, та чи й знайдемо, як не візьмемося за розум, як узялись багато інших країн, де природні ресурси бідніші, ніж наші.

Ось «Український регіональний вісник» від 25.12.2002 р., пише ректор Чернігівського інституту економіки і туризму Б. Суховірський: «...проблема в тім, що ми, як суспільство, ще незрілі, щоб побачити, де лежать гроші. А зелений туризм є найперспективнішим, не потребує особливих затрат». Але чому він у нас у зародковому стані? Чи не тому, що пропагуємо виїзний туризм, а на власні ландшафти та унікальні історичні пам'ятки не звертаємо уваги? У тому ж віснику в статті з Дніпропетровська теж сумний висновок: «Туризм виконує роль насоса, що висмоктує з регіону мільйони гривень та фінансує закордонні держави». І думка колишнього заступника голови облдержадміністрації із зовнішньоекономічних відносин, нині народного депутата С. Бичкова: «Як проаналізувати, скільки грошей вивезено за межі області та України з допомогою турбізнесу, то жах бере».

Чому ж не їдуть в Україну, не один регіон якої іноземці, за чарівність краєвидів, називають українською Швейцарією?

Журнал «Туризм сільський зелений» писав ще 2000 року: в Ірландії прибуток у валюті від туристичної діяльності перевищує чотири мільярди доларів, а країну щороку відвідують понад шість мільйонів туристів! Оті великі мільярди маленька країна має переважно від «зелених туристів», які живуть у сільських будинках, що звуться там «віллами», по-нашому просто «хатами».

Вілла — хороша назва, хата — не гірша, варто було б ширше використовувати саме словосполучення «українська хата» в наших туристичних проспектах для іноземців.

А щодо хат, то вони сьогодні у більшості, можливо, не гірші, а то й кращі за ірландські вілли. Я щоразу згадую Чехова, який писав про свій літній відпочинок у селі на Сумщині: «Хати гарні, люди лагідні, охайні, лайки майже ніде не чути, як на тому боці, а коли часом трапляється, то переважно «художня».

Це писалось сто літ тому. Що тепер? Лайки знову не чути: молодь роз'їхалася по містах, а бабусі-дідусі лишились і раді, як є з ким словом перемовитися. Та й зайва копійка не зашкодить — адже турист не Божим духом харчується, а свіжою городиною, фруктами, молоком, яйцями. І бабці на базар не їхати, і туристові — куди дешевше, ніж політ в Індонезію, на острів Балі.

Про той острів наш журнал «Міжнародний туризм» пише: «На Балі від побачених краєвидів одразу хочеться розмовляти віршами!»

Он які чужі села гарні! Але в тому самому журналі, лиш номер інший, посол Індонезії, котрий до приїзду в Україну працював у Великій Британії та Швейцарії, каже, що заворожений тими дивами, якими нас наділила природа!

Але подбаймо ж і ми хоча б трохи про свої дива, зокрема про українське село як об'єкт туризму. **Як резонно зауважив член Національної ради Кабінету Міністрів України з питань туризму Віталій Безносюк («ГУ», 12.12.02.), турбота про «зелений туризм» має не лише соціальне, а й політичне забарвлення.**

Кілька літ уже маємо Закон України «Про туризм», де записано: «Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку національної культури та економіки і створює сприятливі умови для розвитку туристичної діяльності». Є також і постанова Кабміну від 22.11.1999 р. «Про утворення структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій з питань туризму». Але (як пише згадуваний вище вісник) ті «підрозділи» є лиш на папері, приміром, «на Волині цим займається один штатний працівник»! Міністерство туризму Туреччини налічує 1,5 тис. працівників, наш департамент — 42 одиниці. ВР минулого скликання мала фракцію «зелених». Та ні від них, ні від інших «кольорових» не чути було слова на захист «зеленого туризму». У Парламентській бібліотеці журнал «Туризм сільський зелений» за 2002 рік знайти не вдалося. З 24 депутатів ВР, з якими я спілкувався, лише шестеро висловились концептуально: для чого, куди і як рухати «зелений туризм». Один, щоправда, згадав добрим словом «Голос України» та мою статтю, надруковану ще 5 жовтня 1994 року — «До Немирова по іони». Нагадаю, йшлося про те, що у повітрі великих міст критично спотворена пропорція іонів (5:5, а то й гірша). А на один позитивний іон має бути десять негативних. Саме таке повітря в Немирові. До речі, саме там, над Бугом, є мальовниче село Райгород. То справді земний рай: глибокий каньйон, височенні скелі, луки, ліс. У нашій топоніміці чимало «райських» назв: Райгородок, Райки, Райське Поле. Згадав це, бо наші журналісти хвалять острів Балі під гаслом «Мистецтво жити в раю»...

Фото Василя БУРМИ.

Чому б і нам, і гостям також не «розмовляти віршами»? І щоб гроші текли в казну, а село не вимирало та не втікало в пошуках роботи? До речі, саме з такою проблемою зіткнулася Франція у 50-х роках і успішно її розв'язала. Допоміг «зелений туризм»: дав сільській молоді роботу, а державі 2 млрд. франків щороку!

То що слід негайно робити?

Перше: повернутися до думки, що здоров'я нації найліпше підтримає рідна аура, в якій людина живе, а не аура далеких країв. Усім ЗМІ та політикам стати на захист і пропаганду «Українського Раю».

Друге: до IX Міжнародної виставки «Україна: подорожі та туризм» (Київ, 2—5 квітня) видати загальноукраїнський каталог про об'єкти «зеленого туризму» (пішого, кінного, водного) у всіх куточках України, а не лише в Карпатах і Криму.

Третє: виконувати Закон «Про туризм». Усім держструктурам сприяти фінансуванню реклами «зелентуру», а Кабміну, можливо, здійснити перерозподіл штатних одиниць з інших відомств до Держдепартаменту туризму. Хоча б два роки не душити податками господарів «зелентурівських хат».

Можливо, це збалансує в'їзний туризм з виїзним і ми перестанемо бути тільки донорами чужих країн.

Іван ВАЛЬКО,
професор доктор філософських наук, головний науковий співробітник Національної академії СБУ, журналіст, письменник.

Водіння за носа:

На третій день відпочинку у кримському пансіонаті Марині та Юрію вручили кольорову листівку — «Запрошення на презентацію товарів для дому». Папірці роздавала миловидна дівчина, яка стояла перед входом до їдальні. Презентацію було заплановано на вечір того самого дня в одному із кафе на узбережжі. «Напої та закуски — безкоштовно! Розіграш лотереї серед присутніх!» — закликала реклама.

— Сходимо, га? — запропонувала Марина. — Все одно погода зіпсувалася.

Щойно подружжя переступило поріг кафе, до нього кинувся чоловік середніх років у білій сорочці з краваткою: «Ми дуже раді, що ви до нас завітали! Будь ласка, за цей столик. Що бажаєте? Вино, шампанське, коньяк?» Марина з Юрієм озирнулися: у невеликому залі зібралося з десяток пар, які зніяковіло поглядали одна на одну. Обіцяна презентація не починалася. Організатори — двоє чоловіків та жінка — турботливо снували між столиками, не залишаючи пари надовго наодинці. На імпровізованій сцені стояли довгі столи, де було розкладено якісь ковдри та подушки. Нарешті на сцену вистрибнув ведучий — його обличчя світилося ентузіазмом, як у комсомольського ватажка. Шоу почалося.

На ловця і «лох» біжить

Спочатку ведучий поцікавився в кожного із присутніх, на чому він спить і як часто змінює матраци, подушки та ковдри. Потім прочитав невеличку лекцію про те, скільки трапляється випадків алергії на домашній пил, та сунув кожному під ніс збільшену фотографію пилового кліща. Зображення вражало. Після таких страхіть «комсомолець» запевнив слухачів: мовляв, єдине, що може врятувати від такої напасті, — це продукція фірми N, де не живуть кліщі і не накопичується пил та бруд. А все тому, що ковдри, наматрацники та подушки виготовлені із чистісінької вовни, зістриженої з аргентинських лам.

На цьому місці ведучий перетворився на факіра і професійно почав розгортати перед отетерілими слухачами ковдри та підкидати подушки. На дотик вони виявилися м'якенькі і теплі. Марина подумала, що і справді не завадило би купити нові подушки, але не тепер, у тридцятиградусну спеку... Наприкінці майже 40-хвилинного монологу хтось із присутніх зумів вклинитися та спитав про ціни. Прямої відповіді від «комсомольця» дочекалися не одразу. А коли ціна пролунала, подружжя ледь не впало зі стільця. Одна ковдра рекламованої фірми коштувала так, як омріяний спальний гарнітур. За ті гроші, які просили за подушку, можна було, здається, придбати отару овець.

Цієї хвилини Юрій уже було приготувався піти геть, але Марина втримала: обіцяна лотерея мала відбутися наприкінці дійства. Лотерейними квитками слугували корінці від анкет, які заповнювала кожна сім'я. В анкеті, окрім невинних запитань, просили зазначити домашню адресу, домашній та службові телефони, а також рівень річного доходу родини. Заповнюючи ці пункти, жінка замислилася і вирішила поберегтися, написавши вигаданий телефон та стару адресу, за якою вони мешкали десять років тому. Як з'ясувалося пізніше, така передбачливість не була зайвою.

Після емоційного виступу «комсомольця» розпочалася індивідуальна робота. До кожного столика підсів представник організаторів, розмахуючи каталогами та припрошуючи укладати договори на купівлю продукції в кредит. «Тільки сьогодні і тільки тут ви отримуєте знижку у 40 відсотків! Внески можете робити протягом півроку!» Щебетання менеджера не давало зосередитися і тим паче обговорити покупку із чоловіком, але краєм ока жінка бачила, що пара праворуч вже заповнювала договір, а пара ліворуч вагалася, але недовго. «Обробка» тривала близько години, однак Юрій був налаштований скептично, а Марина — обережно. До їхнього столика викликали «важку артилерію» — того самого «комсомольця». Не бажаючи ображати людей, які пригощали їх та розважали цілий вечір, жінка пообіцяла, що вони із чоловіком обов'язково придбають ці чудові ковдри, але їм треба час подумати.

«Комсомолець» аж підскочив. Він почав на всю залу кричати про те, що ось одні родини думають про здоров'я своє та своїх близьких, а інші — ні. Що ці «інші» обіцяють подумати і відкладають на завтра те, що варто зробити сьогодні. Водночас він рукою показував на Юрія та Марину, а всі присутні повертали голови в їхній бік. Ведучий погрожував хворобами, сімейними проблемами і ледь не кінцем світу. Присоромлені наші знайомі підвелися з місця і вийшли, а в спину їм лунали несхвальні епітети...

Бачили очі...

Про прикру пригоду згадалося кілька місяців потому. Маринині знайомі, повернувшись із відпустки, яку також проводили в Криму, але в іншій його частині, розповіли про аналогічну «презентацію». Але для них усе закінчилося не кількома хвилинами публічної ганьби, а набагато гірше. Приятелька спокусилася розрекламованим товаром і таки виклала 25 доларів за манюсінький валик у формі підкови — для розвантаження м'язів шиї під час подорожі в автобусі, як запевняв продавець. Але наступного ранку, зізналася подруга, її охопила не радість із приводу вдалої покупки, а жаль за марно втраченими грошима. «Ну не коштує ця подушечка стільки, і куди лишень мої очі дивилися?» — спантеличено перепитувала жінка.

Мало того, під час «презентації» знайомі мали необачність залишити свою реальну домашню адресу, телефон, а також підписати договір про те, що вони збираються до кінця року купити продукцію фірми N на суму в тисячу доларів. У рідному місті родина потрапила під жорсткий пресинг: представники фірми телефонували по кілька разів на день, нагадуючи про зобов'язання і вимагаючи виконати обіцянку. Безцеремонність продавців не мала меж, і на деякий час родина навіть припинила знімати слухавку домашнього телефону — дякувати, в усіх членів сім'ї є «мобілки». А потім обзавелася новим апаратом із автоматичним визначальником номера і «фільтрацією» дзвінків.

Від «канадських хлопчиків» до кандидатів у депутати

Циганка, яка пропонує «зняття пристріту» із золотих прикрас. «Канадські хлопчики» із сумками через плече. Продавці «елітних» товарів і путівок шляхом «презентацій». Усі вони для досягнення мети використовують психотехнології, найвідомішою із яких є нейролінгвістичне програмування (НЛП). Людина, яка володіє методикою НЛП, немовби «налаштову-

Безцеремонність продавців не мала меж, і на деякий час родина навіть припинила знімати слухавку домашнього телефону

Нам би такого Палія

НАШОГО ЦВІТУ

Сьогодні його вважали б підприємцем і менеджером європейського рівня, а тоді, на початку минулого століття, нашого земляка називали лідером українського кооперативного руху. Що ж зробив Андрій Палій, аби заслужити таке почесне звання?

Народився Андрій Палій майже 110 років тому на Івано-Франківщині. Батьки, які встигли скуштувати важкого емігрантського хліба в Америці і повернулися на Батьківщину, намагалися будь-що дати синові-одинаку пристойну освіту. Раділи, коли Андрій успішно закінчив гімназію. Оскільки це сталося напередодні першої світової війни, хлопець мусив на заклик цісаря йти боронити рідний край. Спершу служив в австрійському війську, а потім — в Українській галицькій армії (УГА). По війні потрапив до Праги, яка у двадцяті роки стала прихистком для багатьох українців. Кмітливий і працьовитий, Андрій на чужині часу не дармував: у Празькій політехніці здобув диплом інженера. Тут, у місті над Влтавою, він познайомився зі своєю майбутньою дружиною — студенткою Карлового університету Анною Паляницею, яка була родом із сусідньої Тернопільщини.

Згодом А. Палій зі своїм тезкою Мудриком організовує українську молочарську кооперацію. Обидва Андрії чудово ладили і спільно рухали справу вперед. Сенсом їхнього життя став «Маслосоюз» — спілка західноукраїнських молочарів. Однак не довго тривав поступ молодих кооператорів. Їхній рух призупинила економічна криза 30-х, яка не оминула й спілку західноукраїнських молочарів. Не вельми раді були «Маслосоюзу» та його подвижникам і польські чиновники, тому на кредити годі було розраховувати. Та все-таки молоді інженери вірили в успіх своєї справи.

Крок за кроком «Маслосоюз» ставав на ноги. Перші кілограми масла Андрій Палій доставляв до крамниць у валізах. А вже 1925 року експортувував його до Австрії і Чехословаччини, згодом — до Данії, Німеччини, Англії, Франції, Палестини і навіть до далекої Маньчжурії. Але найбільшим досягненням «Маслосоюзу» можна вважати опанування ним деяких польських ринків: свої гуртовні, крамниці спілка відкрила у Катовіце і Бєльську. На західноукраїнських землях їх теж було чимало, хоча й доводилося конкурувати з п'ятьма аналогічними польськими структурами, що інколи було важче, ніж за кордоном, бо тут ще домішувалася політика. Та попри все долали й ці перешкоди. Залучали покупця на свій бік насамперед якістю продукції. Навіть директор польського кооперативу, який обслуговував нафтовиків Борислава, купував українське масло, бо за своїм смаком і приємним запахом воно було кращим за продукцію польських молочарень. Тож закономірно, що на господарсько-споживчій виставці 1927 року продукцію «Маслосоюзу» удостоїли золотої медалі. За п'ятнадцять років (1924—1939 рр.) уся Західна Україна була вкрита мережею наших молочарень — їх налічувалося 183. У рідним краю, а згодом і за кордоном «Маслосоюз» мав більше ста крамниць, які, на думку сучасників, не соромно було б мати навіть головним містам Західної Європи, бо в них вражали чистота і надто привітні продавці.

«Маслосоюз» тоді вже мав 19 автомобілів з написами українською мовою і зображенням торгової марки — листка конюшини, свої холодильні, лабораторії, школу, видавав журнал «Кооперативне молочарство», в якому, до речі, Андрій Палій опублікував до 40 статей з проблем кооперації. Селянські господарства — а це понад 200 тисяч дворів — обслуговували агрономи й ветеринарні лікарі. До того ж усю худобу страхували, а для її захисту від хвороб створили «допомогові фонди».

Дбали, щоб господарі обзаводилися породистою худобою. Кожен постачальник молока був членом кооперативу, що, крім доброї плати, гарантувало різні пільги. Про те, щоб затримувати плату за молоко, й мови не могло бути. Тож коли нині чую від тернопільських селян нарікання, що молокозаводи місяцями, а то й роками не платять за здану продукцію, так і хочеться вигукнути: «Де ж ви, сучасні Палії?»

Досить співзвучні сьогоденню думки Андрія Палія щодо розширення і зміцнення руху: «Великі молочарні — ось де є клич часу. Не багато дрібних, а великі працездатні молочарні мусимо творити». Йдучи цією дорогою, спілка створила власний фонд для технічного переоснащення молочарень, а прибутки спрямовувала не лише на розбудову кооперації, а й на підтримку наукових, громадських, національно-культурних і виховних потреб.

Донька Андрія Палія відома канадська письменниця і художниця Ліда Палій, лауреат премії П. Тичини, каже, що батько був великим патріотом, але завуважував: економіку не можна будувати тільки на патріотизмі.

Нині нам бракує таких господарників, як Андрій Палій. Його сучасники згадують, що мав він товариську вдачу, був працьовитим, добрим плановиком, дисциплінованим. А ще належав до надзвичайно чесних людей і ніколи не використовував свого становища для власної користі. Для нього понад усе була жертовна праця задля свого народу.

Про ці та інші факти з життя Андрія Палія ми дізналися з книжки «Андрій Палій — будівничий та керманич «Маслосоюзу» тернопільського науковця, доцента Академії народного господарства Романа Матейка. До видання, яке побачило світ у видавництві академії, увійшли статті самого Палія, спогади його дочки та соратників, листи, фото.

Хоча в книжці йдеться здебільшого про економічні категорії, проте читається вона, як захоплюючий роман. Можливо, тому, що чимало написаного в ній співзвучно сьогоднішнім проблемам. Адже, як не прикро, доводиться констатувати, що ми втратили кооперацію. Перший раз — після останньої війни, а другий — уже в наш час. Нинішньому селу, знедоленому, змученому безкінечними реформами, кооперативний рух потрібен як ковток свіжого повітря. І тут міг би стати у пригоді досвід наших попередників.

...В Національній парламентській бібліотеці відбулася презентація книги про керманича «Маслосоюзу», де видання отримало високу оцінку викладачів-економістів столичних вузів та кооператорів-практиків. Опісля всього автор подарував 300 примірників парламентській бібліотеці та Міністерству освіти і науки. Бібліотекарі дякували за щедрий дарунок і авторові, і пані Ліді Палій, коштом якої видано збірник та зібрано матеріали про батька.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопіль.

ПАМ'ЯТЬ

Вулиця Мулявіна замість вулиці Біди

Невдовзі в Мінську з'явиться вулиця Володимира Мулявіна — відомого музиканта, організатора і лідера гурту «Пісняри». Цілком можливо, що його іменем буде названо вулицю Біди, де жив митець.

У травні минулого року Володимир Мулявін потрапив в автомобільну катастрофу. Він дивом залишився живий. Спочатку його лікували в Білорусі, а потім коштом Йосипа Кобзона перевезли до Москви. Наприкінці минулого року подейкували про можливість операції в Ізраїлі або США. Однак цим планам не судилося збутися: в січні 2003-го Мулявіна не стало.

Після смерті музиканта влада заговорила про те, що його іменем назвуть одну з вулиць білоруської столиці. Тим часом мешканці вулиці Біди вже давно зверталися до Мінського міськвиконкому з проханням перейменувати її. Люди вважають, що назва вулиці недобра й негативно позначається на їхньому житті. Про те, що Леонід Біда — льотчик-винищувач, двічі Герой Радянського Союзу, мало хто знає, а от словосполучення «вулиця Біди» звучить для них цілком однозначно.

Володимир Мулявін мешкав не просто на вулиці Біди, а ще й у будинку № 13, що для забобонних людей стало додатковим поганим знаком, надто по смерті музиканта.

У Мінській мерії обіцяють, що вулиця імені Мулявіна в місті обов'язково з'явиться. Однак поки що невідомо, чи назвуть так нову магістраль, а чи перейменують вулицю, де він жив. За постановою Міністерства культури Білорусі про увічнення пам'яті Володимира Мулявіна планувано також установити його скульптуру і створити музей.

Ганна ПЕТРОВСЬКА.

Мінськ.

ФОТОФАКТ

Одинадцятирічний співак, луганчанин Владик Ситник не раз був лауреатом багатьох конкурсів дитячої творчості, де виконував твори українських та італійських композиторів.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

мистецтво і... наука

ється» на одну із вами хвилю. А допомагаєте в цьому... самі ви. Залежно від вашої реакції на сказані перші слова «технолог» вибудовує подальший діалог. Значення мають мимовільні, підсвідомі жести, погляди. Співрозмовник «вантажить» вас інформацією, не даючи змоги осмислити її критично і розставляючи певні «якорі». Це не гіпноз, але на певний час ви втрачаєте контроль над ситуацією. Вами керують.

Довідка. Метод нейролінгвістичного програмування створено в 1975 році у США математиком Річардом Бендлером та професором лінгвістики Джоном Гріндером. НЛП є не що інше, як певна послідовність подання інформації, внаслідок чого людина або сама приймає рішення змінитися, або її поведінка цілеспрямовано змінюється. Винахідники НЛП використовували його в терапевтичних цілях. Метод швидко взяли на озброєння військові, а потім і бізнес-спільнота.

Три базисні принципи НЛП: 1) знати точно, якого результату ви бажаєте досягти в кожній ситуації; 2) мати сенсорну гостроту, щоб розпізнати, коли ви досягли результату; 3) мати гнучкість, щоб змінювати вашу поведінку, доки ви не досягнете бажаного результату.

— Сьогодні важко уявити велику західну компанію, де не було б фахівця із психотехнологій, — каже **Олексій Омельянчук, психотерапевт, тренер-консультант Центру розвитку інтелектуальних та суспільних технологій, науковий співробітник Інституту невідкладної та відновної хірургії Академії медичних наук України (Донецьк).** — Такі технології об'єднали в собі досягнення психотерапії, педагогіки, соціології. Сьогодні в рекламі є такі «чорні» прийоми, порівняно з якими 25-й кадр — просто «дитячий лепет». Згадайте Японію, де демонстрація телепрограми по телебаченню викликала приступи епілепсії у глядачів. А «канадські хлопчики»? Хоч би як скептично ми не ставилися до них, але вони примудрялися продавати товар шести перехожим із десяти. Нині — двом із десяти. Погодьтеся, результат дуже непоганий.

На думку Олексія Омельянчука, «канадські» продавці та їхні колеги використовують жорсткі психотехнології. Людину «ловлять» на безлічі комплексів. Прикладом таких технологій є також реалізація «магічних квадратів», амулетів, певних засобів для схуднення тощо. Наприклад, «полювальники за гаманцями» вміло використовують характерне для наших людей споглядання на іноземців «знизу догори». Або особливості виховання, згідно з якими «незручно» категорично відмовити людей, яка витратила на тебе стільки часу і була такою люб'язною. Або нестримний потяг до «халяви»: слова «безкоштовно» та «лотерея» діють, як наживка.

— Визначити, чи було використано проти вас психотехнології, дуже просто, — стверджує психотерапевт. — Якщо логіку вчинків людини можна прорахувати, вибір був свідомий. Якщо такої логіки немає — було навіювання. Наприклад, нав'язування під гаслом «купуйте нове!» має місце у продажі комп'ютерів. Людину примушують замінювати техніку, програми розробляють уже під нові машини.

Немає шкоди — немає і відповідальності?

Нейролінгвістичне програмування — зброя двогостра: може бути спрямоване і на благо, і на зло. Діапазон використання психотехнологій надзвичайно широкий: реклама, піар, переговори, добір кадрів, політичні акції, вибори, формування громадської думки. Але чи не найбільші вигоди приносять психотехнології в бізнесі. Фахівці стверджують, що книги Дейла Карнегі (а для більшості ділових людей свого часу вони стали настільними) — не лише вчорашній день, а й інша ментальність. А ось врахування національних особливостей може бути дуже корисним.

Олексій Омельянчук каже, що піддати впливу можна будь-яку людину: для НЛП важлива реакція співрозмовника, якою вона не була б. Залежно від реакції і вибудовується тактика «обробки». Наприклад, є люди, мотивовані «до чогось», а є мотивовані «від чогось». У першому випадку людині треба казати, які переваги вона отримає, придбавши, наприклад, такий товар. А в другому — наголошувати, яких неприємностей удасться позбутися. На людей, мотивованих «від чогось», розрахована більшість реклами медикаментів.

А чи можна притягнути до відповідальності людину чи фірму, яка використовує жорсткі психотехнології? **Ангеліна Радіонова, заступник директора юридичної фірми «Правовое содействие»** (Донецьк) вважає, що зробити це надзвичайно важко.

— Ані самого терміну «психотехнологія», ані суміжних із ним у законодавстві немає. Щоправда, йдеться про охорону здоров'я і життя людини. Але якщо в результаті маніпуляцій не завдано шкоди здоров'ю і життю, то покарати за використання психотехнологій неможливо. А етичні питання законодавством не регулюються.

Будьте пильні, якщо...

«Що менше ми знаємо, то легше нами керувати». Мабуть, це найкраща порада, яку можна дати читачам. Не дайте себе водити за носа. Ось кілька корисних застережень від спеціалістів.

1. Будьте пильні, якщо вас запрошують на роботу, не розповідаючи, що це за робота. Якщо вам обіцяють заробити відразу шалені гроші.

2. Вас має насторожити, коли співрозмовник починає апелювати до вищих цінностей: сім'я, діти тощо. Вас використовують! (На крадіжках наших почуттях, наприклад, гра чимало кандидатів на виборах).

3. Є зони, де люди схильні до навіювання: громадський транспорт, ринок, масовий мітинг. Тобто всюди, де виникає стихійний натовп. Стояння в чергах також робить людину дуже піддатливою зовнішньому впливу.

4. Не вмикайте телевізор або радіо «для фону». Коли вони працюють, а ми зайняті своїми справами, ми стаємо відкриті для навіювання.

5. Не поспішайте витрачати гроші в магазині, де повно яскравих вивісок і красивих вітрин. Це також розставлені «маяки». Рішення про покупку приймайте перед тим, як вирушити до магазину, а не в торговельній залі. Тоді не шкодуватимете про марно витрачені гроші.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Мал. Михайла САЧКА.

Спірні території історії

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Дванадцять років у світовій історії — період невеликий. І, здавалося б, писати підручники на цю тему поки що зарано. Але не так вважають у Міністерстві освіти і науки України. На відміну від країн СНД, що продовжують користуватися (крім Росії) старими радянськими підручниками історії, а іноді й новими російськими, Україна обзавелася власними.

До того ж докладаються зусилля (міжнародні семінари, двосторонні наради із сусідами, рік Росії в Україні тощо), покликані «уточнити» історію. Але як до цього ставляться у близькому зарубіжжі? Скажімо, для російських школярів України як держави просто не існує. А отже, і для всіх інших школярів СНД. Чому так склалося — наша розмова з начальником головного управління змісту освіти Міністерства освіти і науки України, кандидатом історичних наук, автором підручника історії для старших класів і педагогом з чотирнадцятирічним досвідом ***Павлом Броніславовичем ПОЛЯНСЬКИМ.***

— Отже, чи залишилися складнощі у трактуванні історичних подій, скажімо, радянського періоду? І як подолати розбіжності в оцінці подій того часу істориками, приміром, Росії й України?

— Складнощі, звичайно, залишилися. Але погоджувати нашу історію з сусідами, як це подає багато засобів масової інформації, ми не маємо наміру.

— Але ж безглуздо, коли той самий історичний факт розглядають із протилежних позицій?..

— В європейській практиці — створення двосторонніх комісій (польсько-українська чи польсько-німецька) для ретельнішого вивчення історичних подій. Польсько-українська комісія вже шість разів збиралася на наради. Коли ми привезли наші підручники, польські колеги часто дорікали нам. Мовляв, на такій-то сторінці підручника щось некоректно написано. Звичайно, іноді ці докори були справедливими. Але, звернувшись до польських підручників, побачили, що про Україну там — ані слова. Кажемо: колеги, що ми погоджуватимемо?

Та за кілька років роботи ми прийшли в багатьох питаннях до спільної думки. Залишилися невирішеними з поляками півтора питання. Перше — ОУН-УПА. Це питання поки що не на часі, а тому не буде швидко розв'язане. Друге — практично вирішене, хоча півтора року тому ми були щодо нього великі скептики. Тема ця — «львівські орлята», 1918 рік, польсько-українське протистояння у Львові. Сьогодні в польських підручниках уже написано про це так: коли була відновлена незалежна Польща, на жаль, відбулося протистояння між Україною і Польщею і пролилася кров. Я бачив в описі тих подій саме такий підхід. І розумію, що не можна акцентувати увагу дітей на тому, що роз'єднує, — адже їм сьогодні жити, спілкуватися...

Отже, спілкування з польськими колегами корисне, прогрес, безсумнівно, є. І в останніх підручниках текст загалом цілком прийнятний. Але і без складнощів не обійшлося. Адже там залишилися ілюстрації, що можуть мати набагато сильніший вплив на психіку школяра, аніж текст: польські підлітки з рушницями напереваги стріляють у Львові, зрозуміло, в кого... Ясно, що в таких випадках ми не можемо наказувати. Ми прохаємо колег, вони обіцяють нагадати авторам підручників про прохання. І це дає плоди.

— А яка ситуація у відносинах України з Росією?

— Набагато складніша. Адже підручники пишуть не в міністерстві. А ми, у міністерстві, вважаємо, що зазначена проблема — наукова. І автори підручників, і ми в міністерстві швидко реагуємо на рекомендації вчених. Тому вважаю, що спільна російсько-українська комісія може бути створена (а поки що вона — не створена): насамперед між ученими Інституту історії України НАН ім. Грушевського і Російської АН. Спочатку мають зібратися вчені-історики двох країн. І з'ясувати багато чого.

У мене є всі російські підручники. У чому різниця? В українських навчальних програмах і підручниках — цілі розділи з історії Росії. А в російських підручниках України просто не існує. Нема такої країни. І якщо зберуться вчені наших країн, що ми погоджуватимемо? Адже росіяни можуть з чимось у наших підручниках погоджуватися, з чимось ні. А що можемо ми? Що ми можемо аналізувати? Виходить якийсь однобічний рух...

Ситуація така: ми згодні працювати, але йдеться не про спільний підручник. Ми маємо вже сьогодні настільки різні програми, навчальні плани з історії України і Російської Федерації, що написати спільний підручник просто неможливо. У нас різні періоди вивчають у різних класах порівняно з Росією. Тобто це неможливо, та й не потрібно. І ніде у світі такого нема.

— Що ви маєте на увазі?

— Ось приклад. Адже не спаде й на думку комусь-небудь у Франції погоджувати свої підручники з Італією — хоча Франція була свого часу складовою частиною Римської імперії. Ніколи не йшлося про узгодження історії Росії з Фінляндією — хоча остання також була частиною Російської імперії. Те саме з Польщею. Тому спочатку нехай погодять погляди вчені. Втім, я і тут бачу серйозні перешкоди. Важко уявити, що російські вчені погодяться з тим, що історія Росії як держави починалася тільки в 14 столітті. Це складно, адже цілі покоління виховували на іншій концепції. Чи візьмімо історичні персонажі. Завжди в російській історії Петра I подавали як видатного історичного діяча. А для нас він був тиран. Чи можуть росіяни погодитися на таке трактування особистості Петра? Думаю, принаймні поки що, — ні. Те саме з Іваном Мазепою.

Наші вчені, гадаю, ніколи не визнають, що Україна не має ніякого стосунку до Київської Русі. А в російських підручниках Київську Русь трактують як невід'ємну частину Росії. У нас навіть різну періодизацію прийнято. Ми вважаємо, що Київ, Русь — це наше. Вони вважають інакше. Це взагалі унікальний випадок. Український історик Леонід Залізняк сформулював проблему так: жодна нація у світі не шукає своє історичне коріння на території іншої держави — крім Росії! Скажімо, і Греція, і Візантійська імперія входили до складу Туреччини. Але ж ніхто в них не шукає джерела Турецької держави в Елладі!

Правду кажучи, це все — навіть не наукова проблема. З історичної точки зору багато проблем уже давно розв'язано. Проблема ця — ментальна. І коли зберуться вчені України і Росії, їм доведеться враховувати такі фактори. Нарешті, підкреслю ще раз: висновки двосторонньої російсько-української комісії (якщо вдасться найближчим часом прийти до них) матимуть рекомендаційний характер.

— Чи зрозуміють одне одного випускники київської і московської шкіл, якщо підуть учитися на істфак у Берліні?

— Це — рідкість сьогодні. Наші вступають у Берліні чи Парижі зазвичай на інші факультети. А якщо і станеться таке, то вони швидко там адаптуються.

— Що історики думають про об'єктивність історії?

— Є поняття історичного факту і його трактування. Це приблизно як футбольний матч і те, що про нього розкажуть вболівальники команд. Враження часом таке, ніби йдеться про різні події. От вам історія про штурм Зимового палацу. Я довго збирав свідчення учасників штурму. Так ось: вони, здається, говорять про різні події.

— Бачать те, що хочуть бачити, до чого схильні?

— Певно. В історії велике значення має суб'єктивний фактор. От хоча б та битва під Крутами. Можна по-різному оцінювати те, що відбулося, але факт спростувати неможливо. Є дата події, відомі учасники, є жертви і є, нарешті, результат — падіння Києва. Але цей бій дав урядові України час на те, щоб підписати відомий договір у Брест-Литовську. Цього спростувати не може ніхто. А от уже яке було співвідношення сил, хто був героєм, а хто ні — це питання...

Розмову вів **Костянтин ПАРИШКУРА.**

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

«Скажи-ка, дядя, ведь недаром...»

ПРЕМ'ЄРА

У Національній опері відбулася прем'єра «Війни і миру» С. Прокоф'єва. Попередня постановка твору в Києві (1956) мала величезний успіх навіть за межами України.

Хто пам'ятає обсяг епопеї Толстого, не може не замислитись: як усе це можна перенести на сцену?! Прокоф'єв був одним з перших, хто зважився звести Толстого з оперою, отже, теж ставив собі це запитання. Він тричі переробляв оперу, причому друга редакція була розрахована на два вечори. Третій, кінцевий варіант, що його обрано для цієї постановки, складається з 13 картин (використано десять). Труднощі не зупинили композитора, який захопився грандіозною ідеєю — провести паралель між подіями 1812 року та подіями 1941—1945 років (оперу написано 1944-го).

Відомо, що Прокоф'єв цінував «Війну і мир» понад усі інші свої твори, і це справедливо: тут є і епічна міць, і довірлива інтимність... Багато що вирізняє оперу серед інших опусів композитора. Зазвичай Прокоф'єв уникає лірики — а тут безліч ліричних мелодій, натхненних і прекрасних, які роблять монументальний і серйозний за задумом твір напрочуд легким для сприйняття. Прокоф'єв у своїй творчості заперечував все традиційне, звичне — але «Війна і мир» пестить вухо меломана знайомими інтонаціями та колоритом російської музики. Прокоф'єв уміє все, і для того, щоб відтворити атмосферу 1812 року, він використовує найкраще, до чого привчили слухача геніальні російські оперні композитори минулого, — і так само легко грає засобами французького музичного імпресіонізму. Але це все одно «справжній» Прокоф'єв — зухвалий, винахідливий, з його казковістю, гумором, чарівною примхливістю, фантасмагоричним вирішенням танцювальних епізодів, чаклунською вишукованістю гармонії, стриманою щирістю...

До очевидних переваг нової постановки, які вказують на далекоглядність її ініціаторів (диригент В. Кожухар, режисер Д. Гнатюк, хормейстер Л. Венедиктов, балетмейстер В. Яременко), належить те, що активну участь у ній бере молодь. У молодих гарні голоси, а головне — незамінний для актора кураж. Завдяки досвіду та ентузіазмові постановників, величезна кількість учасників вистави — 43 солісти, оркестр, хор, балет — мали вигляд гідний і навіть яскравий. Варто сказати про майстерність диригента — адже такий монументальний твір важко організувати музично, так, щоб у кінці опери глядач пам'ятав, що було на початку. Оркестр чудово впорався з віртуозною, барвистою прокоф'євською партитурою, так само, як артисти — з незручними для голосу, складними для запам'ятовування вокальними партіями.

Особливо приємно відзначити вдалі акторські роботи Д. Попова (Курагін), О. Сичова (Долохов), П. Приймака (Безухов); органічні були С. Магера (Ростов) та Г. Ващенко (Наполеон).

Серед недоліків (мабуть, властивих для нашого оперного театру взагалі) — вузькопрофільність артистів, певна умовність, недостатня окресленість акторської гри співаків; дбаючи про музичний бік ролі, вони часто нехтують її сценічною переконливістю.

Одначе окремі недоладності анітрохи не затьмарили загального враження від якісно і відповідально зробленої справи, величезної праці, доведеної до стану творчої гри. І під час вистави на оцінках не зупиняєшся — бо підхоплена чудовою музикою уява по-дитячому захоплено стежить за перебігом подій, за коханням і пристрастями героїв.

Олена ЖУКОВА.

«... Москва, спаленная пожаром!»

Прем'єра опери — найважливіша подія в культурному житті столиці — не часта, а тому багатообіцяльна. Тим паче «Війна і мир». Взятися за це в наш час — майже подвиг. Але взятися — ще не означає зробити...

У музичному сенсі виконання справило неабияке враження: диригент В. Кожухар мобілізував оркестр і вокалістів і здолав складну партитуру. Вдало дібрано склад солістів. У потрібній емоційній тональності звучали хори (хормейстер — Л. Венедиктов). І це радує.

Тим прикріші рудименти непрофесіоналізму. Уже скільки сказано про «дивний зв'язок» вокалістів із диригентом — зв'язок, який дратує бідного глядача в разі невміння співака «сховати» спрямований на диригента погляд і фронтальну постановку тіла! Заради істини скажемо, що цього разу погляди більшості виконавців були скромні, а тіла їхні розташовувалися не лише суворо паралельно до диригента.

Але дуже комічний був епізод із другої дії (сцена з Наполеоном), де один із наближених, що пропонував імператорові випити вина, звернувся прямо до диригента, не звертаючи уваги на Бонапарта. Думаю, маестро Кожухарю нелегко було не сприйняти цю пропозицію всерйоз!

Цей курйоз виправила поява молодого ад'ютанта, котрий вбіг (точніше — вбігла!) на сцену м'яко і пластично, як уміють лише жінки (натяк на «Гусарську баладу»?). Краса і перевага національної статури (яка дуже вигідний вигляд мала б у жіночій ролі), справляли цього разу інший вплив. А може, так і треба зображувати ворога-супостата?

Загалом режисерсько-постановочний бік вистави місцями пригнічує, або й дає комічний ефект. Вражає художній оптимізм режисера, який ретельно вишукував мізансцени. Чого варті, приміром, стрункі, симетрично вишикувані на балу в імператора шеренги гостей (які, мабуть, задля економії, потім перейшли майже таким само складом і в тих самих костюмах, порушуючи етикет, на бал до Елен Безухової).

До таких знахідок належить і «дислокація» двох чоловічих хорів, що зображували російських воїнів (суворо розставлених за принципом костюмних відмінностей і відтінюваних дівчатами, котрі пробігали тут у сарафанах доби Івана Грозного. Тут і солдати неохоче «копають» окоп. Де вже там «змішалися докупи коні, люди»! Тут — порядок і цивілізація.

Є, щоправда, і сучасні демократичні тенденції: Курагін і Долохов дружньо тиснуть руку кучерові! Чи забули, що «надто далекі вони від народу»?! Курйозні й генерали, що співають у позі трубадурів, з витонченою зігнутою ногою. А тяжко поранений Болконський, котрий лежав на куцому ліжку, в чоботях і зі спущеною ногою, яка, мабуть, символізувала порив до дії. Театр — мистецтво умовне, але ж не до такої міри!

Список таких ляпсусів «часів очаковських» можна було б продовжити. Але, побоююся, це затьмарить позитив прем'єри і титанічну працю диригента та виконавців. Адже нове завжди складне.

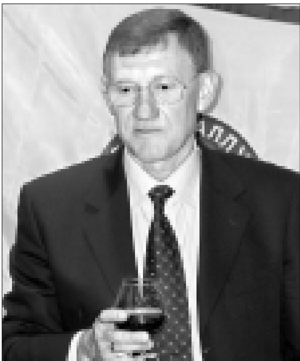
Ольга СОЛОМОНОВА.

П'ятдесят літ тому не стало С. Прокоф'єва — російського композитора родом з України

«Соборка» на Альтмана сподівається...

ФУТБОЛ

У цьому своєрідному клубі футбольних уболівальників просто неба, що на Соборній площі в Одесі, останніми днями, незважаючи на запізнення приходу весняної погоди, спостерігається пожвавлення. Навіть ті, хто вже махнув був на «Чорноморця» рукою (ще б пак, шістнадцяте місце за підсумками першого кола сезону-2002/03 у вищій лізі), тепер не проти подискутувати про майбутнє команди й оприлюднити своє «резюме».

Що ж, Семен — людина серйозна, не якийсь там свистун. Якщо береться за справу, отже, на щось сподівається... Надіятимемося і ми...

Ідеться про Семена Альтмана, нещодавно призначеного головним тренером «Чорноморця». Добре відомого у спортивних колах Одеси фахівця, який віддав цій команді чверть віку, залишивши загалом помітний слід. Останнім часом він тренував донецький «Металург», і хоча справи команди йшли начебто непогано, від його послуг там відмовилися. Керівництво ФК «Чорноморець» вирішило, що можливо й потрібно запросити Семена Йосиповича до Одеси.

Почесний президент ФК «Чорноморець», народний депутат України Леонід Климов, представляючи громадськості нового головного тренера команди, його завдання-мінімум сформулював чітко і ясно: утриматися у вищій лізі. Що ж, зважаючи на оте останнє місце, це не так і просто. Тим більше що виконувати його доведеться тими самими, по суті, силами, які Альтман застав, бо період переходу гравців із клубу до клубу давно минув. Може, когось там ще й удасться запросити, та загалом це проблеми не вирішить. Головне — налаштувати забивати м'ячі, спонукати до перемог гравців, які вже є і які начебто на щось таки здатні.

Одеські футбольні аналітики згадують, як у першому колі, коли тренерський штаб очолював Олександр Скрипник, «Чорноморець» «здавав» свої ворота суперникам, по суті, без серйозного бою. І як тими самими футболістами, тільки дещо «перетасувавши» їх на полі, давши відповідні настанови ветеранам і молодим, Леонід Гайдаржі зумів у чотирьох останніх матчах першого кола здобути чотири очки (стільки ж, скільки у всіх попередніх матчах). Хоча поєдинки були доволі складні: запорізький «Металург», донецький «Шахтар», київське «Динамо», луцька «Волинь». Майстерності навряд чи додалося, результату добилися, найпевніше, завдяки новим тренерським «ходам» та власному ентузіазмові, якого справді додалося. Саме з огляду на ці вдалі виступи Гайдаржі став тоді вже не в. о., а повноцінним головним тренером «Чорноморця». Щонайменше, як було тоді заявлено, до кінця нинішнього чемпіонату...

Та у друге коло, як бачимо, команда вступає вже із Семеном Альтманом. Леонід Гайдаржі став старшим тренером, першим заступником Альтмана у роботі з основним складом команди. «Відставник» на це, втім, не ремствує, ситуацію коментує так:

— Мої заслуги просто незрівнянні з внеском у футбол Семена Альтмана, то чому маю бути невдоволений? Навпаки, маю змогу запозичити в нього тренерського досвіду. А разом, сподіваюся, дещо зробити для команди зуміємо...

Відрадно, що у клубу тепер немає, по суті, фінансових проблем. Команда зуміла провести повноцінні тренувальні збори спочатку в Болгарії, потім — у Туреччині. В останніх матчах одесити перемогли там ростовський «Ростсільмаш», елістинський «Уралан», неодноразового чемпіона Латвії «Сконто». Це вже при Семенові Альтману й за участі Леоніда Гайдаржі. І це подає певну надію.

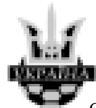
Утім, уже на порозі друге коло чемпіонату країни: 9 березня «Чорноморець» має прийняти на своєму полі луцьку «Волинь». Є, отже, змога зробити перший внесок у виконання отого завдання-мінімуму. На це сподіваються і сам Семен Альтман, і його підопічні, і «Соборка», і, зрештою, вся спортивна Одеса.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

На фото: головний тренер «Чорноморця» Семен Альтман дивиться в майбутнє з оптимізмом.

Фото УНІАН.

Арбітри, жінки та юнаки отримали лідерів

Відбулося засідання виконкому ФФУ, на якому головував народний депутат України, президент ФФУ Григорій Суркіс. Спочатку було затверджено зміни та доповнення до регламенту всеукраїнських змагань з футболу серед професіональних команд 2002—2003 років, внесені радою ПФЛ України 26 лютого. Однак на окремому робочому засіданні виконком прийняв рішення визначитися з поняттям статусу легіонерів: чи слід вважати такими футболістів, котрі мають громадянство країн СНД. Окрім цього, вирішено провести засідання з керівниками футбольних клубів і, згідно з прийнятими виконкомом ФІФА новими правилами, обговорити компенсаційну суму за футболістів віком до 23 років по завершенні терміну дії їх контракту під час переходу до іншого клубу.

Після цього президент ФФУ зосередив увагу присутніх на грубих дисциплінарних порушеннях голови Комітету арбітрів Олександра Козаченка, який протягом кількох

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

днів, як керівник зборів, не брав у них участі без поважної причини. Порушника звільнили з посади. За словами Григорія Суркіса, після кількох днів обговорення з кількох кандидатур на вакантну посаду зупинилися на одеситові Вікторові Дердо. Він — авторитетний арбітр і керівник обласної колегії. Виконком ФФУ одностайно затвердив пана Дердо головою Комітету арбітрів ФФУ.

Забігаючи наперед, повідомимо також про інші призначення. Старшим тренером юнацької збірної України U-16 став відомий у минулому гравець національної збірної, «Чорноморця», «Шахтаря» ... Ігор Жабченко. А Миколу Литвина, головного тренера жіночого футбольного клубу «Легенда-Чексил» з Чернігова, затверджено наставником національної жіночої збірної України.

Велику увагу було приділено місцям проведення матчів національної та молодіжної збірних України 2003 року. З виступу віце-президента ФФУ Володимира Лашкула присутні дізналися, що національна та молодіжна збірні України свої матчі відбіркового турніру Євро-2004 Україна—Вірменія гратимуть у Львові та Червонограді, товариські з Румунією та офіційні з Північною Ірландією — у Донецьку. На проведення товариського матчу Україна—Македонія, запланованого на 10—11 жовтня, претендують Суми, Луцьк, Одеса, Сімферополь, Харків та Дніпропетровськ.

І насамкінець, пам'ять про видатного українського тренера, Героя України Валерія Лобановського буде увічнено міжнародним футбольним турніром його імені. Перше таке змагання відбудеться у Києві 12—14 травня. Відомі його учасники: московські клуби «Локомотив» і ЦСКА, «Шахтар» (Донецьк) і «Динамо» (Київ). У рамках турніру буде встановлено скульптурну композицію на стадіоні «Динамо», а на могилі Валерія Лобановського на Байковому цвинтарі — пам'ятника. Очікується, що відкриватиме турнір президент ФІФА Йозеф Блаттер.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: грає збірна України — в атаці Геннадій Зубов.

ГАРЯЧІ НОВИНИ

Останні репетиції

Завтра у Дніпропетровську та Луцьку відбудуться перші півфінальні матчі розіграшу Кубка країни. Зустрінуться: «Дніпро»—«Шахтар», «Волинь»—«Динамо». Отже, на українських теренах офіційно розпочинається друга половина футбольного сезону.

Учасники кубкових двобоїв оце тільки повернулися з тренувальних зборів, де завершили підготовчу роботу. В останньому матчі донецький «Шахтар» поступився «Чорноморцю» з Новоросійська — 2:4 (Белік, 24, Йованович, 87 — Августа, 2, з пенальті, Піюк, 38, 44, Гарін, 35).

«Шахтар» виступав у такому складі: Ковалевський (Шутков, 46), Старостяк, Глевецкас, Пажин (Гай, 44), Лалатович (Флоря, 46), Попов, Левандовський (Окоронкво, 46), Пуканич (Зубов, 46), Агахова (Йованович, 46), Белік (Брандау, 57), Воробей.

Київське «Динамо» останнього дня перебування на зборі в Нідерландах зустрілося з віце-чемпіоном Росії, московським ЦСКА. Кияни були ближчі до перемоги. Адже Максим Шацьких не реалізував пенальті. У підсумку нічия — 1:1. Шацьких, 71 — Самодин, 59. «Динамо»: Шовковський, Федоров (Саблич, 28), Гавранчич, Дмитрулін, Несмачний, Хацкевич (Пеєв, 60), Гусін, Леко, Рінкон (Гіоане, 57), Белькевич, Шацьких (Мелащенко, 75).

Ще одна зміна назви

«Поліграфтехніка» розпочне друге коло чемпіонату країни під новою назвою — ФК «Олександрія». Цей колектив став другим серед клубів вищої ліги, що змінив свою назву під час зимової паузи. Раніше на «Іллічівець» перейменували маріупольський «Металург».

Спринтерський гол Реброва

Сергій Ребров забив першого м'яча за «Фенербахче», відкривши рахунок уже на 55-й (!) секунді зустрічі проти «Маланатьяспору». Матч закінчився з рахунком 2:0.

У НОМЕР

■ *Вітаємо!*

Сто літ, богатирю!

Виповнилося 75 років видатному атлетові, заслуженому майстрові спорту, заслуженому тренерові країни, нашій національній гордості Іванові Богдану. Він триразовий чемпіон країни, дворазовий переможець світових першостей, перший серед українців чемпіон олімпійських ігор з греко-римської боротьби у важкій вазі (Рим-1960).

Колектив «Голосу України» приєднується до численних поздоровлень на адресу шановного ювіляра і щиро бажає йому ста літ!

Рясний урожай

Біатлон. Чудово виступили українці на чемпіонаті Європи в Італії. Про перемоги Олексія Коробейникова та Андрія Дериземлі ми вже повідомляли. Ще одне «золото» до командної скарбнички поклав Олександр Біланенко, котрий виграв перегони на 20 кілометрів. Срібну медаль на такій само дистанції виграла наша Олена Петрова.

Отже, з хорошим настроєм вирушать українські майстри біатлону на чемпіонат світу, що відбудеться 15—23 березня у російському Ханти-Мансійську.

Наші на п'єдесталі

Легка атлетика. Карлсруе (Німеччина). Міжнародний турнір. Українка Ірина Ліщинська виграла забіг на 1500 метрів (4,10,60), а ще один наш земляк Руслан Єременко був третій у стрибках із жердиною (5,63).

Подарунок «Сокола» на прощання

Хокей. Чемпіонат СЄХЛ. Київський «Сокіл» завершальні домашні матчі нинішнього турніру виграв. Кияни приймали російський клуб «Капітан» (Ступино) і двічі святкували перемогу — 5:3 і 3:1.

Решту зустрічей нинішній лідер чемпіонату — «Сокіл» —за календарем гратиме в гостях. Фінішує турнір 26 березня.

Поразка — ще не трагедія

Бокс. Киянин Олександр Гуров, на жаль, не став чемпіоном світу за версією WBA у важкій вазі (до 86 кг). Він програв (технічний нокаут) діючому володареві титулу, французові Жану-Маркові Мормеку у восьмому раунді.

Гуров і Мормек відкрили андеркарт вечора боксу в Лас-Вегасі (США). Обоє хвилювалися і дуже старалися приховати це.

Наприкінці першої хвилини восьмого раунду Гуров, опинившися біля канатів, пропустив серію з восьми ударів Мормека, і рефері Кенні Бейліс зупинив бій. Хоча в шостому раунді в українця, котрий заволодів ініціативою, був добрий шанс виграти.

Утім, не варто робити трагедії з цієї поразки. Адже програвали і суперзірки: Тайсон, Льюїс, Холліфілд, наші брати Клички. Та після того неодмінно піднімалися на олімп. До речі, Віталій Кличко, котрий підтримував Гурова під час бою в Лас-Вегасі, сказав:

— Сашко був готовий до поєдинку, добре працював, був технічніший від суперника. Міг перемогти. На жаль, не вийшло...

А ось інший боксер, напівважковаговик Рой Джонс-молодший, увічнив своє ім'я в історії професіонального боксу. Одержавши перемогу за очками у 12-раундовому поєдинку проти Джона Руїса, що переважував його у вазі на 15 кілограмів, Джонс завоював титул чемпіона світу в суперважкій вазі за версією WBA і став першим у світі боксером, що має у своїй колекції золоті пояси в середній (72,6 кг), суперсередній (76,2 кг), важкій (79,4 кг) і суперважкій вазі.

■ *Фотофакт*

Видатний український форвард, володар «Золотого м'яча» найкращого футболіста Європи-86 Ігор Бєланов надав спонсорську допомогу для проведення шести кардіохірургічних операцій дітям з уродженими вадами серця, котрі перебувають у стаціонарі Одеської обласної дитячої клінічної лікарні.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

На знімку: десятирічний Костя Стародуб кілька днів тому переніс складну операцію на серці, а тепер пообіцяв Ігорю Бєланову, що також стане футболістом. На другому плані — головний лікар Олександр Лиман.

Порт у сухопутному місті, або «Лоцмани» української економіки

У потребі припливу зовнішніх і внутрішніх інвестицій в Україну сьогодні не сумнівається ніхто. Інвестор схожий на обережного мореплавця, а нашу економіку надто часто «штормить», та ще й рифів і підводних течій хоч греблю гати. Вирішивши не чекати біля моря погоди, голова Харківської облдержадміністрації Євген Кушнарьов поставив перед науковцями області завдання розробити стратегію соціально-економічного розвитку регіону із створенням Харківського інноваційного порту, ідея якого полягає у «двосторонньому русі», тобто в залученні інвестицій у наукоємні галузі та експорті інтелектуальної продукції і науково-технічних послуг на міжнародний ринок.

Для розробки стратегічного плану інноваційного розвитку економіки Харківської області на період до 2001 року на базі Харківського державного економічного університету (ХДЕУ) було створено Лабораторію реструктуризації підприємств. Провідні вчені цього вузу разом із фахівцями облдержадміністрації та науковцями Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України аналізували шляхи поліпшення соціально-економічного становища регіону. На сьогодні три томи досліджень і відповідних рекомендацій передано на розгляд губернаторові та управлінням облдержадміністрації. На березень поточного року заплановано форум, на якому обговорюватимуть стратегію розвитку регіону і питання подальшого «будівництва» Харківського інноваційного порту. Проте в порту не обійтися без допомоги «лоцманів» — спеціально навчених кадрів у сфері економіки. Саме тому основне завдання Харківського державного економічного університету — підготовка фахівців, чиї знання та навики відповідали б сучасним вимогам економіки. Це має бути економічна еліта, як частина інтелектуальної еліти України.

«Ми готуємо фахівців за державними замовленнями і прямими договорами з підприємствами, організаціями, галузевими міністерствами та фізичними особами, — каже ректор університету Володимир Пономаренко. — На сьогодні кількість студентів денної форми навчання в нашому вузі становить 5 554 особи, зокрема за держзамовленням — 2081 (37,5%), на контрактній основі — 3473 особи (62,5%). Загальна чисельність студентів заочної форми навчання становить 3616 осіб. На базі ХДЕУ також навчаються 160 іноземних громадян із 25 країн далекого і близького зарубіжжя — В'єтнаму, Марокко, Китаю, Ефіопії, Танзанії, Сомалі, Греції, Туркменистану та Узбекистану.

Щороку з травня в університеті розпочинається «гаряча пора». Тільки слухачів підготовчих курсів, яких наші викладачі готували для вступу до ХДЕУ, в 2002 році було близько півтори тисячі. Всі вони складали випускні іспити, і за результатами здійснювалося зарахування. Взагалі іспити — це дуже серйозно. І ми до цього питання підійшли з усією відповідальністю. Починаючи з 2002 року всі іспити проводяться письмово. Кожна робота шифрується, і підмінити її неможливо. Для старанних студентів це вигідно. А ті студенти, котрі звикли знання купувати за гроші, замислилися. Так, минулого навчального року за неуспішність було відраховано 250 осіб — і контрактників, і бюджетників.

Наші студенти організували благодійний фонд для підтримки талановитої молоді із сімей з невеликими доходами, їм виплачується матеріальна допомога, а також оплачується контракт (у 2002—2003 навчальному році було оплачено контракти 12 студентів-відмінників).

Торік на Дошку пошани золотом було вписано прізвища 38 кращих випускників університету. Вони — наша гордість, лауреати «Золотого знака ХДЕУ». Сподіваюся, що їхня кількість з року в рік зростатиме.

На базі ХДЕУ вже не перший рік діють 34 наукові факультативи під керівництвом провідних викладачів університету. В їх роботі беруть участь понад 800 студентів. Кращі роботи відправляли на міжнародні та всеукраїнські конкурси і конференції, де отримували відповідні нагороди.

Фундаментальна економічна освіта — це гарантія успішного працевлаштування в майбутньому. Як правило, вже на третьому-четвертому курсах студенти визначаються з майбутнім місцем роботи. В цьому питанні ми співпрацюємо з провідними харківськими підприємствами та організаціями. Наші студенти проходять виробничу і переддипломну практику на «АВТРАМАТі», «Комунарі», ХТЗ, «Турбоатомі», Харківській швейній фабриці ім. Тинякова, в системі податкової адміністрації, де отримують гарні виробничі навики.

Одна з обов'язкових умов успішної роботи вищого навчального закладу — заохочення студентів, які відзначилися в навчанні та громадській діяльності. Студентам, нагородженим «Золотим знаком ХДЕУ», додатково до стипендії виплачується 100 гривень на місяць. Декотрі з них — відмінники та активісти наукового і культурного життя університету — щомісяця отримують 190 гривень.

Керівництво вузу докладає зусиль, щоб створити студентам комфортні умови для навчання і відпочинку. Найближчим часом розпочнеться реконструкція новопридбаної будівлі, де розміститься бібліотека, оснащена найновішими технічними засобами пошуку літератури. На новій території, яку університет отримав за активного сприяння обласної і міської влади, в найближчому майбутньому розпочнеться будівництво спортивного комплексу. Сюди тричі на тиждень зможуть приходити студенти у зручний для них час, щоб займатися тим видом спорту, який їм до душі: чи то спортивні танці, фітнес-заняття, важка атлетика, бокс і навіть сумо. А про дешевизну харчування у вузівській їдальні вже й говорити не доводиться.

Крім того, я переконаний, що людина з юності має турбуватися про здоров'я не тільки тілесне, а й духовне. На території університету плановано збудувати невелику каплицю. Вона гармонійно впишеться в ансамбль оновленого студентського містечка.

Хотілося б згадати і про викладацький склад університету, оновлення якого щороку відбувається здебільшого за рахунок власних кадрів. Підготовка фахівців у аспірантурі та докторантурі — один із найважливіших напрямів роботи ХДЕУ. Це спричинено потребою держави у фахівцях економічного профілю вищої кваліфікації та необхідністю поповнення науково-педагогічних кадрів університету. Переконаний, що і «прапор» науки, і традиції, і дух провідних дослідних шкіл найкраще передаються в самих наукових колективах. Спільні зусилля різних поколінь учених — це запорука успіху у визначенні стратегії і тактики розвитку вітчизняної економіки, в забезпеченні її процвітання».

Дар'я ГЛУШАК.

Харків.

І тут втрутився Генпрокурор...

СПРАВИ НЕПРАВЕДНІ

Помилки завжди простимі, коли маєш силу їх визнати.

Ф. ЛАРОШФУКО.

Переконаний: тисячі співгромадян готові днювати й ночувати на Різницькій, аби тільки їх прийняв і втрутився у їхні справи особисто Генеральний прокурор. Жертви чиновницького свавілля ще вірять у доброго пана, від якого челядь приховує народні біди й негаразди. Пам'ятаєте? «Вот приедет барин, барин нас рассудит. Барин сам увидит...»

Та на всіх, ясна річ, уваги Генпрокурора не вистачає, як би він сам того не хотів. Тому на очі йому потрапляють, певне, суперважливі справи чи вкрай настирливі заявники.

Серед щасливчиків, на чиї прохання зважили підлеглі Святослава Піскуна, виявились банкіри з Акціонерного комерційного банку «Укрсоцбанк».

Я, зрозуміло, не можу стверджувати, що Генпрокурор зустрічався з хазяями установи. Далекий від думки, що керівник Генеральної мав змогу детально вивчити ситуацію та одноосібно прийняти рішення. Для того платники податків і утримують чисельний апарат у кожному відомстві, щоб державні мужі переймалися державними інтересами, а не відволікалися на приватні справи. Гадаю, хтось із підлеглих уважно, всебічно, грунтовно і об'єктивно вивчав чиєсь «прошеніє» щодо «Укрсоцбанку», після чого подав відповідний документ начальникові на підпис. Генпрокурор щодня ставить його під десятками. Але хто може припустити, що підписує він папери, не читаючи їх? Це було б, м'яко кажучи, несолідно і безвідповідально, чи не так?

Втім, трапляються казуси, про які кажуть: «Лихий попутав». Яке ім'я у того лихого — розбиратися не мені. **Але Святославу Михайловичу таки удружили — поклали на підпис документ, який дивує і викликає безліч нериторичних запитань.** Про це нижче, а зараз про директора, який, мов шкодливий кіт,

знав, чиє сало брав

У грудні 1997-го президент, він же генеральний директор ЗАТ «Броварський завод пластмас» Іван Токар мав необережність, як зараз стверджує, в інтересах підприємства ковтнути гачок з приманкою від ТОВ «Еста». Його керівництво загорілося отримати 250 тисяч доларів кредиту в Подільському відділенні «Укрсоцбанку» і попросило Токаря передати АКБ під заставу дев'ятиповерхову адмінбудівлю. Що мав зробити уповноважений акціонерами керівник? Діяти згідно зі статутом і чинним законодавством, яке передбачає передачу майна товариства під заставу лише за рішенням зборів акціонерів. Токар учинив по-своєму: він надав нотаріусу витяг з протоколу загальних зборів, які начебто вирішили передати корпус заводу площею 5000 кв. м і вартістю майже 4,5 млн. гривень під заставу.

Зборів, як ви здогадалися, ніхто не проводив. Токар узяв на себе ще один гріх, підписуючи договір застави: будівля була оцінена в 758 тисяч гривень. А чергове ноухау спритників, які діяли за спинами майже півтисячного колективу заводу і акціонерів, гідне вивчення на юрфаках. ТОВ «Еста» уклало з банком кредитний договір № 24 12 грудня, а договір застави, під яку, власне, і видавався кредит і на який сторони посилалися у згаданому договорі № 24, — лише через три дні.

В обумовлений тримісячний строк «Еста» гроші не повернула. Настав червень 1998-го, а банк отримав лише частку боргу. Його керівництво, чомусь забувши про позичальника, згадало про заставодавця. І пред'явило претензії. А в липні акціонери дізналися про неблаговидні дії свого президента. Шоковані, вони звернулися до обласної прокуратури з проханням розслідувати факт посадового підлогу, попередньо розпрощавшись із керівником на позачергових зборах. Правоохоронці довгенько розслідували кримінальну справу, бо, з'ясувалося, пан Токар не один раз зловживав службовим становищем.

Броварський місцевий суд за кілька злочинів позбавив волі колишнього президента на п'ять років.

Адмінкорпус муляє очі

У червні 2001-го арбітражний суд столиці за позовом ЗАТ «Броварський завод пластмас» до АКБ і ТОВ «Еста» визнав недійсним з часу укладання договір застави нерухомого майна від 15.12.97 р. Постановою Вищого господарського суду України (ВГСУ) це рішення залишено без змін. Законність і обгрунтованість постанови ВГСУ підтвердив своєю ухвалою від 7.11 2002 р. Верховний Суд України, який відмовив АКБ в порушенні касаційного провадження з перегляду постанови ВГСУ. «Ухвала є остаточною й оскарженню не підлягає», — читаємо в документі, підписаному п'ятьма суддями ВС.

«Ми гадали, на цьому п'ятирічна тяганина завершена і ніхто більше не зазіхатиме на майно заводу, який годує сім'ї працівників, виробляє вкрай необхідну країні конкурентоспроможну продукцію, — пише за дорученням трудового колективу голова профкому підприємства Катерина Кононученко. — Та раптом дізнаємося, що справедливі рішення на захист інтересів працюючих спонукали посадових осіб Генпрокуратури підготувати і подати на підпис С. Піскуну касаційне подання з проханням скасувати постанову ВГС від 28.08.02 р., а провадження у справі припинити».

Може, суди з подачі броварчан зазіхнули на державні інтереси, які має відстоювати денно і нощно прокуратура? «Касаційне подання приноситься з огляду на те, що АКБ «Укрсоцбанк» відповідно до положення є уповноваженим банком з обслуговування коштів державного та місцевих бюджетів, є одним з найбільших платників податків та зборів в Україні, має державний пакет акцій», — пише пан Піскун.

Коментувати ТАКІ АРГУМЕНТИ зайве, але на останній «новині» зупинюсь, запитуючи: держава має акції в АКБ чи АКБ — державний пакет акцій? З солідних джерел автор дізнався, що власників понад 5 % акцій в установі три. Держава серед них не фігурує. Тоді чому в інтересах комерційного банку виступає головний наглядовий орган країни?

— Не вказавши в касаційному поданні державний орган, який здійснює відповідні функції у спірних відносинах (цього вимагає ст. 2 Господарського процесуального кодексу і Конституційний Суд), Генпрокуратура фактично внесла подання не в інтересах держави, а в інтересах банку, що суперечить чинному законодавству, — стверджує адвокат Петро Білик. — Вважаю, певні особи, підготувавши необгрунтований документ, ввели в оману Генпрокурора. Вочевидь, керували ними не принципи справедливості, а меркантильні інтереси. Інакше як пояснити той факт, що в поданні навіть не згадується про вирок відносно Токаря, про ухвалу Верховного Суду, а сама касація подана аж через півроку. До того ж підстави для скасування постанови ВГСУ ідентичні тим, що висували і висувають банкіри...

Сподіваємося, судді Верховного Суду зуміють відділити зерно від полови, а Генпрокурор, як того просять акціонери з Броварів, визначить, звідки дме вітер в історії, в якій Святослав Піскун, хочеться вірити, поставить усе на свої місця...

Іван ІЛЛЯШ.

Київська область.

На знімку: той самий корпус вартістю в 750 тисяч гривень.

Фото з архіву «ГУ».

Як розпорошився цілий завод ®

СУЧАСНІ СЮЖЕТИ

Уколись знаменитій радянській серії книг «Історія заводів і фабрик» Дніпродзержинський вагонобудівний завод імені газети «Правда» мав свій особливий том. Хроніка виникнення, становлення і етапів «великого шляху» цього підприємства викликала інтерес і багато важила у всесоюзних масштабах. Нею справді можна було пишатися. Підприємство єдине у тодішньому Союзі випускало спеціальні залізничні платформи, вагони та думпкари, призначені для перевезення металургійної сировини і продукції. На них воно спеціалізується і нині.

Адже на перших порах і теперішньої історії вагонобудівний завод не опинився в становищі розбитого вагону. Йому, запевняють дніпродзержинці, напрочуд повезло. В романтичну епоху Горбачова трудовим колективам дозволялося, якщо пам'ятаєте, обирати собі директорів. То вагонобудівники і обрали Миколу Яковича Кужима — людину непересічних здібностей і неординарної вдачі. Чоловік, який досі працював головним інженером іншого машинобудівного підприємства, зумів підібрати тут колектив однодумців і блискучих фахівців та організаторів виробництва. Всі вони, до речі, з іменем заводу народилися й виросли, виховувалися і вчилися — потомственні вагонники. І тепер в круговерті-колотнечі непростих часів змогли зібрати волю і думи, вистояти і вийти переможцями. Адже пригадайте 90-ті роки вже минулого століття — що тоді коїлося у нас чи не з усіма заводами? А вагонобудівний працював, наче нічого навкруги не відбувалося: мав замовлення чи не на рік наперед і виконував їх, систематично виплачував людям зарплату, навіть примудрявся займатися технічною модернізацією своїх потужностей і утримував соціальну сферу...

Не в останню чергу й тому, що, знову-таки дякуючи розважливості та відповідальності Миколи Кужима, вдалося по-людськи й роздержавити завод. По-людськи —це так ми трактуємо намагання в пеклі приватизаційної лихоманки не пустити «ешелон» під укіс, а вберегти його на рейках цілком перспективної магістралі. На чолі з Миколою Яковичем було створено ВАТ «Дніпровагонмаш». Яке, крім вагонобудівного заводу, увібрало в себе і два невеликі суміжні — сталеливарний та деревообробний. І хоч Фонд держмайна, як нам здалося, не вельми переймався долею такого виробництва, а всілякі заподпливі довірчі товариства аж бігом скуповували в населення приватизаційні сертифікати, 20 відсотків акцій ВАТ «Дніпровагонмаш» зрештою придбала спільно з дніпродзержинцями заснована громадянином США Семом Будовським фірма «US Dnipro», а 43 з лишком — комерційне підприємство «Дніпровагонімпекс-1».

Про останнє, в розпорядженні якого опинився вирішальний пакет, окремо. На підставі законів України «Про господарські товариства» та «Про підприємства в Україні» це товариство створили 14 провідних спеціалістів та керівників «Дніпровагонмашу». Переважно тих, які вийшли з робітничих династій і прикипіли до підприємства. Серед них, зрозуміло, члени команди Миколи Кужима, які очолювали служби, відділи, цехи...

Усе правильно, зрештою. Якщо роздержавлення та приватизацію задумано і здійснено задля того, щоб вишукувалися у нас ефективні та спроможні власники, то як інакше? **Людство за всі віки нічого кращого від приватної власності не придумало. А у випадку з ВАТ «Дніпровагонмаш» саме з'явилася людей ціла когорта, котрі здатні були стати і стали хазяями підприємства. Що й засвідчила пристойна робота заводу. Це, якщо хочете, був той рідкісний у нас випадок, коли майже за ідеальним варіантом відбулася корпоратизація потужного машинобудівного підприємства. Зі збереженням його колективу, спеціалізації і майбутнього. Ще трохи, і можна було б Дніпродзержинський «Дніпровагонмаш» заносити в аналоги успіхів ринкових перетворень в Україні. У вагоні минулого справді далеко не зайдеш, а на ліпший «перехідний період» марно було й сподіватися**.

Однак незабаром сталася аварія — ось у чому річ і прикрість. «Стрілки перевели» тоді, коли занедужав і на тривалий час облишив активну діяльність Микола Кужим. Саме в цей час трохи несподівано для деяких засновників ТОВ «Дніпровагонімпекс-1» його директором призначається Сергій Ракітін. Та все б і нічого, якби далі не сталося щось незбагненне...

Маємо два документи — дві угоди за №№ 17 та 18 від 20 липня 1998 року. З яких дізнаємося, що ТОВ «Дніпровагонімпекс-1», з одного боку, в особі генерального директора С. Ракітіна іменується далі Продавець, а українсько-болгарське підприємство «ДніпроБал ТОВ» і АТ «Транс-трейд корпорейшн», з другого боку, іменуються далі Покупцями. І домовляються, що Продавець зобов'язується передати у власність Покупцям, а Покупці — прийняти і оплатити разом 544 тисячі 848 простих іменних акцій ВАТ «Дніпровагонмаш» на загальну суму 136 тисяч 212 гривень. А це за півціни. Бо хоч номінальна вартість кожної акції 50 копійок, «купівля-продаж здійснюється за ціною 0,25 гривні за одну акцію».

Але слухайте далі. Рівно через місяць українсько-болгарське СП «ДніпроБал» саме виступає у ролі Продавця і раніше викуплені акції «Дніпровагонмашу» частково продає... громадянину України Сергію Івановичу Ракітіну. А частково, як потім з'ясувала компетентна перевірка КРУ, Андрію Яловому та Віктору Распорському і ще двом особам. Які виявилися, на нашу думку, чи найбідовішими поміж інших, чи найхитрішими, чи просто в потрібний час опинилися на потрібних «ключових позиціях», але маємо те, що маємо: акціями, що були у «Дніпровагонімпексу-1» (засновники 14 осіб), тепер же вони дісталися лише п'ятірці. АТ «Транс-трейд корпорейшн» перепродувати свою ж покупку, щоправда, не довелося.

Те, що відбулося, окремі юристи трактують так: **цей факт свідчить, що угоди були укладені лише для годиться, без наміру створювати правовідносини між їх учасниками та з метою привласнення акцій ВАТ «Дніпровагонмаш» обмеженим колом осіб**.

Із тими самими 20 відсотками, які згідно з реєстром належали, як раптом з'ясувалося, фірмі «US Dnipro», одним із засновників якої є Сем Будовський, взагалі склалася загадкова історія. Громадянин США спершу заходився навіть «відхрещуватися» від частки акцій «якогось підприємства в Україні», оскільки в нього ніколи не було жодних документів, які підтверджували б існування його українських акцій і право на володіння ними. Він навіть, уявіть собі, не підозрював, що всі 20 відсотків цінних паперів ВАТ «Дніпровагонмаш» придбані свого часу компанією «US Dnipro». А куди «бідолашному» американцю білоруського походження було діватися, якщо акції справді йому дісталися «в якості додаткової винагороди за допомогу в «просуванні» продукції ВАТ «Дніпровагонмаш» на ринки США». Далі Будовський раптом, довго не думаючи, символічно, по-американському щедро оцінив свій пакет в один долар.

Єдине, що, на нашу думку, зрозуміло — очевидно, мали вирости відсотки акцій, якими заволоділи віднедавна щасливчики. А ще ми вважаємо, що одних власників обібрали до нитки і залишили з облизнем інші. А воно, хоч як крутіть і вертіть, суспільство у нас уже таке, що й приватну власність закон має захищати, хіба не так?

А поки що обласна прокуратура (вимога від 29.04.2002 р.) разом з територіальним управлінням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (доручення від 13.05.2002 р.) побажали єдине — перевірити законність «щодо реорганізації ВАТ «Дніповажмаш» у 1998 році». Річ у тім, що куючи залізо, поки воно було гарячим, той самий С. Ракітін чи винятково за власною ініціативою, чи за підказкою, хутко «приєднав» ТОВ «Дніпровагонімпекс-1» до «Дніпровагонмашу». У результаті, розмірковуємо, остаточно і ніби назавжди засновники ТОВ позбавилися і прав власності на чимале майно товариства та на акції і прибутки від них, і можливості здійснювати свою підприємницьку діяльність через належні їм раніше корпоративні права у ВАТ «Дніпровагонмаш». Сміливий прохід через усю «дошку» — і в дамках. А в міськвиконком перегодом листи. Згідно з наказом № 17 від 22.06. 1999 року «ВАТ «Дніпровагонмаш» є правонаступником ТОВ «Дніпровагонімпекс-1» і перебирає на себе всю заборгованість ТОВ». Годиться? Ніхто не проти? Тоді «в зв'язку з припиненням фінансової діяльності просимо скасувати ТОВ «Дніпровагонімпекс». Щоб про нього і згадки не лишилося. В міськвиконкомі, дякувати Богу, охоче погоджуються.

Щоправда, існує і потрапив нам до рук протокол № 4 зборів засновників ТОВ «Дніпровагонімпекс-1» від 4 грудня того-таки 1998 року. На яких саме і йшлося «про реорганізацію ТОВ «Дніпровагонімпекс-1» шляхом приєднання його до ВАТ «Дніпровагонмаш». За протоколом «реорганізацією» безоплатно передано у ВАТ і майно товариства передусім у вигляді неабиякої нерухомості. Не передбачивши жодної компенсації за нього засновникам ТОВ. Але «дивовижніше» інше: власноруч у протоколі підписалося менше учасників зборів, ніж потрібно, щоб їхніх голосів вистачило на 54 відсотки «від присутніх», які начебто набрала пропозиція про «реорганізацію». Це по-перше. **А по-друге, авторитетні фахівці Контрольно-ревізійного управління області, які працювали, нагадаємо, за вимогою і дорученням прокуратури, дійшли висновку, що насправді «злиття ВАТ «Дніпровагонмаш» з будь-яким іншим підприємством протягом 1998—2001 років не здійснювалося» і «рішення про реорганізацію товариства загальними зборами акціонерів не приймалося». Відтак (цитуємо далі) «аналізом документів, наданих під час перевірки, та розгляд яких належить до компетенції Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку, реорганізація ВАТ «Дніпровагонмаш» не встановлена».**

А всіх документів перевіряльники просто не виявили. Хоча знайомий нам В. Распорський як технічний директор ВАТ «Дніпровагонмаш» і повідомляв письмово: усі документи за описом та актами передано в архів ВАТ «Дніпровагонмаш». Натомість у заводському архіві знайшли симпатичний акт про знищення документів, які не підлягають тривалому зберіганню, датований 16 лютого 2002 року. З нього випливало, що до переліку необов'язково довго зберігаючих потрапили головна книга товариства за 1998 рік і первинні бухгалтерські «фоліанти» за 1999 рік. Славненько? Тим паче що акт не містить жодного підпису працівників Дніпродзержинського міського державного архіву, котрі, якщо вірити йому, акту, «здійснювали експертизу та відбір документів для знищення». Зате підписаний тим само Віктором Распорським.

Ще цілі, дякувати Богу, свіжі документи і бухгалтерські фоліанти. Які свідчать, що святе місце порожнім довго не залишається. «Дніпровагонімпекс-1» зник, але є ТОВ «Дніпро-Орні». Любіть і шануйте! Тепер через нього здійснює часто-густо свою економічно-реалізаційну діяльність «Дніпровагонмаш». Бо директором «Орні» не хтось там, а Андрій Яловий. Як начальник маркетингу «Вагонмашу» він візує угоди з «Орні», а як директор «Орні», він виконує. Коло, як то кажуть, замкнулося.

Не випадково ж бо, гадаємо, зараз скликають і готують збори акціонерів, на яких збираються навздогін виправити деякі «недогляди». На кшталт ліквідації дочірнього підприємства «ліквідованого» раніше наспіх «Дніпровагонімпексу-1». А також, звичайно, емісією акцій. Але якщо нема навіть документів тривалого зберігання, то довготривалого терпіння, тим паче, не може бути. Нам стало відомо: ошукані співзасновники колишнього «зачиненого» ТОВ «Дніпровагонімпекс» апелюють сьогодні до правоохоронних органів, вважаючи, що у них без сорому і совісті забрали левову пайку цілого заводу, і кажуть, наче нічого такого не було. Поертати чуже добро туди, де воно досі лежало принаймні, на нашу думку, не збираються. І навіть, чомусь нам здається, сподіваються, що не доведеться повертати тим, у кого «взяли».

Але так не має бути. І ми особисто ні на йоту не сумніваємося, що Генеральна прокуратура України свою місію виконає і доведе справу до логічної ясності. Але вже зараз шкода, і дуже, що в нас досі всі ратують за здоров'я, а співають за упокій — і геть щасливі та вдалі випадки з приватизацією солідних підприємств закінчуються, одначе, такими неправедними фіналами. **Невже нам ніколи не здолати і не зупинити безпрецедентної і безпардонної свердлячки ласих спершу все розкрасти у власні кишені, а лише потім дбати про благополуччя держави?** В економіці країни йдуть зрушення на краще. Добре працює і «Дніпровагонмаш».

Микола НЕЧИПОРЕНКО, Анатолій ПОНОМАРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото Леоніда ДОБРОВОЛЬСЬКОГО (Укрінформ).

АКТУАЛЬНО

Робота райлікарні: п'ять балів

Районну лікарню в Переяславі-Хмельницькому на Київщині називають однією з кращих в області: на високому рівні обслуговування, діагностика, лікарня сама переробляє донорську кров. Тут є хороший автомобільний парк «швидкої допомоги» і виїзна поліклініка, завдяки якій надають медичну допомогу в селах.

Понад рік при райлікарні діє лікарняна каса. Вона дала можливість створити запас ліків першої потреби і першою набула досвіду запровадження страхової медицини.

На знімку: заступник головного лікаря лікарні з питань дитинства й пологової допомоги Лариса Кузьменчук зі своїми маленькими пацієнтами Станіславою Крижанівською **(праворуч)**, Вадимом Роєм і Ганнусею Єськовою.

ІНІЦІАТИВИ

«Літаюча» галузь на висоті

Трудівники сільськогосподарського ТОВ «Батьківщина», що в Лебединському районі, впевнено лідирують серед птахівничих господарств Сумщини. Торік, наприклад, реалізація кількох десятків тонн високоякісної курятини і майже 4,5 мільйона яєць забезпечила майже 300 тисяч гривень чистого прибутку.

Нинішнього року заплановано подвоїти поголів'я птиці й завдяки цьому відправити до торговельної мережі, а також у медичні та дошкільні дитячі заклади не менше дев'яти мільйонів яєць.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Донецької області ухвалою від 26.11.2002 р. порушив справу про банкрутство № 15/351 Б ВАТ «Донецьке АТП 11422», ЗКПО 03113868 (83046, м. Донецьк, вул. Петровського, р/р 26006969802084 в Донецькій обласній дирекції «Укрсоцбанку» м. Донецьк) та ввів мораторій на задоволення вимог кредиторів. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Ворону Д. М., ліцензія № 047636.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) порушив справу № 19/9/03 про банкрутство закритого акціонерного товариства «Рось» (69002, м. Запоріжжя, вул. Грязнова, 58; поточ. рах. 2600613582 в АБ «Металург», МФО 313582, код ЄДРПОУ 22117211).

Розпорядником майна призначено Серебрякова Олександра Володимировича, ліцензія № 249530 від 19.10.02 р. (69035, м. Запоріжжя, пр. Маяковського, 11, (0612)343019).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) від 17 лютого 2003 р. у справі № 19/13/03 акціонерне товариство закритого типу виробнича фірма «Промагробуд» (71360, Запорізька область, м. Дніпрорудне, пр-т Ентузіастів, 15, п/р 26031301275114 у філії «Відділення Промінвестбанку у м. Дніпрорудне», код ЄДРПОУ 13626758) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Моісєєва Юрія Володимировича (ліцензія АА № 419459 від 18.11.2003 р., 72316, м. Мелітополь, 3-й пров. Малюги, 13, тел. (0619) 42-42-99).

Претензії кредиторів приймаються протягом 1 місяця від дня опублікування оголошення.

Доповнення до повістки денної загальних зборів.

5. Про перетворення ВАТ «Агрофірма «Троянда» в ЗАТ «Агрофірма «Троянда».

За проханням акціонерів товариства.

Правління товариства.

На підставі Рішення Господарського суду м. Києва № 18/355 від 29.10.2002 р. про скасування державної реєстрації, ТОВ «ЄвроМед»/код ЄДРПОУ 30301105, м. Київ, пр. Воз'єднання, 7-а, р/рахунок № 26000301250850 в ПІБ м. Києва, МФО 321206. Повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛІК»

код ЄДРПОУ 31410917 (адреса: 03058, м. Київ, вул. Ніжинська, 29-Г, офіс-607, телефон (044) 237-83-84, тел./факс (044) 269-61-89) звернулося до Національної комісії регулювання електроенергетики України з проханням про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з постачанням за нерегульованим тарифом електричної енергії.

До уваги акціонерів АТЗТ «Медичний інститут Української асоціації народної медицини»

Правління АТЗТ «Медичний інститут Української асоціації народної медицини»повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів АТЗТ «Медичний інститут Української асоціації народної медицини», які відбудуться 20.05 2003 року за адресою: м. Київ вул. Л. Толстого, 9, ауд.20. Початок зборів о 16.00, реєстрація акціонерів та довірених осіб з 15.00.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати фінансово-господарської діяльності за 2002 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії.
3. Звіт Спостережної ради.
4. Затвердження основних напрямків витрат на 2003 рік.
5. Про збільшення статутного фонду Товариства.
6. Про затвердження змін до Статуту.

Для реєстрації учасників загальних зборів кожен акціонер повинен мати при собі паспорт. Довірена особа крім паспорту повинна мати доручення на право представляти інтереси акціонера на загальних зборах, оформлене відповідно до вимог чинного законодавства.

Правління АТЗТ «Медичний інститут Української асоціації народної медицини».

ООО "Регион Енергосбыт",
Днепропетровская обл., г. Орджоникидзе,
ул. Петровского, 50/12,
обращается в НКРЭ Украины с просьбой
о получении разрешения
(выдачи лицензии)
на право осуществления
предпринимательской деятельности
на поставку электроэнергии
по нерегулируемому тарифу.

ООО ПМТО «АГРОТЕХНИКА»

ОКПО 30269002 объявляет о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 1 месяца,

т. 777-12-03, 65-92-97.

На підставі рішення зборів акціонерів закритого акціонерного товариства «Чексіл-Рапід»

(протокол зборів акціонерів № 3 від 25.02.2003 р.)

Закрите акціонерне товариство «Чексіл-Рапід», код 14252414,

ЛІКВІДУЄТЬСЯ.

Претензії кредиторів приймаються у письмовому вигляді до 02.05.2003 р. за адресою: 14014, м. Чернігів, вул. Щорса, 66.

Телефон (0462) 141-109.
Ліквідаційна комісія.

Господарський суд Кіровоградської області (25006, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) порушив справу № 14/7 про банкрутство дочірнього підприємства «Машино-технологічна станція «Великосеверинівська» ЗАТ «Надія», код ЄДРПОУ 24711763, 27613, Кіровоградська область, Кіровоградський район, с. Велика Северинівка, р/р 26007951 в АК АППБ «Аваль», м. Кіровоград, МФО 323538.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Охінченко Сергія Михайловича, ліцензія серія АА № 047776, м. Кіровоград, головпошта, АС 1/14, тел. 22-54-73, 24-13-83.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 19 лютого 2003 року по справі № 24/110—02 визнав банкрутом ВАТ «Зачепилівський «Агротехсервіс» (код 03761805, Харківська область, с. м. т. Зачепиловка, вул. Харківська, 62) та відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено розпорядника майна Соколова С. П. (ліцензія серії АА № 047524 від 25.07.01 р. м. Харків, вул. Полтавський шлях, 171, кв.14)

Господарським судом Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд) порушено провадження по справі про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Івашківське», Харківська обл., Золочівський р-н, с. Одноробівка, код 05521146. Розпорядник майна Кардаш Сергій Леонідович Ліцензія АА № 140479 від 02.07.02 р. Адреса для кореспонденції: 63705, Харківська обл., м. Куп'янськ, пл. Жовтнева, 7, кв. 95.

Господарський суд Вінницької області (21100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 10/75-03 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Русава», (24210, Вінницька область, Томашпільський район, с. Велика Русава, р/р 26005937, в АППБ «Аваль», МФО — 302247 код — 00953409).

Згідно ухвали суду розпорядником майна призначили Глебова Василя Федоровича (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 23, кв.13, тел. 32-75-22, ліцензія АА 249750 від 19.10.01 р.).

Повідомлення

Додаток до публікації в газеті «Голос України» від 11 лютого 2003 р. № 26(3026) ВАТ «Універсам № 8».

Доповнити порядок денний:

п. 6. Про відкликання та обрання членів Спостережної Ради Товариства.

Ліквідаційна комісія ДП «Фурнел-Україна» повідомляє: вважати круглу печатку Дочірнього підприємства «Фурнел-Україна», код ЄДРПОУ 30178552, недійсною у зв'язку з її відсутністю.

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалко, 2) 17 січня 2003 р. порушив справу № 12/5 про банкрутство Кролевецького підприємства «Промбудторгмаш», ідентифікаційний код 13997165, юридична адреса: 41300, Сумська область, м. Кролевець, вул. Леніна, 1, р/р 26002301710742 в відділенні «Промінвестбанку», МФО 337869.

Розпорядником майна призначений Піддубний Віктор Миколайович (ліцензія сер. АА № 250496, від 16.05.2002 р.) 02222, м. Київ, вул. Лаврухина, буд. 15/46, кв. 268, телефон: (044) 548-26-26.

Господарський суд Вінницької області (21100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 10/73-03 про банкрутство Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Довіра» (24504, Вінницька область, Ямпільський район, с. Гальжбіївка, р/р 2604293650, в АППБ «Аваль», МФО 302247. Код 00953409).

Згідно ухвали суду розпорядником майна призначено Калініна Павла Олексійовича (м. Вінниця, вул. Соборна, 52, кв. 12а, тел. 32-57-16, ліцензія АА 47972 від 19.10.01 р.).

Господарський суд Київської області (01033, м. Київ, вул. Жилянська, 58-Б), за позовом ДПІ у Києво-Святошинському районі, порушив справу № 95/11б-03 про банкрутство Науково-виробничого акціонерного товариства «Агроінком» (Київська обл., Києво-Святошинський район, смт. Чабани, вул. Машинобудівників, 1-а, р/р 26009267163002 в Київській дирекції АПБ «Україна», МФО 321574, код ЄДРПОУ 19015033).

Розпорядником майна призначено Гончаренка Сергія Костянтиновича, ліцензія № 419484 від 09.12.2002 року, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 52-В, т.461-90-16. Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оглошення.

Додаткова інформація до об'яви про Загальні Збори Акціонерів закритого акціонерного товариства «ІВЕКО УКРАЇНА»,

надрукованої в № 29 (3029) від 14.02.2003 р.

До порядку денного зборів включено пункт 4:

4. Призначення членів Ревізійної Комісії товариства.

Генеральна дирекція ЗАТ.

Правління ВАТ «Чернівецький завод «Індустрія» повідомляє, що 22 квітня 2003 року відбудуться чергові Загальні збори акціонерів ВАТ «Чернівецький завод «Індустрія» за адресою: м. Чернівці, вул. Прутська, 16, будинок культури «Машзаводу».

Реєстрація учасників буде проводитись в день зборів з 10.00 до 12.00 год.

Для участі у зборах потрібно мати документ, що засвідчує особу акціонера, для представників акціонерів — доручення на право участі в зборах, оформлене у відповідності з діючим законодавством України.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про фінансово-господарську діяльність товариства за 2002 рік та план розвитку на 2003 рік.
2. Висновки ревізійної комісії про фінансово-господарську діяльність товариства за 2002 рік. Звіт комісії про її роботу в 2002 році.
3. Затвердження балансу та результатів фінансово-господарської діяльності за 2002 рік.
4. Затвердження розподілу прибутку за 2002 рік.
5. Затвердження плану виробництва та розподілу прибутку на 2003 рік.
6. Затвердження рішень правління про купівлю-продаж акцій та порядок ознайомлення з документами ВАТ.

Телефон для довідок: (03722) 2-32-74.

Регіональне Агентство з питань банкрутства в Дніпропетровській обл. проводить повторні публічні торги (аукціон) з продажу майна підприємства-банкрута — ДП «Онтаріо-Плюс»

(справа № Б24/18/270/98), розташоване за адресою: Дніпропетровська обл., м. Дніпродзержинськ, просп. Аношкіна, 32.

Загальна характеристика об'єкту продажу: лот № 1 —транспортний засіб — автомобіль «Мерседес 1625» «Даймлер Бенц» (некомплект) з причепом-фургоном, рік випуску — 1987. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 1 складає 8800 (вісім тисяч вісімсот) грн. з ПДВ.

Гарантійні внески учасників аукціону (5% від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перераховується на п/р № 26007006610000 в УкрСіббанку, МФО 306856, код ЗКПО 31540566 до 28.03.2003 р. включно.

Заявки на участь в аукціоні приймаються до 28.03.2003 р. включно за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 10, з 9.00 до 17.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з об'єктом та оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (056) 744-19-31.

Публічні торги відбудуться 03.04.03 р., о 12.00 за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7.

Результати публічних торгів (аукціону) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

Запрошуємо кредиторів ВАТ «Московський універмаг»

(Код статистики 21564698) юридичних та фізичних осіб, які мають незадоволені вимоги до ВАТ «Московський універмаг» взяти участь у зборах кредиторів. Для подання заявок та отримання інформації треба звертатись за тел.: 201-91-11; 201-72-22.

Запрошуємо до співробітництва арбітражного керуючого, який має досвід проведення банкрутства торгівельних підприємств. Тел. 201-91-11; 201-72-22.

Регіональне Агентство з питань банкрутства в Дніпропетровській обл. проводить публічні торги (аукціон) з продажу майна підприємства-банкрута — ТОВ «Атлантик — А» (справа № Б26/38/02), розташоване за адресою: Дніпропетровська обл., м. Дніпродзержинськ, вул. Болотникова, 22/7.

Загальна характеристика об'єктів продажу: лот № 1 — розетки РШАЕГП (19 шт.). Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 1 складає 665 (шістсот шістдесят п'ять) грн. з ПДВ. Лот № 2 —розетки РШАГПБ (304 шт.). Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 2 складає 31312 (тридцять одна тисяча триста дванадцять) грн. з ПДВ. Лот № 3 — вилки РШАБПБ (19 шт.). Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 3 складає 570 (п'ятсот сімдесят) грн. з ПДВ. Лот № 4 — вилки РШАБПБ (730 шт.). Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 4 складає 75 190 (сімдесят п'ять тисяч сто дев'яносто) грн. з ПДВ. Лот № 5 —противогази (235 шт.). Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 5 складає 3525 (три тисячі п'ятсот двадцять п'ять) грн. з ПДВ. Гарантійні внески учасників аукціону (5% від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перераховується на п/р № 26007006610000 в УкрСіббанку, МФО 306856, код ЗКПО 31540566 до 28.03.2003 р. включно. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 28.03.2003 р. включно за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 10, з 9.00 до 17.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з об'єктом та оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (056) 744-19-31.

Публічні торги відбудуться 03.04.03 р., о 12.00 за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7.

Результати публічних торгів (аукціону) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

ЗАО «Севастополькнига»

сообщает, что 18 апреля 2003 года в 10.00 в помещении магазина № 1, ул. Ленина, 13, г. Севастополь, состоится общее собрание акционеров.

Повестка дня:

1. Отчет органов управления ЗАО о финансово-хозяйственной деятельности за 2002 год.
2. Утверждение финансовых результатов за 2002 год, порядок распределения прибыли.
3. Принятие решения о выпуске акций, утверждение информации о выпуске (эмиссия № 1).
4. Увеличение уставного фонда. Утверждение информации о выпуске акций нового номинала.
5. Внесение изменений в Устав ЗАО.
6. О передаче ведения реестра владельцев ценных бумаг.

Уставный фонд увеличивается в связи с индексации основных фондов за счет выпуска акций нового номинала.

Проект изменений к Уставу, связанных с увеличением УФ:

«п.5.1. Уставный фонд общества составляет 40 270 грн.».

«п. 5.2. Уставной фонд общества разделен на 5006 акций, номинальной стоимостью 8 грн. 00 коп. каждая».

Акции первого выпуска обмениваются на акции новой номинальной стоимости, которая составит 8 грн. 00 коп.

Перераспределение акций не предусмотрено. Подписка на акции не производится, круг акционеров заранее определен.

Изменение УФ не приведет к убыткам собственников акций.

Регистрация акционеров с 9.00 до 9.45 по месту проведения собрания.

Правление.

ОАО «Завод «Симферопольсельмаш»

уведомляет своих акционеров, что 26 апреля 2003 г. в 10.00 состоится общее собрание акционеров по адресу: 95047, г. Симферополь, ул. Узловая, 8/5 в столовой завода.

Повестка дня:

1. Отчет Правления о результатах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2002 год и определение основных направлений на 2003 год.
2. Отчет Наблюдательного совета о работе за 2002 год.
3. Отчет Ревизионной комиссии о результатах проверки хозяйственной и финансовой деятельности Общества и его утверждение.
4. Об аудиторской проверке за отчетный период.
5. Утверждение годового отчета и баланса Общества за 2002 год.
6. Распределение прибыли по результатам работы Общества в 2002 году, плановое распределение прибыли на 2003 год. Определение срока и порядка выплаты дивидендов.
7. О независимом регистраторе.

Начало регистрации в 8.30.

Для регистрации участников собрания необходимо иметь при себе документ, удостоверяющий личность акционера (свидетельство о рождении детей, которые владеют акциями). Представителям акционеров — доверенность, оформленную в соответствии с действующим законодательством.

Справки по подготовке к участию в собрании по телефонам: 8 (0652) 45-11-60, 45-11-41, факс 8 (0652) 48-46-13.

Правление ОАО.

Открытое Акционерное Общество «Донбассэнерго»

объявляет Тендер для выбора Подрядчика по установке шариковой очистки конденсаторов турбины рамках проекта «Старобешевская ТЭС. Реконструкция. Блок ст. № 4. Установка шариковой очистки конденсаторов турбины типа К-200-130-1ПР1».

В тендере могут участвовать фирмы из любых стран. Процедура тендера предполагает порядок его проведения в одну стадию.

Тендерные документы можно получить по адресу: Старобешевская ТЭС, п. г. т. Новый Свет Старобешевского района Донецкой обл., Украина, 87230. Стоимость комплекта тендерных документов 150 грн., в том числе НДС 25 грн. Указанную сумму необходимо перечислить на расчетный счет 26000303845002 в Старобешевском отд. АК ПИБ п. г. т. Старобешево, МФО 334765.

Заявки должны быть доставлены нарочным не позднее 17.00 01.03.2003 г. по адресу:

г-ну Шевченко В. А.,
Старобешевская ТЭС,
п. г. т. Новый Свет Старобешевского района Донецкой обл., Украина, 87230.

Контракт: Старобешевская ТЭС. Реконструкция. Блок № 4. Установка шариковой очистки конденсаторов турбины типа К-200-130-1ПР1.

Адрес: Старобешевская ТЭС, п. г. т. Новый Свет Старобешевского района Донецкой обл., Украина, 87230.

Телефон: секр. (06253) 77-3-59, канцелярия (06253) 77-3-63.

Телефакс: (062) 332-23-33, (062) 335-47-54.

E-Mail: pmu@sbgres1.gcde.db.energy.gov.ua

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 25.02.2003 р. по справі № 25/6-03 визнав банкрутом ДП Чугуївський меблевий комбінат ЗАТ «Харківдерев» (код 22647713, вул. Добролюбова. 52, м. Чугуїв, Харківська обл.) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Назирову Вікторію Петрівну (ліц АА № 249730 від 19.10.01 р.) тел. 0572-271955.

Господарський суд Кіровоградської області (25006, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) постановою № 10/6 визнав банкрутом асоціацію селянських (фермерських) господарств «Вербена», код ЕДРПОУ 06686211, 27633, Кіровоградська область, Кіровоградський район, с. Овсяниківка, р/р 26000548 в АК АППБ «Аваль», м. Кіровоград, МФО 323538.

Ліквідатором призначено Кіровоградську міжрайонну державну податкову інспекцію, яка знаходиться за адресою: 25014, м. Кіровоград, вул. Дарвіна, буд. 50.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Ухвалою господарського суду в Івано-Франківській області, 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальська, 11 від 03.02.2003 р. порушено справу № Б-4/15 про банкрутство ВАТ «Маслозавод» м. Тлумач, Івано-Франківська область, вул. Поповича, 9а, р/рахунок 2600401542993 в Укрсімбанку, МФО 336688, код 02019742 та р/р 260091809 в АППБ «Аваль», м. Івано-Франківськ, МФО 336462.

Розпорядником майна призначено Гошовську Олену Вікторівну ліцензія серія АА № 047772 від 16.10.2001 р. (м. Стрий, Львівської області, вул. Січових Стрільців, 10, к.75).

Заяви кредиторів та інвесторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Івано-Франківської області (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) порушено справу № Б-7/27 про банкрутство колективного підприємства «Франківчанка» (юрид. адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 81; р/р 2600230011355 в УСБ, МФО 336019.

Розпорядник майна — Ількв М. І., ліцензія: серія АА № 250174 від 10.12.2001 р.

Заяви кредиторів та пропозиції санаторів приймаються господарським судом Івано-Франківської області протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Хозяйственный суд Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157), возбудил дело № 3/2Б от 29.01.2003 г. о признании банкротом должника Совместной производственно-коммерческой фирмы «Аккорд» (83114 г. Донецк, ул. Щорса 81 а, р/счет 26004301530065, МФО 334271 в Киевском отд. ПИБ г. Донецк, ОКПО 20369345).

Распорядитель имущества — Колесников Сергей Николаевич, лицензия № 249630.

Заявления координаторов принимаются в течении месяца со дня опубликования.

Постановлением хозяйственного суда г. Киева Дело № 24/339-Б от 15 ноября 2002 года предприятие с иностранными инвестициями с участием украинского комитета «Нико-Киев» признано банкротом (идентификационный код 19371704) и открыта ликвидационная процедура.

Ликвидатором назначен Ковеза Андрей Иванович, г. Киев, ул. Антоновича, 47-9, тел. 2270292 (лицензия № 250297 от 24.06.2002 г.).

Регіональне Агентство з питань банкрутства в Дніпропетровській обл. проводить повторні публічні торги (аукціон) з продажу майна підприємства-боржника — ККП ДЗ «Буддеталь», яке розташоване за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Берегова, 164а.

Загальна характеристика об'єктів продажу: лот № 1 — будівля заготівельного відділення ДОЦа інв. № 20. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 1 складає 13996 (тринадцять тисяч дев'ятсот дев'яносто шість) грн. 80 коп. з ПДВ. Лот № 2 — будівля арматурного цеху інв. № 15. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 2 складає 28022 (двадцять вісім тисяч двадцять дві) грн. 40 коп. з ПДВ. Лот № 3 — будівля складу металу інв. № 17. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 3 складає 24008 (двадцять чотири тисячі вісім) грн. 40 коп. з ПДВ. Лот № 4 — майновий комплекс (будівлі та споруди). Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 4 складає 151086 (сто п'ятдесят одна тисяча вісімдесят шість) грн. 00 коп. з ПДВ.

Гарантійні внески учасників аукціону (5% від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перераховується на п/р № 26007006610000 в УкрСіббанку, МФО 306856, код ЗКПО 31540566 до 28.03.03 р.включно.

Заявки на участь в аукціоні приймаються до 28.03.03 р. включно за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 8, з 9.00 до 17.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з об'єктом та оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (056) 744-19-31.

Публічні торги відбудуться 03.04.03 р., о 12.00 за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7.

Результати публічних торгів (аукціону) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

До уваги акціонерів АТЗТ ВТКФ «Буковинка»

Акціонерне товариство закритого типу виробничо-торговельна кондитерська фірма «Буковинка» повідомляє своїх акціонерів, що чергові загальні збори АТЗТ ВТКФ «Буковинка» відбудуться 22 квітня 2003 року об 11 год. 30 хв. за адресою: м. Чернівці, вул. Ковальчука, 13 (актовий зал).

Реєстрація учасників з 09 год. 30 хв. до 11 год. 00 хв.

Порядок денний:

1. Про зміни у складі акціонерів товариства.
2. Звіт Правління, Спостережної Ради, Ревізійної Комісії. Затвердження балансу і результатів фінансово-господарської діяльності Товариства за 2002 рік.
3. Внесення змін (доповнень) до статуту Товариства.
4. Внесення змін (доповнень) до Положення Товариства.
5. Про припинення повноважень Голови Спостережної Ради, членів Спостережної Ради та обрання її нового складу.
6. Про припинення повноважень Голови Ревізійної комісії, членів Ревізійної комісії та обрання її нового складу.
7. Про припинення повноважень Голови Правління (Президента), членів Правління та обрання його нового складу.
8. Про дочірні підприємства. Філії та представництва Товариства.
9. Про заставу майна Товариства з метою забезпечення кредиту.
10. Про реєстратора та ведення реєстру акціонерів Товариства.

Телефони для довідок: 4-28-16.

Правління АТЗТ ВТКФ «Буковинка».

Постановою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) від 17 лютого 2003 р. у справі № 18/13/03-19/22 колективне сільськогосподарське підприємство «Світанок» (71650, Запорізька область, Василівський район, с. Широке, вул. Леніна, 40, код ЄДРПОУ 03750302) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Моісєєва Юрія Володимировича (ліцензія АА № 419459 від 18.11.2002 р., 72316, м. Мелітополь, 3-й пров. Малюги, 13, тел. (0619) 42-42-99.

Претензії кредиторів приймаються протягом 1 місяця від дня опублікування оголошення.

Ліквідатор банкрута ПОСП «Прогрес»

(ухвала Господарського суду Київської області від 11.12.2002 року по справі № 24/11б-2002), виставляє на продаж майно сільськогосподарського призначення.

Заявки приймаються за адресою:

м. Київ, вул. Бажова, 15/20, (тел. (044) 552-98-13.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗАТ «УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК» ЗА IV КВАРТАЛ 2002 РОКУ (Ліцензія НБУ №16 від 26.10.2001 р.)

Балансовий звіт

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	01.01.03	01.01.02
	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	29 849	22 011
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3	Кошти в інших банках	139 245	90 490
4	Цінні папери на продаж	19 409	531
5	Кредити та заборгованість клієнтів	334 877	312 246
6	Інвестиційні цінні папери	1 760	139
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	30	30
8	Основні засоби та нематеріальні активи	10 661	9 718
9	Нараховані доходи до отримання	29 529	48 568
10	Інші активи	8 405	17 221
11	**Усього активів**	**573 765**	**500 954**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	234 645	176 202
13	Кошти клієнтів	253 929	212 628
14	Інші депозити	12 615	3 575
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	2 464	3 851
17	Інші зобов'язання	13 908	50 498
18	**Усього зобов`язань**	**517 561**	**446 754**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	26 816	26 816
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	41	41
23	Резерви	14 900	14 893
24	Результати переоцінки	4 099	4 099
25	Нерозподілений прибуток	10 348	8 351
26	**Усього власного капіталу**	**56 204**	**54 200**
27	**Усього пасивів**	**573 765**	**500 954**

Звіт про прибутки та збитки

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	01.01.03
1.1	Процентний дохід	42 814
1.2	Процентні витрати	(49 100)
1	**Чистий процентний дохід**	**(6 286)**
2.1	Комісійний дохід	8 787
2.2	Комісійні витрати	(875)
2	**Чистий комісійний дохід**	**7 912**
3	Дивідендний дохід	0
4	Чистий торговельний дохід	13 651
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	602
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	1 075
7	Інший операційний дохід	4 823
8	**Операційний дохід**	**21 777**
9	Загальноадміністративні витрати	(9 264)
10	Витрати на персонал	(5 818)
11	**Прибуток від операцій**	**6 695**
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(2 205)
13	**Прибуток до оподаткування**	**4 490**
14	Податок на прибуток	(2 486)
15	**Прибуток після оподаткування**	**2 004**
16	Непередбачені доходи/витрати	(0)
17	**Чистий прибуток/збиток банку**	**2 004**

Голова правління **Ю.І.Лях**
Головний бухгалтер **Д.А.Яковлева**

Добре торгувалося, а ще краще гулялося

У національному комплексі «Експоцентр України» (колишня ВДНГ) протягом трьох днів тривало театралізоване дійство «Сорочинський ярмарок у Києві». У його роботі взяли участь понад 200 вітчизняних підприємств, фірм і організацій різних форм власності.

Виступаючи на прес-конференції з нагоди відкриття свята в Києві, генеральний директор «Експоцентру України» Сергій Мошак сказав: «Хоча Сорочинський ярмарок для нас вочевидь збитковий, однак ми свідомо йдемо на те, щоб якомога більше киян та гостей столиці побувало на святі, коли не тільки можна вдало щось продати чи купити, а й душею та серцем відпочити. Адже цей ярмарок, що має статус національного, вже зажив слави міжнародного. Наші колеги з Росії, Польщі та Естонії запропонували і в них провести «Сорочинський ярмарок».

З першого дня ярмарок-виставка так вирував гамірним веселелюддям, дзвенів танцями й піснями, що аж луна ген-ген розносилася над величавими засніженими ялинками та будівлями. На імпровізованій сцені біля головного павільйону артисти-аматори разом із професіоналами з Полтавського обласного театру імені М. Гоголя розважали **(на знімку)** присутніх. А у двох павільйонах неподалік вже було не протовпитися, щоб злизька побачити продукцію експонентів. Найбільше люду зібралося біля вітрин з харчовими продуктами, товарами народного споживання.

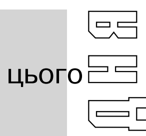

У суботу і неділю ярмарок тривав зі ще більшим піднесенням. Офіційності та престижу виставці додало те, що її в перший день весни відвідав Прем'єр-міністр України Віктор Янукович. Недільний день багатьом запам'ятався ще й як початок Масляної, або Масниці, як кажуть в Україні, та святом Колодія, коли вареники із сиром та млинці є чи не найпершою стравою, коли весна, попри легенький сніжок, усе-таки вступає у свої права.

Багатьом учасникам ярмарку справді добре торгувалося. Черги впродовж трьох днів були звичною картиною. Гарно ярмаркували кримські бджолярі, опішнянські гончарі, численні виробники пива, кондитерських, лікеро-горілчаних виробів, молочних та м'ясних продуктів.

Особливої подяки заслуговують організатори культурної програми виставки. Протягом трьох днів не змовкали пісні, не вщухали танці, виступали народні та професійні гумористи, майстри всіляких розваг. Отож можна сказати, що свято вдалося на славу.

Володимир ПІДВИСОЦЬКИЙ.
Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

4 березня

■ 1866 р. У Києві засновано публічну бібліотеку (у радянські часи — ім. КПРС, нині — Парламентська). ■ 1903 р. Народився партизанський командир Тимофій Строкач. ■ 1917 р. В Україні розпочалась ліквідація органів царської влади. ■ 1944 р. Початок Проскурівсько-Чернівецької наступальної операції радянських військ. ■ 1949 р. Народився композитор Володимир Івасюк, автор «Червоної рути». ■ 1952 р. Загинув художник і боєць УПА Ніл Хасевич. ■ 1990 р. В Україні пройшли перші демократичні вибори до рад усіх рівнів.

АКЦІЇ

«Ми відповідальні за тих, кого приручили»

Саме така назва благодійної акції, яка щороку проходить в рамках програми «Тварина року». І якщо спочатку її вважали суто пародією на відому «Людину...», то нині вона довела свою самодостатність і серйозність. А ще — вийшла на міжнародний рівень. Так, цьогорічним лауреатом став відомий телеведучий, автор програми «У світі тварин» Микола Дроздов. На жаль, на церемонію вручення, що відбувалася в столичному Будинку вчителя, Микола Миколайович приїхати не зміг.

Добре знані й інші лауреати. Серед них — письменник і поет Юрій Покальчук, художник Сергій Поярков, скульптор Олег Пінчук. До слова, останньому вручили нагороди у день першого судового розгляду позову митця до організаторів «Людини року» щодо захисту своїх авторських прав.

У рамках акції — персональна виставка фотохудожника Леоніда Мілевського «З роси і води».

Але відзначали не лише людей. Свою нагороду отримав і скотч-тер'єр Миклуха — ведучий телепрограми «Знай наших». А ще — місто. Цього разу переможцем стала Полтава, де поставили пам'ятник... свинці.

Альона ДЕНИСЮК.

ЗМАГАННЯ

Губить людей не пиво...

У затишному луцькому пивному клубі «Майдан» відбувся чемпіонат барменів. У ньому взяло участь більш як десяток найвправніших асів шинквасу.

Поважне журі з представників відомих в державі виробників пінистого напою і міського відділу торгівлі насамперед оцінювало майстерність наливання пива й обслуговування гурманів. Святковості додали граціозні бармениці, які полонили не лише професіоналізмом, а й посмішками. Не нудьгувала на турнірі й публіка. Чимало емоцій викликали змагання за звання кращого знавця древнього напою, на вправність швидкого ковтання гальби пива і смакування ним через соломинку. Завершився чемпіонат нагородженням переможців і одностайною ухвалою створити в древньому Луцьку міський клуб любителів пива.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

БЕРЕЖІТЬ ПРИРОДУ!

Операція «Первоцвіт»

Працівники державного історико-культурного заповідника «Чигирин», студенти-біологи Черкаського держуніверситету імені Богдана Хмельницького та члени молодіжної екологічної ліги розпочали операцію «Первоцвіт».

У знаменитому урочищі Холодний Яр, де навесні зацвітає найбільше підсніжників, диких тюльпанів, пролісків та рясту, виставлено екологічну сторожу. Вартові первоцвітів не лише проводять роз`яснювальну роботу серед місцевого населення, а й знімають фільм.

Не дрімають зелені охоронці і в місті. На квіткових та продуктових базарах вони виставили екопости. «Збережемо красу весни — первоцвіти — для наступних поколінь!» — закликають ентузіасти-екологи.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Фото Володимира ОЧЕРЕТНОГО.

СЛУЖБА 01

Пожежі рахуємо сотнями

Троє людей загинуло від вогню в селі Роздольне Каланчацького району Херсонської області. Там унаслідок короткого замикання в електромережі спалахнула пожежа в гуртожитку для сезонних працівників, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

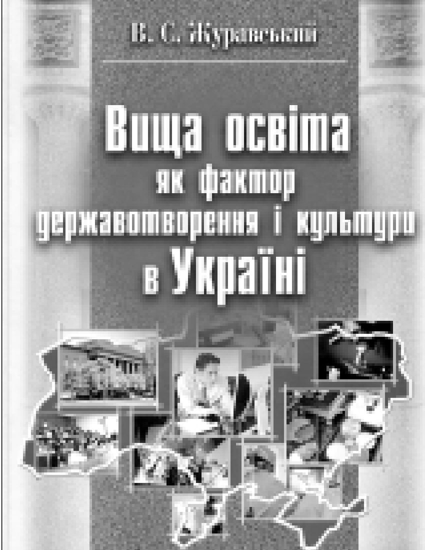
НОВІ ВИДАННЯ

Час знань

Сучасне життя потребує певних знань навіть на побутовому рівні. Про професійну діяльність вже годі й казати. Третє тисячоліття вимагає від людини надзвичайно високої освіченості. Отже поява книжки «Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні» зумовлена насамперед актуальністю теми. З огляду на два докторські ступені (з політології та юриспруденції), не дивно, що автору — Віталію Журавському — вдалося досягти належного рівня теоретичного узагальнення, який спирається на широку практичну базу.

Головною ідеєю книжки є необхідність для українського суспільства створення системи вищої освіти, яка відповідала б вимогам часу. На думку автора, нині недостатньо просто мати освіту, людина повинна навчатися протягом усього життя. Однак не можна в цьому покладатися тільки на її бажання, цю умову має бути закладено в державну освітницьку політику. В Україні дедалі більше поширюється здобуття людиною другої та третьої вищої освіти. Робота В. Журавського, спираючись на широкий зарубіжний та вітчизняний досвід, аналізує умови й особливості цього процесу, визначає нові потреби вищої школи, тенденції її розвитку, основні суперечності на цьому шляху та умови їх подолання.

Олег ДЕНИСОВ.

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311041. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos